

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W KATOWICACH

Rynek pracy w województwie śląskim w 2014 roku

KATOWICE, MARZEC 2015 R.

Spis treści

Główne tendencje bezrobocia obserwowane w województwie śląskim w latach 2013-2014.....	3
1. Pracujący.....	8
1.1 Aktywność zawodowa według BAEL - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności.....	10
2 Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego.....	14
2.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie	14
2.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	16
2.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2014 r.....	18
3 Struktura bezrobocia rejestrowanego	21
3.1 Bezrobotne kobiety	21
3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi.....	26
3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	37
3.4 Bezrobotni według wieku	41
3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia	44
3.6 Bezrobotni według stażu pracy	46
3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	47
3.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	49
3.9 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności.....	53
3.10 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności....	57
4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	58
4.1 Bezrobotni poniżej 25 roku życia	59
4.2 Długotrwale bezrobotni.....	61
4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia.....	62
4.4 Niepełnosprawni bezrobotni	63
5 Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu.....	65
5.1 Aktywizacja bezrobotnych.....	65
5.1.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	65
5.1.2 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy	71
5.1.3 Programy stażowe	76
5.1.4 Przygotowanie zawodowe dorosłych	79
5.1.5 Zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje, podjęcia pracy w ramach refundacji stanowiska bezrobotnego)	80
5.1.1 Prace społecznie użyteczne	84
5.1.2 Dodatki aktywizacyjne	84
5.2 Pasywne działania urzędów pracy	85
5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku	85
6 Wydatki z Funduszu Pracy	87

Główne tendencje bezrobocia obserwowane w województwie śląskim w latach 2013-2014

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2013 r.	2014 r.	
Stopa bezrobocia rejestrowanego	11,3%	9,6%	<p>Według stanu na 31 grudnia 2014 r. stopa bezrobocia w Śląsku wynosiła 9,6% (kraj 11,5%). W ujęciu rocznym w województwie wartość tego wskaźnika spadła o 1,7 pkt proc. (31.12.2013 r. – 11,3%). W kraju, w ujęciu rocznym, wysokość stopy bezrobocia spadła o 1,9 pkt proc. (31.12.2013 r. – 13,4%). W końcu roku Śląskie znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, tuż za Wielkopolską (7,8%). Bez względu na rok sprawozdawczy natężenie bezrobocia w naszym regionie należy do najniższych w kraju.</p> <p>Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. W końcu grudnia 2014 r. wysokość stopy bezrobocia w Katowicach oraz powiecie bieruńsko-lędzkim wynosiła 4,7%. Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 19,2%. Jak widać, powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2014 r. różnica 14,5 pkt proc. Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionie tyskim (5,6%) i katowickim (6,9%); potem kolejno w podregionie: bielskim (8,5%), gliwickim (8,9%), rybnickim (9,0%), sosnowieckim (12,6%) oraz w częstochowskim (13,6%). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się podregion bytomski (14,3%).</p>
Liczba bezrobotnych ogółem	208 296 osób	175 675 osób	<p>Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2014 roku wyniosła 175,7 tys. osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 32,6 tys. osób (dynamika spadku wyniosła -15,7 proc.).</p> <p>W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Częstochowie (12,2 tys. osób), Bytomiu (10,4 tys. osób) i Katowicach (9,9 tys. osób). Na przeciwległym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruńsko - lędzki (1,2 tys. osób), Żory (1,8 tys. osób) oraz Świętochłowice (1,8 tys. osób). W ciągu roku bezrobocie spadło we wszystkich powiatach, najbardziej w Częstochowie (-3 260 osób), w powiecie częstochowskim (-1 645 osób) i w powiecie żywieckim (-1 638 osób). Niezmiennie zauważalną tendencją bezrobocia jest jego sezonowość, miesiące wiosenno-letnie są okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast wyższy poziom tego zjawiska przypada na miesiące kończące i rozpoczynające rok kalendarzowy.</p>
Bezrobotne kobiety	111 135 osób	94 101 osób	<p>W końcu grudnia 2014 r. wśród zarejestrowanych 53,6% stanowiły bezrobotne kobiety. W ciągu roku udział pań wzrósł o 0,2 pkt proc (2013 r. – 53,4%), zaś liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 17,0 tys.</p> <p>W zbiorowości mężczyzn liczba zaewidencjonowanych spadła o 15,6 tys. osób (31.12.2013 r. – 97 161; 31.12.2014 r. – 81 574). Znacząca nadreprezentacja kobiet wśród ogółu zarejestrowanych obserwowana jest w powiecie wodzisławskim (gdzie kobiety to 62,4% wśród ogółu bezrobotnych), w Żorach (61,2%), w Rybniku (61%), w Jastrzębiu Zdroju (60,9%), w powiecie raciborskim (60,8%) oraz w powiecie rybnickim (60,3%). Odsetek bezrobotnych kobiet jest najniższy w północnej części regionu, tj. w powiecie kłobuckim (46,7%) i częstochowskim (47,7%) oraz w Częstochowie i w powiecie myszkowskim (po 49,1%).</p>

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2013 r.	2014 r.	
Bezrobotni zamieszkali na wsi	46 134 osoby	38 578 osób	Na silnie zurbanizowanym Śląsku zdecydowana większość bezrobotnych (78%; 2013 r. - 77,9%) zamieszkuje miasta. W końcu grudnia 2014 r. na terenach wiejskich mieszkało 22% ogółu zarejestrowanych, tj. 38,6 tys. osób (2013 r. – 22,1%). W ciągu roku liczba bezrobotnej ludności wiejskiej spadła o 7,6 tys. osób (tj. o 16,4 proc.). W tym samym czasie zmniejszyła się również liczba bezrobotnych mieszkańców miast o 25,1 tys., co oznacza spadek o 15,5 proc. Dynamika spadku wśród bezrobotnych mieszkańców wsi była nieco szybsza niż wśród bezrobotnych mieszkańców miast. Problem bezrobocia na wsi niezmiennie dotyczy głównie mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu 2014 roku zarejestrowanych było 12,2 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie (52,5%; 2013 r. - 52,8%). W podregionie częstochowskim było 12,0 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 41,9% ogółu zarejestrowanych w tym podregionie (2013 r. – 40,9%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to zaledwie 8,2% ogółu (1,4 tys. osób) (2013 r. – 7,7%). W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie miasta na prawach powiatu (tzw. powiaty grodzkie) problem opisywanego bezrobocia nie występuje.
Bezrobotni poprzednio pracujący	173 870 osób	148 423 osoby	Większość bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2014 r. – 148,4 tys. osób, tj. 84,5% ogółu; 31.12.2013 r. - 83,5% ogółu). Pozostali – 27,3 tys. osób, tj. 15,5% ogółu nie posiada doświadczenia zawodowego (31.12.2013 r. - 34,4 tys. tj. 16,5% ogółu). W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 25,4 tys. osób natomiast nieznacznie wzrósł ich procentowy udział wśród ogółu (o 1 pkt proc.). Podobnie jak przed rokiem, bezrobotni, którzy legitymowali się stażem pracy, najczęściej pracowali w sekcjach PKD: <i>Przetwórstwo przemysłowe</i> (18,6% poprzednio pracujących; 2013 r. - 19,1%); <i>Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle</i> (18,5%; 2013 r. - 18,7%) oraz <i>Budownictwo</i> (11,7%; 2013 r. - 12,0%). Z wyżej wymienionych sekcji pochodziło połowę poprzednio pracujących (48,8%; 2013 r. – 49,8%). Równocześnie w stosunku do co dziewiątego bezrobotnego legitymującego się stażem pracy, pracownicy urzędów nie potrafili zidentyfikować miejsca działalności ostatniego zatrudnienia (11,3%; 2013 r. - 11,1%).
Bezrobotni z prawem do zasiłku	28 189 osób	22 534 osoby	Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych. W końcu grudnia 2014 r. prawo do tego świadczenia posiadało 22,5 tys. osób, tj. 12,8% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 5,7 tys. osób. Obniżył się także procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2013 r. – 28,2 tys., tj. 13,5% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2014 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiecie myszkowskim (22,5%), w Tychach (20,1%) i w powiecie częstochowskim (19,7%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w powiecie gliwickim (8,7%), w Piekarach Śląskich (9,0%) oraz w Jastrzębiu - Zdroju i w Chorzowie (po 9,1%). Według stanu na 01 stycznia 2014 r. wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy to 823,60 zł, natomiast w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku to 646,70 zł. Według stanu prawnego na 01.06.2014 r. wysokość zasiłku dla bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy to 831,10 zł, a w okresie kolejnych miesięcy to 652,60 zł.
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	12 448 osób	9 498 osób	W końcu 2014 r. zbiorowość zarejestrowanych bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy liczyła 9,5 tys. osób, co stanowiło 6,4% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących. W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 3,0 tys. osób (31.12.2013 r. – 12,4 tys. osób, tj. 7,2% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących) podobnie jak ich udział wśród poprzednio pracujących (o 0,8 pkt proc.) Biorąc pod uwagę procentowy udział zwolnionych z przyczyn zakładu, to w końcu 2014 r. najgorszą sytuację notowano w powiecie myszkowskim, gdzie 15,0% bezrobotnych poprzednio pracujących było osobami zwolnionymi z przyczyn dotyczących zakładu pracy (rok wcześniej – 18,3%). Przyjmując za podstawę porównań dane w liczbach bezwzględnych stwierdzamy, że w końcu roku najwięcej zarejestrowanych omawianej kategorii było w powiecie żywieckim (605 osób) oraz w Katowicach (604 osoby) i w Częstochowie (553 osoby).
Długotrwale bezrobotni	104 500 osób	96 228 osób	Do grupy długotrwale bezrobotnych zaliczane są osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2013 r.	2014 r.	
			<p>ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 8,3 tys. osób, do poziomu 96,2 tys. natomiast udział tej subpopulacji bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych wzrósł aż o 4,6 pkt proc., z 50,2% w grudniu 2013 r. do 54,8% w końcu 2014 r. Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (53,7 tys. pań, tj. 55,8% w końcu grudnia 2014 r., wobec 59,6 tys. osób, tj. 57,0% w grudniu 2013 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwalego bezrobocia. W końcu 2014 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Częstochowie (7,3 tys., tj. 59,7% ogółu bezrobotnych w tym mieście) i Bytomiu (6,8 tys.; 65,9%). W najmniejszym stopniu problem długotrwalego bezrobocia dotyczył powiat bieruński – lędziński (481 osób, tj. 39,3% ogółu) oraz Żory (701 osób; 39,0%).</p>
Bezrobotni poniżej 25 roku życia	33 616 osób	24 959 osób	<p>W końcu grudnia 2014 r. bez pracy pozostawało 25,0 tys. bezrobotnych poniżej 25 roku życia. W ujęciu rocznym liczba najmłodszych bezrobotnych spadła o 8,7 tys. osób, tj. o 25,8 proc. Według stanu na 31.12.2014 r. bezrobotna młodzież to 14,2% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej ten udział był wyższy i wynosił 16,1%.</p> <p>Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 55,7% tej subpopulacji (13 903 osoby; 2013 r. – 18 308 osób, tj. 54,5%).</p> <p>Natężenie bezrobocia młodzieży w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2014 r. najwyższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w powiatach: wodzisławskim (22,1%), rybnickim (21,2%), pszczyńskim (21,1%) i lublinieckim (20,9%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży notowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w Częstochowie (8,1%), Bielsku–Białej (8,6%) oraz Dąbrowie Górniczej (9,4%).</p> <p>Podjęcie pracy w czasie lub po ukończeniu edukacji stanowi pierwszy, znaczący krok w życiu zawodowym młodego człowieka. Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. W grupie bezrobotnej młodzieży przeważają osoby pozostające bez zatrudnienia w okresie od 1-3 miesięcy (32,5%) oraz od 3 do 6 miesięcy (21,5%). Jeśli chodzi o grupę osób chronicznie bezrobotnych (pozostających bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące), to ich udział w strukturze bezrobotnej młodzieży jest niski i wynosi 6,2%.</p>
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	53 706 osób	48 460 osób	<p>W końcu grudnia 2014 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 48,5 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 27,6% ogółu bezrobotnych (rok wcześniej analogiczny odsetek 25,8%). Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii, w których notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 43,0%.</p> <p>W końcu 2014 r. problem braku pracy w grupie 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili nawet ponad jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (35,3%), Bielsko-Biała (34,6%), Tychy (33,1%), Dąbrowa Górnicza (31,7%), Gliwice (31,6%). Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału grupy 50+ wśród ogółu zaewidencjonowanych, to bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w powiatach podregionu rybnickiego: Jastrzębie Zdrój (17,7%), wodzisławskim (19,6%) i Żorach (20,2%).</p> <p>Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy aż 36,6% ma wykształcenie zasadnicze zawodowe, zaś 32,6% posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Zaledwie 4,9% legitymuje się wyższym wykształceniem. Drugą barierą utrudniającą sukces na rynku pracy jest długookresowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ aż 49,7% pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy (rok wcześniej odpowiedni wskaźnik był niższy i wynosił 45,3%).</p>
Bezrobotni niepełnosprawni	12 822 osoby	11 855 osób	<p>W końcu grudnia 2014 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 11,9 tys. i przez okres roku zmniejszyła się o 967 osób (tj. o 7,5 proc.). Nieznacznie wzrósł udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu, z 6,2% w grudniu 2013 roku do 6,7% w grudniu 2014 r.</p> <p>Według stanu na 31.12.2014 r. najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (1,3 tys. osób, tj. 10,3% ogółu zarejestrowanych w powiecie), Bielsku-Białej (812 osób; w tym mieście co szósty zarejestrowany jest osobą niepełnosprawną; 15,6%) oraz Sosnowcu (677 osób, tj. 7,3%). Najmniej bezrobotnych omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiatach ziemskich: bieruński-lędziński (94 osoby, tj. 7,7%) i w mieście Piekary Śląskie</p>

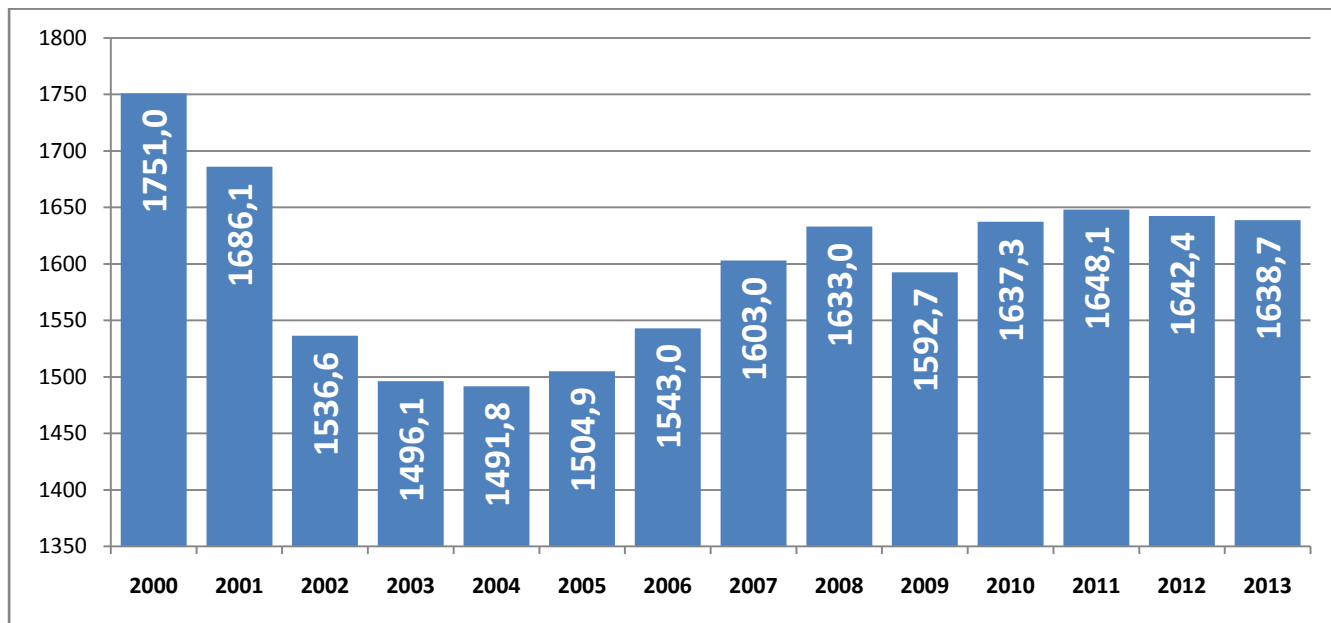
Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2013 r.	2014 r.	
			(100 osób, tj. 4,2%). Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych udziały kobiet i mężczyzn są w zasadzie równe. Według stanu na 31.12.2014 r. udział pań wynosił 49,6%, rok wcześniej – 49,9%.
Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od zakończenia nauki (absolwenci)	10 707 osób	7 497 osób	Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki szkolnej) to według stanu na koniec grudnia 2014 roku 4,3% ogółu zarejestrowanych (31.12.2014 r. – 7 497 osób). W ujęciu rocznym liczebność tej kategorii spadła o 3,2 tys. osób, tj. o 30 proc. Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (58,3%). Według stanu na 31.12.2014 r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiecie wodzisławskim (450), Częstochowie (384), powiecie cieszyńskim (379). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w mieście Świętochłowice (57 osób) oraz powiecie gliwickim (60 osób). Wśród bezrobotnych absolwentów osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 35,5% (2 662 osoby).
Bezrobotni z wyższym wykształceniem	25 542 osoby	22 066 osób	Według stanu na koniec grudnia 2014 roku bezrobotni z wyższym wykształceniem (22,1 tys. osób) stanowili 12,6%, przed rokiem, 12,3% ogółu zarejestrowanych. W tej zbiorowości zdecydowanie dominowały kobiety (14,8 tys., tj. 67,0%). W ciągu roku liczba bezrobotnych o potencjalnie najwyższych kwalifikacjach spadła o 3,5 tys. osób. W zbiorowości osób z wyższym wykształceniem odsetek długookresowego bezrobocia jest nieco niższy niż w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia; co trzeci pozostaje w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (29,9%; przy średniej wojewódzkiej 39,1%).
Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	46 862 osoby	38 997 osób	Bezrobotni z wykształceniem średnim policealnym i zawodowym stanowili 22,2% ogółu zarejestrowanych (31.12.2014 r. – 39,0 tys. osób). Rok wcześniej analogiczny udział wynosił 22,5%. W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 7,9 tys. osób.
Bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym	19 209 osób	16 170 osób	Według stanu na 31 grudnia 2014 roku bez pracy pozostawało 16,2 tys. bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w tym aż 68,8% to kobiety. W porównaniu z poprzednim rokiem osoby z opisywanej kategorii stanowią niezmiennie 9,2% ogółu.
Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym	58 915 osób	49 169 osób	W końcu grudnia 2014 roku liczba osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wynosiła 49,2 tys. osób (tj. 28,0% ogółu). W ujęciu rocznym obserwujemy spadek bezrobotnych tej kategorii o 9,7 tys. osób (-16,5 proc.). W tej kategorii notowana jest nadreprezentacja mężczyzn, którzy stanowią 56,6% w zbiorowości bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.
Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	57 768 osób	49 273 osoby	Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowili 28,0% ogółu zarejestrowanych. W ujęciu rocznym liczba osób tej kategorii spadła o 8,5 tys. (-14,7 proc.). Bezrobotni z najniższym poziomem wykształcenia są najbardziej narażeni na trwałe bezrobocie. W tej subpopulacji aż 44,2% pozostaje bez pracy nieprzerwanie ponad 12 miesięcy.
Liczba zarejestrowanych (napływ) - dane za cały rok	293 769 osób	261 775 osób	Na przestrzeni 2014 roku w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 261,8 tys. osób tj. o 32,0 tys. mniej niż rok wcześniej (-10,9 proc.). Najwięcej rejestracji było w styczniu 2014 roku (29 308), natomiast najmniej w czerwcu (17 363). Wśród napływających do bezrobocia (w okresie od stycznia do grudnia 2014 r.) panie stanowiły połowę „napływu”. Zdecydowana większość rejestrujących się to osoby legitymujące się stażem pracy (81,9% „napływu”). W ubiegłym roku wśród noworejestrujących się ponad połowę stanowiły osoby w wieku 25-49 lat (142,5 tys., 54,4%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 27,4% „napływu” (71,8 tys.). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 18,1% (47,5 tys.). W stosunku do danych z 2013 roku, liczba noworejestrujących się bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat spadła o 11,8 proc. Liczba noworejestrujących się z przedziału wiekowego od 25-49 lat spadła o 10,9 proc. W „napływie” osób z kategorii 50+, w ujęciu rocznym obserwujemy również spadek o 9,6 proc.
Liczba wyłączonych z ewidencji (odpływ) - dane za cały rok	290 932 osoby	294 396 osób	Na przestrzeni 2014 roku z rejestrów wyłączono 294,4 tys. bezrobotnych tj. o 3,5 tys. więcej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2014 r. kobiety stanowiły 50,2% „odpływu”; w tym samym okresie 2013 r. udział pań kształtował się na podobnym poziomie (50,1%). W 2014 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 92 455 osób (tj. 31,4% „odpływu”). W 2013 r. odpowiednio 95 330 osób (tj. 32,8%). W całym 2014 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyrejestrowano 128,7 tys. osób, co stanowiło, podobnie jak rok wcześniej, 43,7% całego „odpływu”. W

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2013 r.	2014 r.	
			<p>2014 roku zmalała liczba bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkoleń (2013 r. 10 472 osoby; 2014 r.: 9 596; spadek o 876 osób, tj. – 8,4%). Zwiększyła się liczba bezrobotnych kierowanych na staże (2013 r.: 18 706 osób; 2014 r.: 19 929 osób; wzrost o 1 223 osoby, tj. + 6,5%).</p> <p>W ujęciu rocznym zwiększyła się, o ponad 14 proc., liczba bezrobotnych skierowanych do prac subsydiowanych (2013 r.: 11 335 osób; 2014 r.: 13 177 osób). Większą popularnością cieszyły się dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, które w 2014 r. otrzymało 5 795 bezrobotnych (wobec 4 380 osób w 2013 roku). Dodatkowo 3 773 osoby podjęły pracę na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (rok wcześniej z tego tytułu wyłączono 3 305 osób, zatem wzrost o 468 osób, tj. +14,2%). Podobnie jak w latach ubiegłych, niewielką popularnością cieszyły się prace interwencyjne, które w 2014 roku podjęło 1490 bezrobotnych (rok 2013, odpowiednio 1316 osób). Natomiast aż o blisko jedną piątą (- 20,6 proc., spadła liczba wyłączonych z powodu podjęcia zatrudnienia w ramach robót publicznych (2013 r.: 2147 wyłączonych; 2014 r.: 1705 osób; spadek o 442 osoby rozpoczynające roboty publiczne).</p> <p>W okresie od stycznia do końca grudnia 2014 roku z tytułu skierowania do prac społecznie użytecznych dokonano 4576 wyłączeń (w 2013 r. odpowiednio 4532 wyłączenia).</p> <p>W sumie w 2014 roku z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (afpb) wyłączono 46 897 osób, rok wcześniej ich liczba była o 1 983 mniejsza (w 2013 roku z tytułu udzielenia dotacji, zatrudnienia na stanowisku refundowanym, rozpoczęcia robót publicznych lub prac interwencyjnych, skierowania na staże, szkolenia, do prac społecznie użytecznych lub rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych wyłącznie 44 914 osób). Jak wynika z powyższych danych w ujęciu rocznym liczba osób objętych afpd wzrosła o 4,4 procent.</p>
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w ciągu roku (oferty pracy)	105 250 ofert	123 073 oferty	Od stycznia do grudnia 2014 roku do urzędów pracy zgłoszono ponad 123 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, tj. o 17,8 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2013 r. – 105,3 tys. ofert). W 2014 roku 20,9% propozycji stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej (głównie staże), rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 21,8%.
Zgłoszenia zwolnień grupowych	13 880 osób	5 523 osoby	W 2014 roku w województwie śląskim planowano objąć zwolnieniami grupowymi 5 523 osoby, tj. o 8,4 tys. osób mniej niż w 2013 r.
Zwolnieni z tytułu zwolnień grupowych, na podstawie wcześniejszych zgłoszeń	11 708 osób	2 471 osób	W 2014 roku śląskie powiatowe urzędy pracy otrzymały informację o dokonanych zwolnieniach grupowych, na podstawie wcześniejszych zgłoszeń, którymi objętych zostało 2 471 osób. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych w ramach tzw. grupówek spadła o 9,2 tys. (w 2013 r. pracę z tytułu zwolnień grupowych utraciło 11 708 osób).

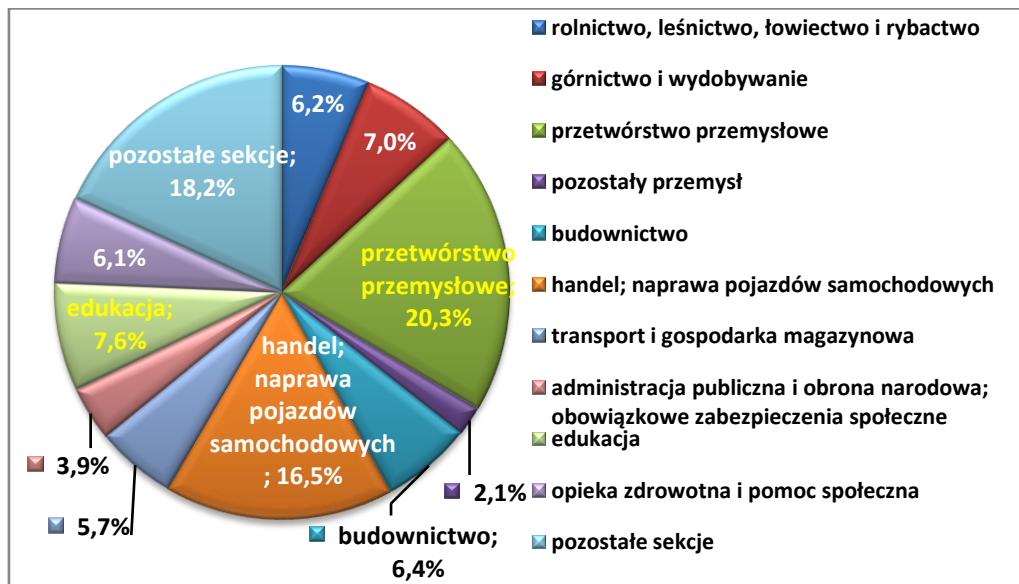
1. Pracujący

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku w całym województwie śląskim pracowało 1638,7 tys. osób, co stanowiło 11,8% ogółu pracujących w kraju¹ – było to o 3,7 tys. mniej niż na koniec 2012 roku.

Pracujący w gospodarce narodowej w województwie śląskim. Stan 31.12. (w tys. osób)

Struktura pracujących w gospodarce narodowej według sekcji w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Rynek pracy w województwie śląskim w latach 2012-2013. Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2014 r.

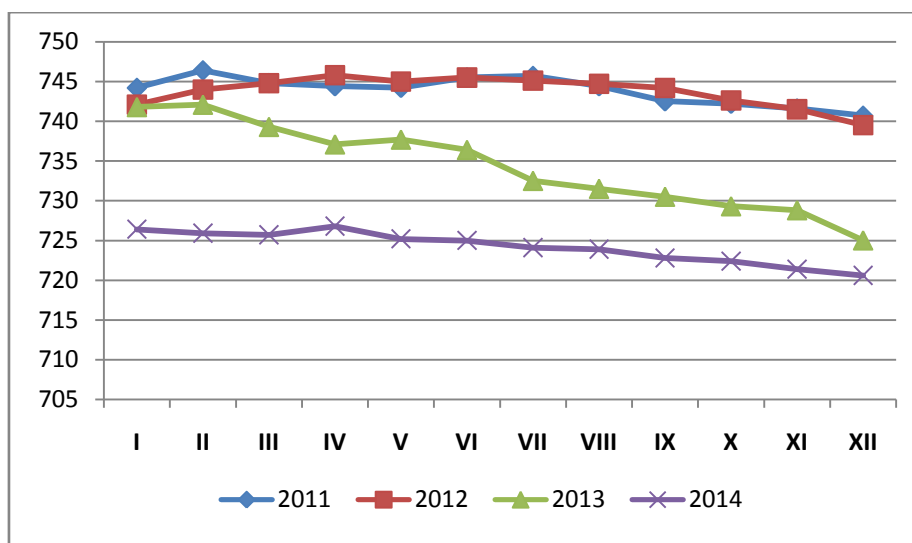
¹ *Pracujący w całej gospodarce narodowej (łącznie z duchownymi pełniącymi obowiązki duszpasterskie oraz pracującymi w rolnictwie indywidualnym). Dane uzyskiwane są z bieżącej sprawozdawczości oraz szacunków spisowych. Publikowane są z dużym opóźnieniem, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca 2013 r. Źródło: Rocznik statystyczny województwa śląskiego 2014, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice, styczeń 2015 r.*

W roku 2013 dynamika zmian liczby pracujących, w porównaniu do roku poprzedniego, była ujemna i wyniosła – 0,2% (w roku 2012 była również ujemna i wyniosła – 0,3%). Ponad połowa pracujących w 2013 roku w naszym województwie to mężczyźni (54,6%; 893,7 tys.). W końcu grudnia 2013 r. większość pracujących była zatrudniona w sektorze prywatnym (73,4%). Rok wcześniej analogiczny wskaźnik był nieco niższy i wynosił 72,7%. Wśród pracujących w końcu 2013 r. w dalszym ciągu notowano wysoki udział pracujących w przemyśle, którzy stanowili 29,4% ogółu. Poza przemysłem stosunkowo wysoki odsetek pracujących wystąpił także w sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych (16,3%), edukacja (7,7%), górnictwo i wydobywanie (7,0%) oraz budownictwo (6,4%).

Z danych publikowanych przez Urząd Statystyczny w Katowicach wynika, że **przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw** w grudniu 2014 r. wyniosła 720,6 tys. osób i zmniejszyła się zarówno w skali roku (o 0,6%), jak i miesiąca (o 0,1%). W grudniu 2013 r. w relacji do grudnia 2012 r. spadek był znacznie większy i wynosił 2,0%. W kraju przeciętne zatrudnienie było wyższe w skali roku (o 1,1%), natomiast w stosunku do listopada 2014 r. pozostało na niezmienionym poziomie.

Jak ilustruje to poniższy wykres, spadek przeciętnej liczby zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w porównaniu z rokiem poprzednim miał miejsce we wszystkich miesiącach 2014 roku.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w latach 2011 i 2014 (w tys. osób)

Niższe niż w grudniu 2013 r. przeciętne zatrudnienie odnotowano w większości sekcji sektora przedsiębiorstw m.in. w: budownictwie (o 9,6%) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 8,9%). Wyższa niż przed rokiem przeciętna liczba zatrudnionych wystąpiła m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,3%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 3,0%).

W okresie styczeń – grudzień 2014 r. przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw wyniosła 726,1 tys. osób i w porównaniu z analogicznym okresem 2013 r. zmniejszyła się o 1,0%.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2014		I – XII 2014	
	w tys.	XII 2013 = 100	w tys.	I – XII 2013 = = 100
O G Ó Ł E M	720,6	99,4	726,1	99,0
w tym:				
Przemysł	425,2	99,0	429,1	98,9
górnictwo i wydobywanie	102,8	91,1	107,3	92,1
przetwórstwo przemysłowe	292,9	102,3	292,5	102,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11,6	94,5	11,5	91,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	17,8	97,9	17,8	97,3
Budownictwo	56,4	90,4	57,9	88,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	95,3	102,0	95,3	102,3
Transport i gospodarka magazynowa	40,7	103,0	40,6	102,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14,7	99,2	14,8	99,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ²	21,2	101,1	21,6	103,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	31,1	107,3	31,1	105,5

^Δ Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2014 r.

1.1 Aktywność zawodowa według BAEL - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności

Z danych Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wynika, że w III kwartale 2014 r. w województwie śląskim liczba ludności powyżej 15 roku życia wynosiła 3 741 tys. i stanowiła 12,1% omawianej zbiorowości w kraju. W województwie odnotowano niższy niż w kraju współczynnik aktywności zawodowej², wskaźnik zatrudnienia³ oraz niższą stopę bezrobocia.

Według danych BAEL liczba ludności w województwie śląskim w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 4,1%. W III kwartale liczba aktywnych zawodowo wyniosła 2055 tys. i spadła o 4,0% w odniesieniu do analogicznego kwartału ub. roku. Wśród aktywnych zawodowo pracujący stanowili 92,3%, a bezrobotni – 7,7%. W porównaniu z III kwartałem 2013 r. roku obniżyła się liczba pracujących (o 59 tys.), bezrobotnych (o 26 tys.) oraz biernych zawodowo (o 74 tys. osób).

W odniesieniu do III kwartału 2013 roku zmniejszyło się obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W III kwartale 2014 r. na 1000 pracujących przypadało 972 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (958 w miastach, 1028 na wsi), podczas gdy w III kwartale 2013 roku – 994 (1001 w miastach, 970 na wsi).

Współczynnik aktywności zawodowej w III kwartale 2014 r. wyniósł 54,9% (w kraju 56,5%). Był on wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet (63,2% wobec 47,3%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (55,3% wobec 53,4%). W porównaniu z III kwartałem 2013 r. wartość współczynnika aktywności zawodowej ogółu ludności pozostawała na niezmiennym poziomie. W odniesieniu do zmiennej płci, odnotowano wzrost współczynnika aktywności

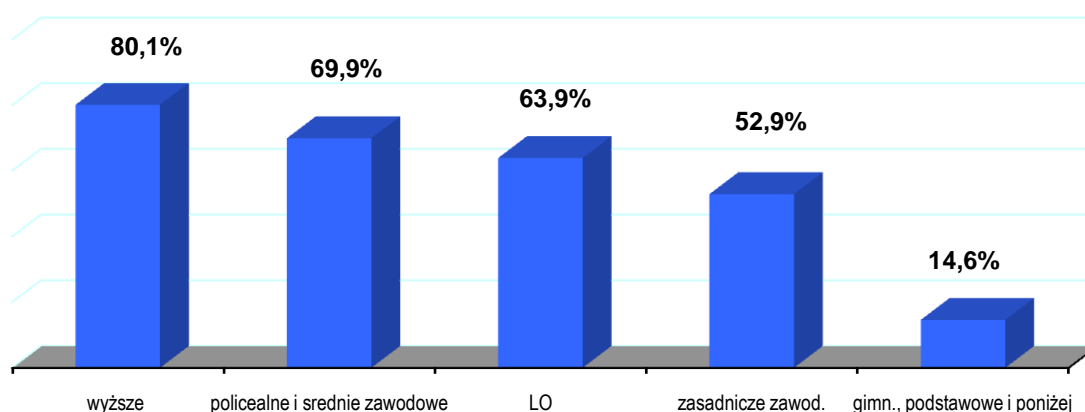
² *Współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.*

³ *Wskaźnik zatrudnienia jest to procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii*

zawodowej wśród mężczyzn o 1,0 pkt proc., a spadek wśród kobiet o 0,5 pkt proc. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania stwierdzamy, że zwiększyła się aktywność zawodowa mieszkańców miast (o 0,5 pkt proc.), natomiast spadła aktywność mieszkańców wsi (o 1,8 pkt proc.)⁴.

Czynnikiem bardzo silnie różnicującym aktywność zawodową było również wykształcenie. Poniżej prezentujemy wykres ilustrujący tę zależność.

Wysokość współczynnika aktywności zawodowej w grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia w III kwartale 2014 r.

Źródło: GUS, BAEL

Jak widać, najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (80,1%; rok wcześniej 76,6%) natomiast najniższy wśród mieszkańców regionu legitymujących się z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (14,6%; rok wcześniej 15,4%).

W ujęciu rocznym w województwie śląskim wskaźnik zatrudnienia osób powyżej 15 roku życia wzrósł z 50,2% w III kwartale 2013 r. do 50,7% w III kwartale 2014 r. (kraj 51,9%; III kw. 2014 r.).

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia w III kwartale 2014 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodo wo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezroboci a
		razem	pracujący	bezrobotni				
	w tysiącach					w %		
Ogółem	3 741	2 055	1 897	158	1686	54,9	50,7	7,7
WEDŁUG WIEKU								
15 – 17 lat	135	.	.	–	134	x	x	–
18 – 19 lat	97	15	10	.	82	15,5	10,3	x
20 – 24 lat	269	159	122	36	110	59,1	45,4	22,6
25 – 29 lat	317	276	244	33	41	87,1	77,0	12,0
30 – 34 lat	320	283	268	15	37	88,4	83,8	5,3
35 – 39 lat	303	265	250	15	38	87,5	82,5	5,7
40 – 44 lat	308	271	255	16	37	88,0	82,8	5,9

⁴Ta część analizy pochodzi w całości z opracowania Urzędu Statystycznego w Katowicach „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2014 r.”, opublikowanym na: katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/praca-wynagrodzenie/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-w-wojewodztwie-slaskim-w-iii-kwartale-2014-r-,2,28.html

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodo wo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezroboci a
		razem	pracujący	bezrobotni				
	w tysiącach					w %		
45 – 49 lat	303	237	227	11	66	78,2	74,9	4,6
50 – 54 lat	314	230	217	12	85	73,2	69,1	5,2
55 – 59 lat	374	211	197	14	162	56,4	52,7	6,6
60 – 64 lat	325	81	79	.	244	24,9	24,3	x
65 lat i więcej	675	26	26	.	649	3,9	3,9	–
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA								
Wyższe	794	636	604	31	159	80,1	76,1	4,9
Policealne	83	58	52	6	26	69,9	62,7	10,3
Średnie zawodowe	887	567	530	37	321	63,9	59,8	6,5
Średnie ogólnokształcące	342	158	137	21	184	46,2	40,1	13,3
Zasadnicze zawodowe	1044	552	509	43	492	52,9	48,8	7,8
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	590	86	65	21	505	14,6	11,0	24,4

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności, Urząd Statystyczny, Katowice, zestawienie WUP

Według metodologii BAEL, stopa bezrobocia w województwie śląskim obniżyła się z 8,6% w III kwartale 2013 roku do 7,7% w III kwartale 2014 r. (kraj 8,2%; III kw. 2014 r.).

Z punktu widzenia realizacji wskaźników zapisanych w Strategii Lizbońskiej, szczególnie istotne są mierniki notowane dla przedziału wiekowego od 20 do 64 lat.

Bez względu na rok sprawozdawczy, wysokość wskaźnika zatrudnienia w województwie śląskim w tym przedziale wiekowym odbiega in minus od średniej ogólnopolskiej. W Banku Danych Lokalnych GUS najbardziej aktualne informacje dotyczą III kwartału 2014 roku, kiedy to wskaźnik zatrudnienia w grupie ludności w wieku 20-64 lat wynosił w Polsce 67,3%, zaś w naszym województwie 65,6% (11 miejsce w kraju)⁵.

Wskaźnik zatrudnienia - Śląskie na tle kraju. III kwartał, lata 2005-2014
Ujęcie rankingowe wg ostatniej kolumny tabeli

Jednostka terytorialna	Ogółem ludność w wieku od 20-64 lat - III kwartał									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
POLSKA	59,0	61,3	63,5	65,7	65,5	65,1	65,0	65,2	65,6	67,3
MAZOWIECKIE	63,3	66,2	66,8	72,2	72,2	70,8	70,2	71,2	71,1	74,1
ŁÓDZKIE	58,7	63,2	66,4	66,4	64,9	66,6	66,5	65,9	66,2	69,5
PODLASKIE	65,9	66,0	67,6	70,1	69,2	67,0	67,9	67,7	67,9	69,0
WIELKOPOLSKIE	58,7	61,2	63,6	66,7	67,5	65,7	66,3	66,5	67,4	68,0
LUBELSKIE	63,1	65,9	68,3	66,8	66,5	67,2	67,2	66,4	66,2	66,9
MAŁOPOLSKIE	63,0	63,0	64,2	67,3	66,5	66,1	66,7	64,9	65,8	66,5
OPOLSKIE	57,2	59,2	60,1	62,2	63,6	64,1	63,8	64,7	65,6	66,4
DOLNOŚLĄSKIE	55,7	59,2	60,4	62,2	62,1	61,9	62,7	62,3	62,5	66,3
POMORSKIE	56,4	59,5	61,6	64,9	63,2	65,2	65,2	65,9	64,9	66,3

⁵ Źródłem tej części informacji są w całości dane Urzędu Statystycznego w Katowicach <http://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/praca-wynagrodzenie/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-w-województwie-slaskim-w-iii-kwartale-2014-r-2,28.html>

Jednostka terytorialna	Ogółem ludność w wieku od 20-64 lat - III kwartał									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
KUJAWSKO-POMORSKIE	57,6	57,2	58,1	61,4	61,5	61,5	62,2	64,3	64,3	65,7
ŚLĄSKIE	54,5	56,5	61,0	62,1	62,4	60,8	61,4	62,7	64,3	65,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	59,7	63,3	65,8	67,6	65,1	65,1	64,8	64,9	63,8	64,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	54,5	56,1	57,0	58,9	62,0	60,1	59,6	61,7	61,7	64,5
LUBUSKIE	57,5	59,7	62,3	64,5	62,9	64,7	64,2	63,1	63,1	64,2
PODKARPACKIE	61,0	62,2	64,2	65,2	65,8	65,8	63,1	63,6	63,4	63,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	56,2	59,6	63,4	63,6	61,6	61,7	59,6	58,3	60,0	61,1

Według BAEL w III kwartale 2014 r. zbiorowość pracujących liczyła 1897 tys., tj. mniej o 3,0% niż w III kwartale 2013 roku. W Polsce tendencja była odwrotna – odnotowano wzrost pracujących.

Jednostka terytorialna	III kwartał			
	wartość liczbowa		Wzrost / spadek liczby pracujących	
	2013	2014		
	tys. osób	tys. osób	osoby w tys.	dynamika 2013 r. = 100
POLSKA	15 738	16 063	325	102,07
MAZOWIECKIE	2 351	2 670	319	113,57
OPOLSKIE	350	382	32	109,14
KUJAWSKO-POMORSKIE	787	823	36	104,57
LUBELSKIE	970	1 014	44	104,54
ŚWIĘTOKRZYSKIE	564	587	23	104,08
ZACHODNIOPOMORSKIE	564	582	18	103,19
PODLASKIE	445	459	14	103,15
DOLNOŚLĄSKIE	1 056	1 076	20	101,89
ŁÓDZKIE	1 287	1 309	22	101,71
LUBUSKIE	390	393	3	100,77
MAŁOPOLSKIE	1 340	1 333	-7	99,48
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	538	534	-4	99,26
POMORSKIE	933	906	-27	97,11
ŚLĄSKIE	1 956	1 897	-59	96,98
PODKARPACKIE	826	791	-35	95,76
WIELKOPOLSKIE	1 381	1 308	-73	94,71

Wśród pracujących największą grupę tworzyły osoby w wieku od 25 do 34 lat (27,0%). Osoby w wieku 35-44 lata stanowiły 26,6% ogółu pracujących. Udział pracujących w wieku 45-54 lata wyniósł 23,4%. Pracujący w wieku 55 lat i więcej stanowili 15,9%, a ich liczba w ujęciu rocznym wzrosła o 6,7%. Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 15-24 lata (7,1%).

W III kwartale 2014 r. wśród pracujących wykształcenie wyższe posiadało 604 tys. osób, policealne i średnie zawodowe 582 tys., a zasadnicze zawodowe 509 tys. Wykształceniem średnim ogólnokształcącym legitymowało się 137 tys. osób. Najmniej pracujących posiadało wykształcenie gimnazjalne i niższe (65 tys. osób).

Najliczniejszymi grupami zawodowymi wśród pracujących byli: specjaliści (19,0%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (16,1%), technicy i inny średni personel (15,9%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (14,0%). Najmniej liczną grupę zawodową tworzyli rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (2,5%).

W regionie ponad 40 procent stanowiły osoby pracujące w przemyśle i budownictwie, jest to najwyższy odsetek w Polsce. Zaledwie 2,8% pracujących pochodziło z sekcji rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo – w żadnym innym województwie ten udział nie był tak niski. Dokładne dane zawarto w tabeli.

***Pracujący według sekcji PKD - Śląskie na tle kraju. III kwartał,
Ujęcie rankingowe wg przedostatniej kolumny tabeli
Dane dotyczące liczby pracujących w tys. osób.***

Wyszczególnienie	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo		Przemysł i budownictwo		Usługi		RAZEM	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%
POLSKA	1 832	11,4	4 942	30,8	9 255	57,6	16 029	100,0
MAZOWIECKIE	294	11,0	588	22,0	1 778	66,6	2 660	100,0
ŚLĄSKIE	53	2,8	783	41,3	1 058	55,8	1 894	100,0
MAŁOPOLSKIE	169	12,7	402	30,2	759	56,9	1 330	100,0
WIELKOPOLSKIE	158	12,1	472	36,1	678	51,8	1 308	100,0
ŁÓDZKIE	146	11,2	411	31,4	747	57,1	1 304	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	51	4,7	372	34,6	649	60,3	1 072	100,0
LUBELSKIE	221	21,8	241	23,8	551	54,3	1 013	100,0
POMORSKIE	63	7,0	291	32,1	547	60,4	901	100,0
KUJAWSKO-POMORSKIE	113	13,7	253	30,7	456	55,4	822	100,0
PODKARPACKIE	132	16,7	245	31,0	412	52,1	789	100,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	132	22,5	171	29,1	283	48,2	586	100,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	45	7,7	179	30,8	358	61,5	582	100,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	73	13,7	159	29,8	300	56,2	532	100,0
PODLASKIE	100	21,8	113	24,6	246	53,6	459	100,0
LUBUSKIE	35	8,9	128	32,6	230	58,5	393	100,0

2 Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego

2.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2014 roku wyniosła 175 675 osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 32,6 tys. osób (dynamika spadku – 15,7 proc.). Od wielu lat, był to pierwszy rok tak poważnego spadku liczby bezrobotnych. W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Częstochowie (12 232 osoby), Bytomiu (10 387 osób), Katowicach (9 878 osób) i Sosnowcu (9 313 osób). Na przeciwnym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców: bieruńsko – lędziński (1 225 osób), Żory (1 796 osób), Świętochłowice (1 841 osób) oraz rybnicki (1 950 osób). Redukcja liczby bezrobotnych miała miejsce we wszystkich powiatach (36 jednostek). Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych stwierdzamy, że w ujęciu rocznym najbardziej liczba bezrobotnych obniżyła się w Częstochowie (– 3 260 osób) oraz w powiatach częstochowskim (– 1 645) i żywieckim (– 1 638). Z kolei dynamika spadku najwyższa była w Tychach (– 27,0%), Świętochłowicach (– 26,2%) oraz powiecie bieruńsko – lędzińskim (– 24,0%).

Podobnie jak w poprzednich latach sprawozdawczych, zauważalną tendencją bezrobocia była jego sezonowość, miesiące wiosenno-letnie były okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast najwyższy poziom tego zjawiska przypadał na miesiące rozpoczynające rok kalendarzowy.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w ujęciu rocznym znaczącą skalę spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w podregionie częstochowskim i sosnowieckim. Natomiast najwyższą dynamikę spadku odnotowano w podregionie tyskim i częstochowskim (odpowiednio – 22,7% i – 19%). Dokładne dane zawarto w tabeli:

Dynamika spadku liczby bezrobotnych w podregionach (2013 – 2014)

Województwo / podregiony	Bezrobotni stan 31.12.		Spadek (w osobach)	Dynamika 31.12.2013r. =100%
	2013 r.	2014 r.		
Województwo śląskie razem	208 296	175 675	-32 621	84,3
w tym:				
Podregion częstochowski	35 374	28 646	-6 728	81,0
Podregion sosnowiecki	36 924	31 292	-5 632	84,7
Podregion bielski	28 151	23 301	-4 850	82,8
Podregion katowicki	29 193	24 903	-4 290	85,3
Podregion bytomski	24 206	21 002	-3 204	86,8
Podregion tyski	12 398	9 586	-2 812	77,3
Podregion rybnicki	21 990	19 401	-2 589	88,2
Podregion gliwicki	20 060	17 544	-2 516	87,5

Terytorialne zróżnicowanie liczby bezrobotnych według powiatów oraz zmiany sezonowe zjawiska przedstawia poniższa tabela.

Liczba bezrobotnych ogółem. Stan w końcu miesiąca

Powiaty	gru 2013	sty-14	lut-14	mar-14	kwi-14	maj-14	cze-14	lip-14	sie-14	wrz-14	paź-14	lis-14	gru-14
Będziński	8 264	8654	8787	8571	8080	7857	7745	7729	7594	7464	7178	7238	7133
Bielski	5 816	6024	6056	5785	5477	5270	5022	4900	4814	4766	4756	4821	4827
Cieszyński	7 711	8168	8251	8092	7630	7200	6963	6848	6634	6761	6749	6745	6549
Częstochowski	9 805	10200	10217	9811	9341	9060	8633	8475	8402	8177	8066	8017	8160
Gliwicki	3 945	4124	4131	3887	3788	3630	3532	3451	3411	3400	3311	3435	3443
Kłobucki	4 943	5280	5219	5062	4755	4466	4264	4226	4098	4034	3965	4017	4183
Lubliniecki	3 641	3867	3820	3671	3452	3304	3225	3160	3065	3001	2940	2920	3007
Mikołowski	3 273	3432	3448	3377	3183	3108	2941	2862	2816	2673	2579	2652	2703
Myszkowski	5 134	5406	5373	5111	4809	4632	4467	4393	4209	3975	3783	3875	4071
Pszczynski	3 321	3485	3433	3245	2985	2855	2739	2616	2597	2538	2413	2512	2599
Raciborski	3 126	3378	3400	3345	3204	3070	2876	2797	2684	2676	2660	2699	2745
Rybnicki	2 288	2418	2370	2280	2150	2102	2051	1948	1928	1860	1865	1920	1950
Tarnogórski	6 078	6363	6314	6172	5870	5779	5524	5434	5352	5270	5205	5251	5225
Bieruńsko-lędziański	1 611	1695	1677	1564	1441	1358	1255	1178	1172	1188	1224	1256	1225
Wodzisławski	5 658	5905	5814	5681	5350	5244	5113	5099	5044	5070	5082	5140	5069
Zawierciański	7 581	8108	8078	7895	7630	7427	7191	7018	6742	6455	6154	6151	6118
Żywiecki	8 347	8852	8902	8695	8147	7693	7284	7001	6870	7088	6946	6765	6709
Bielsko-Biała	6 277	6400	6428	6360	6070	5806	5465	5336	5281	5247	5120	5141	5216
Bytom	11 571	12029	12182	12075	11832	11365	11153	10846	10602	10399	10281	10323	10387
Chorzów	4 955	5378	5512	5426	5275	5102	4946	4724	4665	4623	4414	4337	4135

Powiaty	gru 2013	sty-14	lut-14	mar-14	kwi-14	maj-14	cze-14	lip-14	sie-14	wrz-14	paź-14	lis-14	gru-14
Częstochowa	15 492	15928	16025	15577	14849	14553	13736	13483	13291	12847	12545	12380	12232
Dąbrowa Górnicza	6 925	7164	7132	6983	6796	6739	6555	6426	6201	5995	5867	5858	5991
Gliwice	7 593	7984	7967	7829	7639	7418	7150	7043	6910	6740	6585	6773	6702
Jastrzębie Zdrój	4 170	4111	4027	3917	3769	3626	3536	3518	3575	3526	3433	3688	3604
Jaworzno	3 206	3448	3494	3383	3230	3050	2945	2893	2836	2744	2701	2838	2737
Katowice	11 332	12001	12076	11949	11881	11568	10998	10559	10367	10227	10046	10286	9878
Mysłowice	2 807	3037	3021	2937	2851	2758	2697	2665	2619	2631	2581	2706	2571
Piekary Śląskie	2 916	3002	2986	2936	2890	2852	2718	2767	2745	2720	2566	2513	2383
Ruda Śląska	4 392	4690	4727	4494	4294	4061	3857	3716	3706	3700	3652	3607	3634
Rybnik	4 792	5068	5017	4839	4516	4336	4228	4099	4040	4014	3969	4038	4237
Siemianowice Śląskie	3 213	3327	3327	3300	3206	3087	2951	2919	2933	2958	2949	2915	2844
Sosnowiec	10 948	11520	11419	11304	11090	10672	10429	10105	9691	9446	9193	9205	9313
Świętochłowice	2 494	2595	2554	2477	2374	2340	2263	2138	2108	2016	1916	1921	1841
Tychy	4 193	4348	4337	4163	3799	3454	3186	3036	3047	3009	3093	3123	3059
Zabrze	8 522	8966	8703	8600	8335	8034	7766	7812	7763	7702	7383	7254	7399
Żory	1 956	2066	2059	1917	1737	1662	1609	1642	1689	1715	1700	1799	1796
Województwo śląskie	208 296	218 421	218 283	212 710	203 725	196 538	189 013	184 862	181 501	178 655	174 870	176 119	175 675

2.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego

W stosunku do sytuacji sprzed roku również natężenie zjawiska, mierzone wysokością stopy bezrobocia, dość wyraźnie spadło. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. stopa bezrobocia w Śląskiem wynosiła 9,6% (kraj 11,5%). W ujęciu rocznym w województwie wartość tego wskaźnika spadła o 1,7 pkt proc. (31.12.2013 r.: 11,3%). W kraju, w ujęciu rocznym, wysokość stopy bezrobocia spadła o 1,9 pkt proc. (31.12.2013 r.: 13,4%). W końcu roku Śląskie znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, tuż za Wielkopolską (7,8%). Bez względu na rok sprawozdawczy natężenie bezrobocia w naszym regionie należy do najniższych w kraju.

Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. W końcu grudnia 2014 r. wysokość stopy bezrobocia w Katowicach oraz powiecie bieruńsko-lędzkim wynosiła 4,7%. Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 19,2%. Jak widać, powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2014 r. różnica 14,5 pkt proc. Najbardziej znacząco wysokość stopy bezrobocia zmniejszyła się w mieście na prawach powiatu Świętochłowicach (– 4,3 pkt proc.) oraz w powiatach myszkowskim (– 3,5 pkt proc.) i zawierciańskim (– 3,0 pkt proc.).

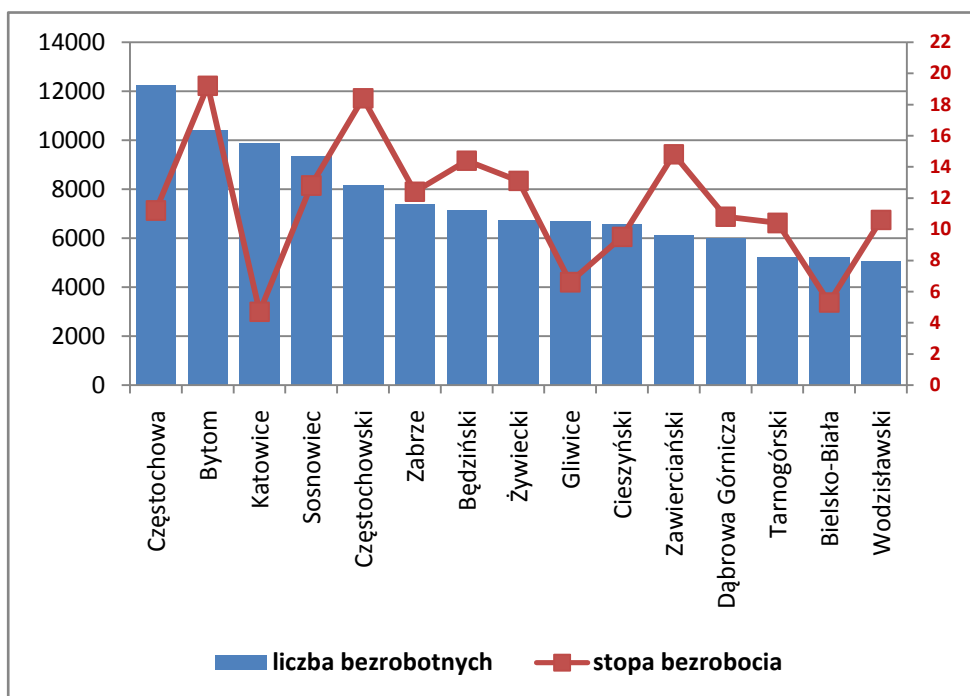
Stopa bezrobocia. Stan w końcu miesiąca, dane w %

Powiaty	gru 2013	sty-14	lut-14	mar-14	kwi-14	maj-14	cze-14	lip-14	sie-14	wrz-14	paź-14	lis-14	gru-14
POLSKA	13,4	13,9	13,9	13,5	13,0	12,5	12,0	11,8	11,7	11,5	11,3	11,4	11,5
WOJ. ŚLĄSKIE	11,3	11,7	11,7	11,4	11,0	10,7	10,3	10,1	9,9	9,8	9,6	9,6	9,6
Będziński	16,4	17,1	17,3	16,9	16,1	15,7	15,5	15,5	15,3	15,0	14,5	14,6	14,4

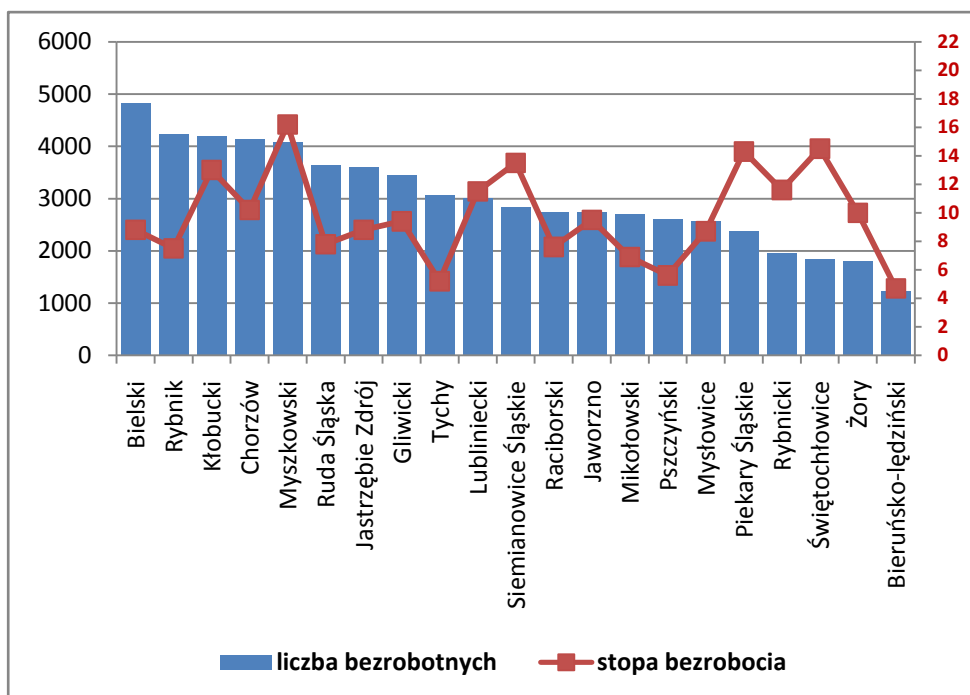
Powiaty	gru 2013	sty-14	lut-14	mar-14	kwi-14	maj-14	cze-14	lip-14	sie-14	wrz-14	paź-14	lis-14	gru-14
Bielski	10,5	10,8	10,8	10,4	9,9	9,6	9,1	8,9	8,8	8,7	8,7	8,8	8,8
Cieszyński	11,1	11,6	11,7	11,5	10,9	10,4	10,1	9,9	9,6	9,8	9,8	9,8	9,5
Częstochowski	21,3	22,0	22,0	21,3	20,5	20,0	19,2	18,9	18,8	18,4	18,2	18,1	18,4
Gliwicki	10,7	11,1	11,1	10,5	10,2	9,9	9,6	9,4	9,3	9,3	9,0	9,3	9,4
Kłobucki	15,0	15,9	15,7	15,3	14,5	13,7	13,2	13,1	12,7	12,6	12,4	12,5	13,0
Lubliniecki	13,7	14,4	14,2	13,8	13,0	12,6	12,3	12,1	11,7	11,5	11,3	11,2	11,5
Mikołowski	8,3	8,6	8,6	8,5	8,0	7,9	7,5	7,3	7,2	6,8	6,6	6,8	6,9
Myszkowski	19,7	20,5	20,4	19,6	18,7	18,1	17,6	17,3	16,7	15,9	15,3	15,6	16,2
Pszczynski	7,1	7,4	7,3	6,9	6,4	6,1	5,9	5,6	5,6	5,5	5,2	5,4	5,6
Raciborski	8,6	9,2	9,2	9,1	8,7	8,4	7,9	7,7	7,4	7,4	7,3	7,4	7,6
Rybnicki	13,4	14,0	13,8	13,3	12,7	12,4	12,1	11,6	11,5	11,1	11,1	11,4	11,6
Tarnogórski	12,0	12,4	12,3	12,1	11,6	11,4	11,0	10,8	10,7	10,5	10,4	10,4	10,4
Bieruńsko-lędzki	6,2	6,5	6,4	6,0	5,5	5,2	4,9	4,6	4,6	4,6	4,7	4,9	4,7
Wodzisławski	11,8	12,2	12,0	11,8	11,2	11,0	10,7	10,7	10,6	10,6	10,6	10,7	10,6
Zawierciański	17,8	18,8	18,7	18,4	17,9	17,5	17,0	16,7	16,1	15,5	14,9	14,9	14,8
Żywiecki	15,9	16,6	16,7	16,4	15,5	14,8	14,1	13,6	13,4	13,8	13,5	13,2	13,1
Bielsko - Biała	6,3	6,4	6,5	6,4	6,1	5,9	5,5	5,4	5,4	5,3	5,2	5,2	5,3
Bytom	21,1	21,7	21,9	21,7	21,4	20,7	20,4	19,9	19,6	19,3	19,1	19,1	19,2
Chorzów	12,1	12,9	13,2	13,0	12,7	12,4	12,0	11,5	11,4	11,3	10,8	10,7	10,2
Częstochowa	13,8	14,1	14,2	13,9	13,3	13,1	12,4	12,2	12,1	11,7	11,4	11,3	11,2
Dąbrowa Górnicza	12,3	12,7	12,6	12,4	12,1	12,0	11,7	11,5	11,1	10,8	10,6	10,6	10,8
Gliwice	7,5	7,8	7,8	7,7	7,5	7,3	7,1	7,0	6,8	6,7	6,5	6,7	6,6
Jastrzębie Zdrój	10,1	9,9	9,8	9,5	9,2	8,9	8,7	8,6	8,7	8,6	8,4	9,0	8,8
Jaworzno	11,0	11,7	11,8	11,5	11,0	10,5	10,1	10,0	9,8	9,5	9,3	9,8	9,5
Katowice	5,4	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	5,2	5,0	4,9	4,9	4,8	4,9	4,7
Mysłowice	9,5	10,2	10,1	9,9	9,6	9,3	9,1	9,0	8,9	8,9	8,8	9,2	8,7
Piekary Śląskie	17,0	17,4	17,3	17,0	16,8	16,7	16,0	16,2	16,1	16,0	15,2	14,9	14,3
Ruda Śląska	9,4	9,9	10,0	9,5	9,1	8,7	8,3	8,0	8,0	8,0	7,9	7,8	7,8
Rybnik	8,5	8,9	8,8	8,5	8,0	7,7	7,5	7,3	7,2	7,2	7,1	7,2	7,5
Siemianowice Śląskie	15,1	15,5	15,5	15,4	15,0	14,5	14,0	13,8	13,9	14,0	13,9	13,8	13,5
Sosnowiec	14,8	15,5	15,3	15,2	15,0	14,5	14,2	13,8	13,3	13,0	12,7	12,7	12,8
Świętochłowice	18,8	19,4	19,1	18,6	18,0	17,8	17,3	16,5	16,3	15,7	15,0	15,0	14,5
Tychy	7,0	7,2	7,2	6,9	6,3	5,8	5,4	5,1	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2
Zabrze	14,0	14,6	14,2	14,1	13,7	13,3	12,9	13,0	12,9	12,8	12,3	12,1	12,4
Żory	10,8	11,3	11,3	10,6	9,7	9,3	9,0	9,2	9,4	9,6	9,5	10,0	10,0

Dwa poniższe wykresy ilustrują lokalne zróżnicowanie zjawiska bezrobocia tak co do liczby bezrobotnych jak i stopy bezrobocia.

Powiaty o największej (ponad 5 000) liczbie bezrobotnych, według stanu na 31 grudnia 2014 r.

Powiaty o najmniejszej (mniej niż 5 000) liczbie bezrobotnych według stanu na 31 grudnia 2014 r.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionie tyskim (5,6%) i katowickim (6,9%); potem kolejno w podregionie: bielskim (8,5%), gliwickim (8,9%), rybnickim (9,0%), sosnowieckim (12,6%) oraz w częstochowskim (13,6%). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się podregion bytomski (14,3%).

2.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2014 r.

Na przestrzeni 2014 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 261,8 tys. osób tj. o 32 tys. mniej niż rok wcześniej (-10,9 proc.). Najwięcej rejestracji było w styczniu 2014 r. (29 308 osób, rok wcześniej odpowiednio 34 993), natomiast najmniej w czerwcu (17 363 osoby; w 2013 roku odpowiednio 19 325).

Wśród napływających do bezrobocia udziały kobiet i mężczyzn były w zasadzie równe (od stycznia do grudnia 2014 r. zarejestrowały się 130 854 kobiety i 130 091 mężczyzn). Zdecydowana większość rejestrujących się to osoby legitymujące się stażem pracy (81,9% *napływu*; 214 286 osób).

W ubiegłym roku wśród noworejestrujących się ponad połowę stanowiły osoby w wieku 25-49 lat (142 532, 54,4%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 27,4% „napływu” (71 760). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 18,1% (47 483 tys.). W stosunku do danych z 2013 roku, liczba noworejestrujących się bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat znacząco spadła (- 9587 osób; - 11,8 proc.). Liczba rejestrujących się z przedziału wiekowego od 25-49 lat zmniejszyła się o 10,9 proc. (- 17 392 osoby). „Napływ” osób z kategorii 50+ zmalał w najmniejszym stopniu, w ujęciu rocznym spadek o 5 015 osób (-9,6 proc.).

Na przestrzeni 2014 roku z rejestrów wyłączono 294,4 tys. bezrobotnych tj. o 3,5 tys. więcej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2014 r. kobiety stanowiły 50,2% „odpływu”; w tym samym okresie 2013 r. udział pań kształtował się na podobnym poziomie (50,1%). W 2014 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 92 455 osób (tj. 31,4% „odpływu”). W 2013 r. odpowiednio 95 330 osób (tj. 32,8%). W całym 2014 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyrejestrowano 128,7 tys. osób, co stanowiło, podobnie jak rok wcześniej, 43,7% całego „odpływu”. W 2014 roku zmalała liczba bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkoleń (2013 r. 10 472 osoby; 2014 r.: 9 596; spadek o 876 osób, tj. – 8,4%). Zwiększyła się liczba bezrobotnych kierowanych na staże (2013 r.: 18 706 osób; 2014 r.: 19 929 osób; wzrost o 1 223 osoby, tj.+ 6,5%).

W ujęciu rocznym zwiększyła się, o ponad 14 proc., liczba bezrobotnych skierowanych do prac subsydiowanych (2013 r.: 11 335 osób; 2014 r.: 13 177 osób). Większą popularnością cieszyły się dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, które w 2014 r. otrzymało 5 795 bezrobotnych (wobec 4 380 osób w 2013 roku). Dodatkowo 3 773 osoby podjęły pracę na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (rok wcześniej z tego tytułu wyłączono 3 305 osób, zatem wzrost o 468 osób, tj. +14,2%). Podobnie jak w latach ubiegłych, niewielką popularnością cieszyły się prace interwencyjne, które w 2014 roku podjęło 1490 bezrobotnych (rok 2013, odpowiednio 1316 osób). Natomiast aż o blisko jedną piątą (- 20,6 proc.), spadła liczba wyłączonych z powodu podjęcia zatrudnienia w ramach robót publicznych (2013 r.: 2147 wyłączonych; 2014 r.: 1705 osób; spadek o 442 osoby rozpoczynające roboty publicznie).

W okresie od stycznia do końca grudnia 2014 roku z tytułu skierowania do prac społecznie użytecznych dokonano 4 576 wyłączeń (w 2013 r. odpowiednio 4 532 wyłączenia).

W sumie w 2014 roku z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (afpb) wyłączono 46 897 osób, rok wcześniej ich liczba była o 1 983 mniejsza (w 2013 roku z tytułu udzielenia dotacji, zatrudnienia na stanowisku refundowanym, rozpoczęcia robót publicznych lub prac interwencyjnych, skierowania na staże, szkolenia, do prac społecznie użytecznych lub rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych wyłącznie 44 914 osób). Jak wynika z powyższych danych w ujęciu rocznym liczba osób objętych afpd wzrosła o 4,4 procent.

Główne przyczyny odpływu z bezrobocia– bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (afpb) – bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety

Przyczyny "odpływu" z bezrobocia		Bezrobotni ogółem				Bezrobotne kobiety			
		2013 r.	2014 r.	Wzrost/ spadek w osobach	Dynamika 2013 r.=100	2013 r.	2014 r.	Wzrost spadek w osobach	Dynamika 2012 r.=100
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych (odpływ)		290 932	294 396	3 464	101,2%	145 791	147 888	2 097	101,4%
z tego z przyczyn	podjęcia pracy - cały rok	127 270	128 676	1 406	101,1%	66 816	68 002	1 186	101,8%
	niesubsydiowanej	115 935	115 499	-436	99,6%	61 502	61 618	116	100,2%
	w tym pracy sezonowej	482	441	-41	91,5%	307	274	-33	89,3%
	subsydiowanej	11 335	13 177	1 842	116,3%	5 314	6 384	1 070	120,1%
	z tego								
	prac interwencyjnych	1 316	1 490	174	113,2%	772	866	94	112,2%
	robót publicznych	2 147	1 705	-442	79,4%	968	860	-108	88,8%
	podjęcia działalności gospodarczej	4 380	5 795	1 415	132,3%	2 023	2 760	737	136,4%
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	3 305	3 773	468	114,2%	1 470	1 648	178	112,1%
	inne	187	414	227	221,4%	81	250	169	308,6%
	rozpoczęcia szkolenia	10 472	9 596	-876	91,6%	4 537	4 212	-325	92,8%
	rozpoczęcia stażu	18 706	19 929	1 223	106,5%	13 691	14 301	610	104,5%
	rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	56	33	-23	58,9%	33	15	-18	45,5%
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	4 532	4 576	44	101,0%	2 464	2 596	132	105,4%
	rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	403	417	14	103,5%	244	277	33	113,5%
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej formy pomocy	4 700	5 239	539	111,5%	2 249	2 508	259	111,5%
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	95 330	92 455	-2 875	97,0%	38 606	36 568	-2 038	94,7%
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	11 178	13 231	2 053	118,4%	7 578	8 686	1 108	114,6%
	podjęcia nauki	776	696	-80	89,7%	489	394	-95	80,6%
	ukończenia 60/65 lat	935	1 385	450	148,1%	618	944	326	152,8%
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	3 410	4 651	1 241	136,4%	1 664	2 484	820	149,3%
	nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	5 314	5 326	12	100,2%	3 563	3 454	-109	96,9%
	innych	7 850	8 186	336	104,3%	4 537	3 447	-1 090	76,0%

3 Struktura bezrobocia rejestrowanego

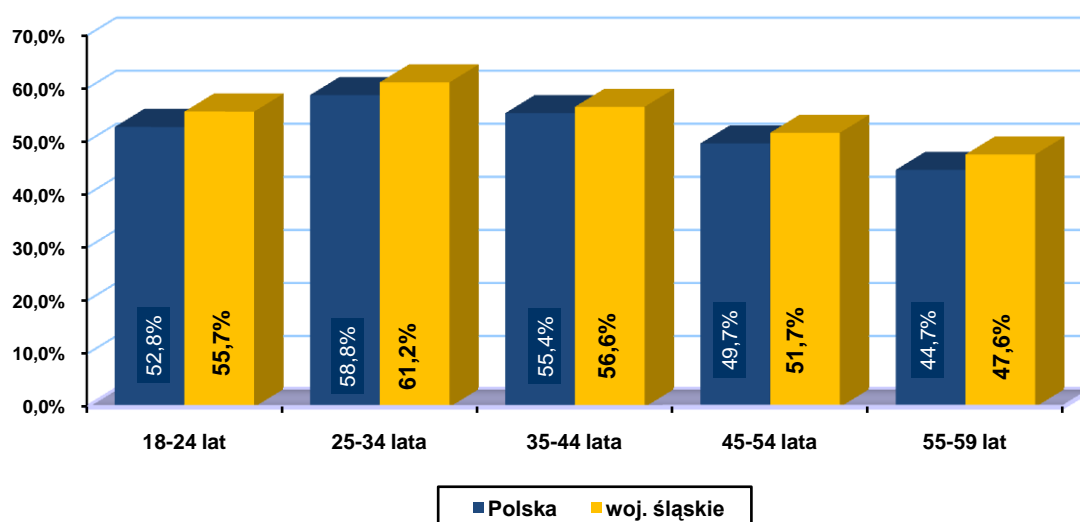
3.1 Bezrobotne kobiety

Bezrobocie kobiet w 2014 roku zarówno w Polsce jak i w naszym regionie nadal utrzymywało się na wysokim poziomie. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 94 101 kobiet, co stanowiło 53,6% ogółu bezrobotnych (w kraju udział ten był niższy i wynosił 51,5%).

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 17 034, a ich udział wśród całej populacji bezrobotnych w ciągu roku zwiększył się o 0,2 punktu procentowego (na koniec 2013 roku liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 111,1 tys. kobiet, co stanowiło 53,4% ogółu wszystkich bezrobotnych).

Na przestrzeni całego 2014 roku w poszczególnych miesiącach obserwujemy systematyczny spadek liczby kobiet. Tylko w listopadzie 2014 r. porównując do poprzedniego miesiąca nieco wzrosła (o 0,3%).

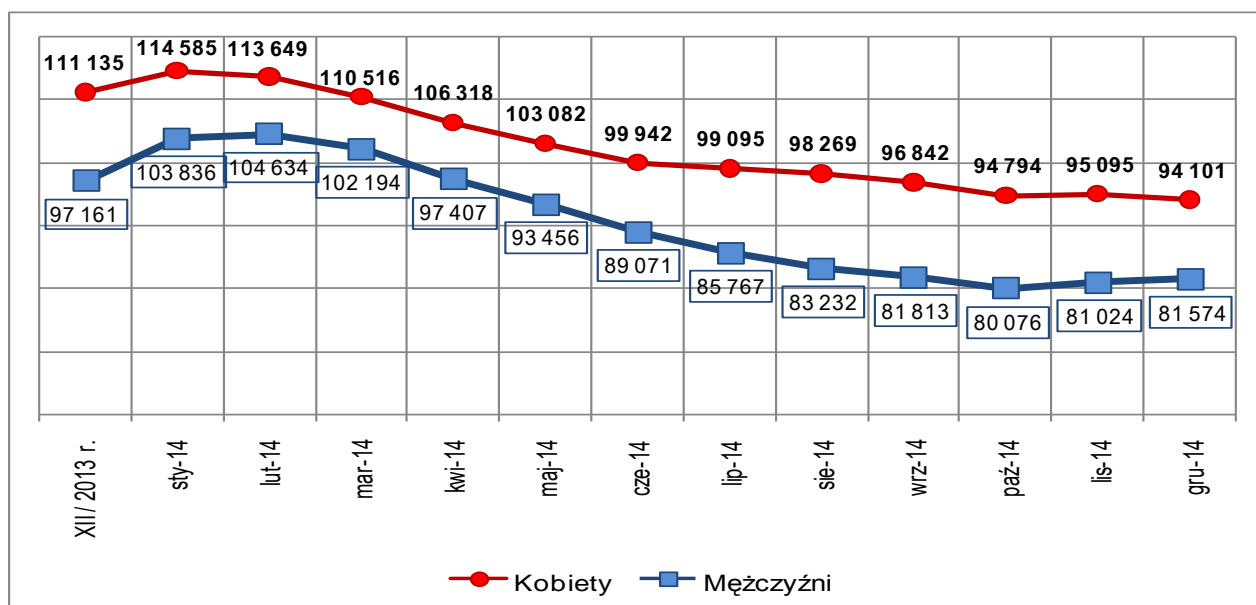
*Województwo śląskie na tle kraju
Udział bezrobotnych kobiet wśród ogółu zarejestrowanych
w grupach wyodrębnionych ze względu na wiek. Stan w dniu 31.12.2014 r.*

Niekorzystnym zjawiskiem był wyższy niż w kraju udział bezrobotnych kobiet śląskich wśród ogółu bezrobotnych, dotyczyło to wszystkich grup wiekowych. Na koniec grudnia 2014 roku najwyższy odsetek kobiet w województwie śląskim, tak jak w roku poprzednim obserwujemy w grupie wiekowej od 25 do 34 lat (61,2%; w roku 2013 wynosił 59,9%), najniższy wśród bezrobotnych pomiędzy 55 a 59 rokiem życia (47,6%).

Zarówno w całej populacji osób bezrobotnych jak i w subpopulacji bezrobotnych kobiet, większość stanowiły kobiety, które dotychczas pracowały. Ich liczba na koniec 2014 r. wynosiła 77 612 tj. 82,5% wszystkich zarejestrowanych kobiet. W stosunku do poprzedniego 2013 roku nastąpił spadek liczby bezrobotnych kobiet, które wcześniej pracowały – o prawie 13 tys. tj. o 14,3% (liczba bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących kobiet w 2013 r. wynosiła 90,6 tys.). Maleje również liczba kobiet, które rejestrowane są w śląskich urzędach po raz pierwszy jako bezrobotne. W 2014 roku ich liczba wyniosła 26,8 tys. i w porównaniu z poprzednim rokiem była niższa o 5,8 tys. kobiet (w końcu 2013 roku liczba kobiet rejestrowanych po raz pierwszy wynosiła niewiele ponad 32,5 tys.).

Bezrobotni wg płci w województwie śląskim. Stan na koniec miesiąca.

Analizując grupę bezrobotnych kobiet znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, na przestrzeni roku we wszystkich grupach odnotowano spadek liczby kobiet, największy wśród kobiet bez wykształcenia średniego (spadek o 8,2 tys.). Tylko w jednej grupie nastąpił wzrost bezrobotnych kobiet - po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego. Dokładne dane przedstawiono w tabeli poniżej.

*Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na śląskim rynku pracy.
Stan w dniu 31.12.2014 r.*

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2013		31.12.2014		Wzrost/Spadek	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2013 r. =100
Kobiety do 25 roku życia	18 308	16,5%	13 903	14,8%	-4 405	75,9%
Kobiety długotrwale bezrobotne	59 579	53,6%	53 739	57,1%	-5 840	90,2%
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	22 890	20,6%	21 497	22,8%	-1 393	93,9%
Kobiety powyżej 50 roku życia	23 286	21,0%	20 824	22,1%	-2 462	89,4%
Kobiety bez kwalifikacji zawodowych	33 372	30,0%	27 992	29,7%	-5 380	83,9%
Kobiety bez doświadczenia zawodowego	28 280	25,4%	23 134	24,6%	-5 146	81,8%
Kobiety bez wykształcenia średniego	52 856	47,6%	44 687	47,5%	-8 169	84,5%
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	18 225	16,4%	16 269	17,3%	-1 956	89,3%
Kobiety, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	531	0,5%	526	0,6%	-5	99,1%
Kobiety niepełnosprawne	6 392	5,8%	5 883	6,3%	-509	92,0%
Kobiety bezrobotne po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	235	0,2%	276	0,3%	41	117,4%

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2013		31.12.2014		Wzrost/Spadek	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2013 r. =100
Liczba bezrobotnych kobiet ogółem	111 135		94 101		-17 034	84,7%

* Dane liczbowe oraz odsetki nie sumują się, gdyż jedna bezrobotna kobieta może kwalifikować się do kilku kategorii jednocześnie.

Na koniec grudnia 2014 r. 12,3 tys. kobiet, tj. 13% wszystkich bezrobotnych pań, posiadało uprawnienie do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten był wyższy (w końcu grudnia 2013 r. 12,7% kobiet pobierało zasiłek).

Z powyższych danych wynika, że tylko co siódma kobieta w województwie śląskim jest uprawniona do pobierania zasiłku (wg stanu na 31 grudnia 2014 r. wśród mężczyzn wskaźnik uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych wynosił 12,6%, zatem prawie co ósmy bezrobotny mężczyzna miał uprawnienia zasiłkowe).

W województwie śląskim na koniec 2014 roku utrzymywało się przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby bezrobotnych kobiet w ujęciu na podregiony i powiaty.

Spadek liczby bezrobotnych kobiet w ciągu roku obserwujemy we wszystkich podregionach: największy odnotowano w częstochowskim (o 3,2 tys. kobiet), w sosnowieckim (o 3,0 tys.) i bielskim (o 2,3 tys. kobiet).

Również we wszystkich powiatach odnotowano spadek liczby bezrobotnych kobiet – największy, powyżej jednego tysiąca w Częstochowie, w powiecie tyskim i gliwickim.

Spadek liczby bezrobotnych kobiet we wszystkich powiatach nie był współmierny ze spadkiem ich udziału w całej populacji bezrobotnych. W porównaniu z 2013 rokiem w niektórych powiatach odnotowujemy niewielki wzrost udziału kobiet w całej populacji bezrobotnych. Największy wzrost odnotowano w powiecie pszczyńskim (3,5 pkt proc.) w Świętochłowicach i Gliwicach (ok. 1,5 pkt proc.).

Natomiast największy spadek udziału bezrobotnych kobiet odnotowano w powiecie bieruńsko-lędzińskim (o 2 punkty proc.),

W ciągu 2014 roku w całym województwie udział kobiet wśród ogółu zarejestrowanych zwiększyła się z 53,4% w 2013 roku do poziomu 53,6%. Jednak w niektórych powiatach nadal niezmiennie obserwujemy dużą nadreprezentację kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. Do nich należą cały podregion rybnicki (gdzie kobiety to 61,3% całej populacji bezrobotnych), tyski i bytomski (powyżej 55%). Odsetek bezrobotnych kobiet jest najniższy w północnej części regionu, to jest w całym podregionie częstochowskim (48,3).

Dokładne dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli poniżej.

Podregion/ powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Wzrost / spadek w stosunku do 31.12.2013r.		% udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych w poszczególnych regionach/powiatach		Wzrost / spadek udziału kobiet w pkt proc.
	2013 r.	2014 r.	osoby	w %	2013 r.	2014 r.	
podregion bielski	14 163	11 827	-2 336	-5,7	50,3%	50,8%	0,4
Bielski	2 961	2 500	-461	-8,7	50,9%	51,8%	0,9
Cieszyński	3 812	3 219	-593	-1,3	49,4%	49,2%	-0,3
Żywiecki	4 141	3 368	-773	-5,7	49,6%	50,2%	0,6
m. Bielsko - Biała	3 249	2 740	-509	-7,6	51,8%	52,5%	0,8
podregion bytomski	13 322	11 598	-1 724	1,3	55,0%	55,2%	0,2
Lubliniecki	2 009	1 704	-305	5,9	55,2%	56,7%	1,5
Tarnogórski	3 317	2 843	-474	-0,3	54,6%	54,4%	-0,2
m. Bytom	6 348	5 705	-643	2,5	54,9%	54,9%	0,1
m. Piekary Śląskie	1 648	1 346	-302	-5,2	56,5%	56,5%	0,0
podregion częstochowski	17 022	13 845	-3 177	2,2	48,1%	48,3%	0,2
Częstochowski	4 614	3 891	-723	4,7	47,1%	47,7%	0,6
Kłobucki	2 389	1 952	-437	11,4	48,3%	46,7%	-1,7
Myszkowski	2 513	1 997	-516	0,6	48,9%	49,1%	0,1
m. Częstochowa	7 506	6 005	-1 501	-1,4	48,5%	49,1%	0,6
podregion gliwicki	10 901	9 593	-1 308	0,5	54,3%	54,7%	0,3
Gliwicki	2 194	1 970	-224	-1,8	55,6%	57,2%	1,6
m. Gliwice	3 939	3 493	-446	1,9	51,9%	52,1%	0,2
m. Zabrze	4 768	4 130	-638	0,4	55,9%	55,8%	-0,1
podregion katowicki	15 818	13 518	-2 300	1,0	54,2%	54,3%	0,1
m. Chorzów	2 634	2 200	-434	0,6	53,2%	53,2%	0,0
m. Katowice	5 883	5 132	-751	4,1	51,9%	52,0%	0,0
m. Mysłowice	1 652	1 524	-128	-5,1	58,9%	59,3%	0,4
m. Ruda Śląska	2 546	2 087	-459	1,4	58,0%	57,4%	-0,5
m. Siemianowice Śl.	1 690	1 504	-186	1,5	52,6%	52,9%	0,3
m. Świętochłowice	1 413	1 071	-342	-4,0	56,7%	58,2%	1,5
podregion rybnicki	13 604	11 887	-1 717	0,9	61,9%	61,3%	-0,6
Raciborski	1 900	1 670	-230	4,6	60,8%	60,8%	0,1
Rybnicki	1 384	1 176	-208	2,1	60,5%	60,3%	-0,2
Wodzisławski	3 547	3 161	-386	0,4	62,7%	62,4%	-0,3
m. Jastrzębie Zdrój	2 557	2 194	-363	4,2	61,3%	60,9%	-0,4
m. Rybnik	2 983	2 586	-397	-2,6	62,2%	61,0%	-1,2
m. Żory	1 233	1 100	-133	-2,1	63,0%	61,2%	-1,8
podregion sosnowiecki	19 485	16 490	-2 995	-3,9	52,8%	52,7%	-0,1
Będziński	4 433	3 760	-673	2,4	53,6%	52,7%	-0,9
Zawierciański	3 835	3 137	-698	-3,4	50,6%	51,3%	0,7
m. Dąbrowa Górnicza	3 625	3 136	-489	-3,3	52,3%	52,3%	0,0
m. Jaworzno	1 879	1 574	-305	-5,8	58,6%	57,5%	-1,1
m. Sosnowiec	5 713	4 883	-830	-8,3	52,2%	52,4%	0,2
podregion tyski	6 820	5 343	-1 477	-5,6	55,0%	55,7%	0,7
Mikołowski	1 763	1 476	-287	-0,3	53,9%	54,6%	0,7
Pszczynski	1 873	1 558	-315	-7,8	56,4%	59,9%	3,5
Bieruńsko-lędziński	923	677	-246	-3,4	57,3%	55,3%	-2,0
m. Tychy	2 261	1 632	-629	-8,5	53,9%	53,4%	-0,6
Województwo śląskie	111 135	94 101	-17 034	-1,1	53,4%	53,6%	0,2

W ciągu całego 2014 roku liczba kobiet wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy była niższa od liczby rejestrujących się jako bezrobotne o ponad 17 tys. (w 2013 r. różnica ta wynosiła 1,2 tys.). Kobiety stanowiły połowę ogółu „napływających” do bezrobocia (50%) oraz niewiele ponad połowę wyrejestrowanych (50,2% całego „odpływu”).

W 2014 roku zwiększyła się liczba kobiet, które utraciły status bezrobotnej z tytułu podjęcia pracy (z liczby 66,8 tys. w 2013 roku do 68 tys. pań w 2014 r.). Porównując z 2013 rokiem wskaźnik dotyczący kobiet, które zostały wyłączone z ewidencji bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy zwiększył się o 1,8%.

Wyszczególnienie	Bilans bezrobotnych					
	Napływ		Odpływ			
	ogółem	kobiety	ogółem	w tym:	kobiety	w tym:
				z powodu podjęcia pracy		z powodu podjęcia pracy
2013 r.	293 769	144 610	290 932	127 270	145 791	66 816
% w ogółem		49,2		43,7	50,1	45,8
2014 r.	261 775	130 854	294 396	128 676	147 888	68 002
% w ogółem		50,0		43,7	50,2	46,0

Wskaźnik płynności rynku pracy kobiet w 2014 roku był nieco wyższy niż w roku poprzednim i wynosił 1,13% co oznacza, że więcej kobiet zostało z różnych przyczyn wyrejestrowanych z bezrobocia niż tych, które zarejestrowały się jako bezrobotne. Dla porównania wskaźnik płynności kobiet w 2013 roku był nieco mniej dynamiczny w strefie „odpływu” i wynosił 1,0%.

Płynność bezrobocia – napływ i odpływ kobiet w województwie śląskim oraz liczba wyłączeń z tytułu podjęcia pracy w 2014 roku

Miesiące 2014 roku	Napływ Kobiety	Odpływ Kobiety	w tym: podjęcia pracy	
			Liczba kobiet	% „odpływu”
Styczeń	13 567	10 117	4 868	48,1%
Luty	10 122	11 058	5 133	46,4%
Marzec	10 465	13 598	5 663	41,6%
Kwiecień	9 350	13 548	5 576	41,2%
Maj	8 897	12 133	5 029	41,4%
Czerwiec	8 583	11 723	5 111	43,6%
Lipiec	11 444	12 291	5 131	41,7%
Sierpień	10 169	10 995	4 593	41,8%
Wrzesień	13 318	14 745	7 722	52,4%
Październik	12 543	14 591	7 057	48,4%
Listopad	11 369	11 068	5 590	50,5%
Grudzień	11 027	12 021	6 529	54,3%

Jak wynika z danych, w ciągu całego roku najbardziej sprzyjającym miesiącem w podejmowaniu pracy przez kobiety był wrzesień i listopad i grudzień, w których udział podjęć pracy przez kobiety osiągnął poziom powyżej 50% miesięcznego „odpływu”.

W układzie przestrzennym podregionów, w ciągu całego roku najwyższy udział kobiet z tytułu podjęcia pracy w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji bezrobotnych kobiet

odnotowano w podregionie rybnickim (59,5%) oraz w podregionie tyskim (57,1%). Najniższy udział „odchodzących z bezrobocia” kobiet z tytułu podjęcia pracy odnotowano w podregionach częstochowskim i katowickim (odpowiednio 47,9% i 52,1%).

Podregiony	Podjęcia pracy w 2013 roku			Podjęcia pracy w 2014 roku			Spadek/ wzrost udziału kobiet wśród podejmujących zatrudnienie w stosunku do 2013. Dane w pkt. proc.
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	% kobiet wśród ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia pracy		Kobiety	% kobiet wśród ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia pracy	
WOJ. ŚLĄSKIE	127 270	66 816	52,5%	128 676	68 002	52,8%	0,3
Podregion bielski	18 414	9 708	52,7%	18 157	9 474	52,2%	-0,5
Podregion bytomski	12 022	6 149	51,1%	12 684	6 636	52,3%	1,2
Podregion częstochowski	17 910	8 322	46,5%	19 406	9 291	47,9%	1,4
Podregion gliwicki	11 237	6 024	53,6%	12 369	6 610	53,4%	-0,2
Podregion katowicki	19 377	10 370	53,5%	19 419	10 127	52,1%	-1,4
Podregion rybnicki	14 317	8 369	58,5%	14 511	8 630	59,5%	1,0
Podregion sosnowiecki	23 889	12 358	51,7%	22 798	11 907	52,2%	0,5
Podregion tyski	10 104	5 516	54,6%	9 332	5 327	57,1%	2,5

W ciągu całego roku najwyższa liczba bezrobotnych kobiet, które podjęły pracę odnotowana została w podregionie sosnowieckim (11,9 tys. kobiet) i katowickim (10,1 tys.).

3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi

W województwie śląskim, jednym z najbardziej zurbanizowanych regionów Polski, rolnictwo jest nadal istotnym elementem gospodarki regionu (mimo spadku powierzchni i liczby gospodarstw rolnych). W 2013 r. gospodarstwa rolne stanowiły 35% ogólnej powierzchni województwa (2012 r. 36%), a na blisko 434,7 tys. ha⁶ funkcjonowało około 59,0 tys. gospodarstw, których liczba w stosunku do 2012 r. spadła o 9% (2012 r. – 64,8 tys.). Mniejsza liczba gospodarstw rolnych wynikała między innymi z likwidacji małych i dalszej konsolidacji dużych gospodarstw. W 2013 r. większość gospodarstw rolnych na Śląsku było gospodarstwami małymi o powierzchni do 5 ha (2013 r. – 72%; 2012 r. – 75%), ale co czwarte należało do gospodarstw o powierzchni powyżej 5 ha (28%; 2012 r. – 25%)⁷.

Tereny wiejskie są zamieszkane przez co czwartego mieszkańca województwa (1 039,5 tys. osób, tj. 22,6%; 2012 r. 1 035,9 tys. osób, tj. 22,4%)⁸ i są rozmieszczone nierównomiernie. W największym natężeniu tzn. powyżej 50,0% powierzchni występują w powiatach: częstochowskim, żywieckim, kłobuckim, cieszyńskim, bielskim, zawierciańskim,

⁶ „Rolnictwo w województwie śląskim w 2013 r.” US w Katowicach, 2014 r. <http://katowice.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/rolnictwo-lesnictwo/rolnictwo-w-województwie-slaskim-w-2013-r-,2,2.html> data pobrania 22.01.2015 r.

⁷ GUS – BDL - dane na koniec czerwca 2013 r. Brak danych za 2014 r. (dane zaktualizowane 11.08.2014 r.) http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.dims?p_id=335293&p_token=0.7815212558762689 data pobrania 22.01.2015 r.

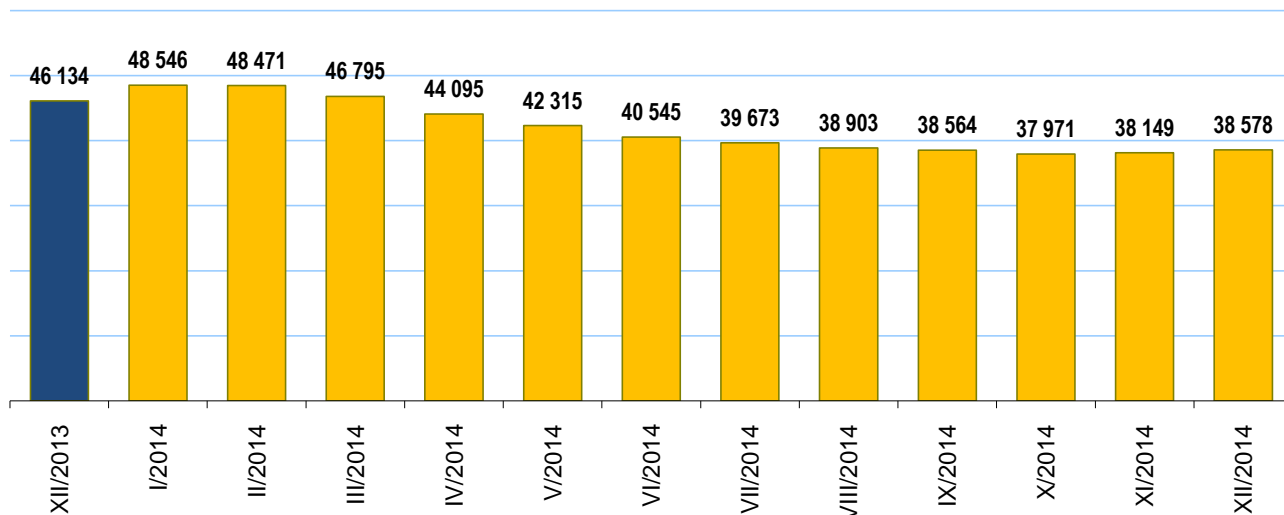
Począwszy od 2010 roku zastosowano nową definicję gospodarstwa rolnego. Różnice w liczbie gospodarstw rolnych w 2010 roku wynikają ze zmiany definicji gospodarstwa rolnego, zgodnie z którą, gospodarstwa rolne nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nie prowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. Dla 2011 roku dane ze względu na małą wielkość próby zostały uogólnione tylko do poziomu kraju. Stan w czerwcu. Ze względu na uogólnienie danych z badań reprezentacyjnych nie zawsze suma danych dla poszczególnych województw daje wielkość ogółem dla Polski.

⁸ Dane GUS na koniec 2012 r. http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.dims?p_id=335272&p_token=0.16267213624303633 data pobrania 22.01.2015 r.

myszkowskim, lublinieckim, tarnogórskim, będzińskim, pszczyńskim, wodzisławskim⁹. Rolnictwo podobnie jak pozostałe gałęzie gospodarki regionu boryka się z problemem bezrobocia.

W Śląskim większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (78,0%). W końcu grudnia 2014 r., co piąty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa był mieszkańcem terenów wiejskich (38,6 tys. osób tj. 22,0%).

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w grudniu 2013 r. oraz na przestrzeni 2014 r.

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnej ludności wiejskiej zmniejszyła się o 7,6 tys. osób tj. o 16,4% podobnie jak liczba bezrobotnej ludności zamieszkującej miasta (spadek o 25,1 tys. osób, tj. o 15,5%). W odniesieniu do stanu z 31 grudnia 2013 r. spadek poziomu bezrobocia był szybszy wśród ludności wiejskiej niż miejskiej (różnica w wielkości dynamiki spadku wynosi 0,9 punktu procentowego).

Przyczyny bezrobocia wśród osób zamieszkujących tereny wiejskie nie zmieniają się od lat. W województwie śląskim średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym wynosi obecnie 7,37 ha¹⁰ i mimo że zmniejsza się zbiorowość małych gospodarstw rolnych, to nadal stanowią one 72%. A obecnie, aby utrzymać się z rolnictwa trzeba mieć stosunkowo duże gospodarstwo, w przeciwnym wypadku konieczne jest szukanie dodatkowych źródeł dochodów. Trudności gospodarcze w Europie, a tym samym w Polsce powodują, że w restrukturyzowanych zakładach pracy zatrudnienie tracą m.in. tzw. dwuzawodowcy, czyli osoby utrzymujące się z rolnictwa i pracy najemnej. Niedoinwestowanie terenów wiejskich w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i ochrony środowiska powoduje z jednej strony trudności w funkcjonowaniu tych osób, jako rolników – producentów żywności, a z drugiej utrudnia im dostęp do „miejskich” rynków pracy. Bezrobocia na terenach wiejskich należy również upatrywać w słabszym wykształceniu i mentalności mieszkańców wsi oraz w zjawisku ukrytego bezrobocia, czyli nadmiaru „rąk do pracy”.

Sytuacja osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi nadal nie należy do łatwych, mimo że w 2014 r. nastąpił spadek poziomu bezrobocia w tej subpopulacji.

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w województwie śląskim na koniec grudnia 2014 r. wynosiła 38 578 osób, w tym 20 003 kobiet, tj. 51,9% (2013 r. - 51,4%). Jak napisano powyżej, w stosunku do grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych tej kategorii spadła o 7 556 osób, tj. o 16,4%. W ujęciu rocznym obserwowano spadek poziomu bezrobocia zarówno w zbiorowości kobiet zamieszkałych na wsi (o 3 718, tj. o 15,7%) jak i mężczyzn - o 3 838 osób, tj. o 17,1%.

⁹ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020; Katowice 2005

¹⁰ Dane w 2014 r. <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/średnia-powierzchnia-gospodarstwa.html> data pobrania 23.01.2015 r.

W końcu grudnia 2014 r. bezrobotni mieszkańcy wsi stanowili 22,0% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego (w ujęciu rocznym udział tej subpopulacji bezrobotnych spadł o 0,1 punktu procentowego). Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi jedynie 2 067 osób, tj. 5,4% zarejestrowanych w tej kategorii, posiadało gospodarstwa rolne.

W omawianej subpopulacji bezrobotnych 5 826 osób, tj. 15,1% posiadało prawo do zasiłku, w tym 3 004 kobiety, tj. 15,0% bezrobotnych mieszkanki wsi.

Tradycyjnie bezrobocie ludności wiejskiej cechuje pewna sezonowość. Od kwietnia do sierpnia następuje widoczny spadek liczby bezrobotnych tej kategorii, która wzrasta wraz z nadejściem miesięcy zimowych. Bilans „napływu” i „odpływu” z bezrobocia najlepiej obrazuje sezonowość zatrudnienia wśród tych osób, a wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy na przestrzeni 2014 r. przedstawiają się następująco:

Wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy na przestrzeni 2014 r.

Miesiąc	„napływ” do bezrobocia	„odpływ” z bezrobocia		wskaźnik płynności	wskaźnik płynności rynku pracy
		ogółem	w tym: podjęcia pracy		
styczeń	6 078	3 666	1 896	0,60	0,31
luty	4 161	4 236	2 104	1,02	0,51
marzec	4 149	5 825	2 742	1,40	0,66
kwiecień	3 712	6 412	2 924	1,73	0,79
maj	3 590	5 370	2 430	1,50	0,68
czerwiec	3 347	5 117	2 379	1,53	0,71
lipiec	4 286	5 158	2 297	1,20	0,54
sierpień	3 717	4 487	1 868	1,21	0,50
wrzesień	5 266	5 605	2 882	1,06	0,55
październik	5 179	5 772	2 735	1,11	0,53
listopad	4 639	4 461	2 224	0,96	0,48
grudzień	5 133	4 704	2 612	0,92	0,51

Z wartości wskaźnika płynności rynku pracy wynika, że wraz nastaniem sezonu prac rolnych zwiększa się liczba osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia pracy, przy czym maksimum wartości tego wskaźnika zaobserwowano w kwietniu – niemal na każdą osobę rejestrującą się przypadała jedna odchodząca z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia. W pozostałych miesiącach wartość tego wskaźnika zmniejszała się osiągając minimum w styczniu – na trzy osoby nowozarejestrowane jedna odchodziła z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia.

Z kolei z wartości wskaźnika płynności wynika, że od lutego do października ruch bezrobotnych miał wpływ na zmniejszenie poziomu bezrobocia (więcej osób z niego odchodziło niż do niego napływało). W pozostałych miesiącach, szczególnie w miesiącach zimowych sytuacja w bilansie bezrobotnych była odwrotna – więcej osób rejestrowało się w urzędach pracy niż z nich odchodziło.

Przyczyną zaistniałego zjawiska (spadku poziomu bezrobocia w miesiącach letnich) jest przede wszystkim wzrost zapotrzebowania na pracowników posiadających zawody rolnicze oraz pracowników sezonowych przy prostych pracach związanych z rolnictwem.

W okresie od stycznia do grudnia 2014 r. w śląskich urzędach pracy zarejestrowano 53 257 mieszkańców wsi, co stanowiło 20,3% wszystkich nowozarejestrowanych (napływ do bezrobocia w 2013 r. to 58 694 osoby – 20,0%). W tym samym czasie wyłączono z ewidencji 60 813 osób, tj. 20,7% całego „odpływu” z urzędów pracy (w 2013 r. wyłączono –

57 756 osób, tj. 19,9%), w tym z powodu podjęcia pracy 29 093 osób, tj. 22,6% wszystkich podjęć pracy (w 2013 r. – 27 943 osoby, tj. 22,0% wszystkich podjęć pracy).

Wskaźnik płynności dla omawianej kategorii wynosił 1,14 (więcej osób rejestrowało się w urzędach pracy niż odchodziło z rejestrów), a wskaźnik płynności rynku pracy 0,55 (na każde dwie osoby napływające do bezrobocia jedna odchodziła z powodu podjęcia pracy).

Płynność bezrobocia – napływ i odpływ mieszkańców terenów wiejskich oraz liczba wyłączeń z tytułu podjęcia pracy w 2014 roku

Miesiąc / rok	Napływ	Odpływ	w tym: podjęcia pracy	
			osoby	% „odpływu”
I/2014	6 078	3 666	1 896	51,7
II/2014	4 161	4 236	2 104	49,7
III/2014	4 149	5 825	2 742	47,1
IV/2014	3 712	6 412	2 924	45,6
V/2014	3 590	5 370	2 430	45,3
VI/2014	3 347	5 117	2 379	46,5
VII/2014	4 286	5 158	2 297	44,5
VIII/2014	3 717	4 487	1 868	41,6
IX/2014	5 266	5 605	2 882	51,4
X/2014	5 179	5 772	2 735	47,4
XI/2014	4 639	4 461	2 224	49,9
XII/2014	5 133	4 704	2 612	55,5

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu to oprócz podjęć pracy i niepotwierdzenia gotowości do pracy (15 955 osób, tj. 17,3% ogółu wyłączeń z tego powodu) to kolejny ważny czynnik wpływający na zmniejszanie liczby zarejestrowanych mieszkańców terenów wiejskich.

W 2014 r. z tytułu podjęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wyłączono z ewidencji urzędów pracy 11 328 osób, tj. 18,6% całego „odpływu” bezrobotnych zamieszkałych na wsi (2013 r. – 10 276 osób, co stanowiło 17,8%). W stosunku do 2013 r. nastąpił wzrost liczby mieszkańców wsi wyłączonych z rejestrów z tego tytułu o 1 052 osoby, tj. o 10,2%. Przyczyną tego wzrostu było zwiększenie środków z Funduszu Pracy (w porównaniu do 2013 r.), które pozwoliły objąć aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu więcej osób zamieszkujących tereny wiejskie.

Biorąc pod uwagę zbiorowość wszystkich bezrobotnych w województwie śląskim, wyłączonych z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, na przestrzeni ostatnich dwóch lat procentowy udział mieszkańców terenów wiejskich wzrósł o 1,1 punktu procentowego i wynosił 23,7% w 2013 r. (w 2013 r. – 22,6%).

***Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
bezrobotni ogółem oraz bezrobotni zamieszkali na wsi***

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	I - XII. 2013 rok			I - XII. 2014 rok		
	Bezrobotni	w tym: bezrobotni zamieszkali na wsi		Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkali na wsi	
	ogółem	osoby	% wśród ogółu	ogółem	osoby	% wśród ogółu
Osoby wyłączone z ewidencji	290 932	57 756	19,9	294 396	60 813	20,7

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	I - XII. 2013 rok			I - XII. 2014 rok		
	Bezrobotni	w tym: bezrobotni zamieszkali na wsi		Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkali na wsi	
	ogółem	osoby	% wśród ogółu	ogółem	osoby	% wśród ogółu
w tym:						
Osoby wyłączone z tytułu udziału w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	45 504	10 276	22,6	47 728	11 328	23,7
z tego:						
rozpoczęcie prac interwencyjnych	1 316	437	33,2	1 490	448	30,1
rozpoczęcie robót publicznych	2 147	527	24,5	1 705	493	28,9
podjęcie dział. gospodarczej	4 380	1 089	24,9	5 795	1 412	24,4
podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia	3 305	834	25,2	3 773	981	26,0
inne formy pracy subsydiowanej	187	30	16	414	80	19,3
rozpoczęcie szkolenia	10 472	1 916	18,3	9 596	1 856	19,3
rozpoczęcie stażu	18 706	4 511	24,1	19 929	5 159	25,9
rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	56	12	21,4	33	4	12,1
rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	4 532	876	19,3	4 576	843	18,4
rozpoczęcie realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	403	44	10,9	417	52	12,5

Problem bezrobocia na wsi w największym stopniu dotyka mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu grudnia 2014 r. zarejestrowanych było 12,2 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie (52,5%) oraz częstochowskiego (12,0 tys. osób, tj. 41,9%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to jedynie 8,2 % ogółu. W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) problem bezrobocia obejmującego tereny wiejskie nie występuje.

PODREGIONY	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych-OGÓŁEM	Zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
Stan na 31.12.2013 r.			
Śląskie	208 296	46 134	22,1
- bielski	28 151	14 852	52,8
- bytomski	24 206	4 036	16,7
- częstochowski	35 374	14 460	40,9
- gliwicki	20 060	1 545	7,7
- katowicki	29 193	-	-
- rybnicki	21 990	4 042	18,4
- sosnowiecki	36 924	4 202	11,4
- tyski	12 398	2 997	24,2
Stan na 31.12.2014 r.			
Śląskie	175 675	38 578	22,0

PODREGIONY	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych- OGÓŁEM	Zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
- bielski	23 301	12 223	52,5
- bytomski	21 002	3 379	16,1
- częstochowski	28 646	12 015	41,9
- gliwicki	17 544	1 439	8,2
- katowicki	24 903	-	-
- rybnicki	19 401	3 684	19,0
- sosnowiecki	31 292	3 515	11,2
- tyski	9 586	2 323	24,2

Analizując poziom bezrobocia wśród mieszkańców wsi w poszczególnych powiatach można zauważyć, że wzorem lat ubiegłych, utrzymuje się stosunkowo duże zróżnicowanie terytorialne pod względem liczby zarejestrowanych bezrobotnych:

- powiat częstochowski, w którym odnotowano 7,0 tys. bezrobotnych osób zamieszkałych na wsi, tj. 18,2% w ogólnej liczbie śląskich bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 3,3 tys. kobiet, tj. 46,9% ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi w powiecie,
- powiat żywiecki – z 5,4 tys. zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 14,0% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 2,7 tys. kobiet, tj. 50,0% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat bielski, w którym liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosiła 3,4 tys. osób, tj. 8,8% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,8 tys. kobiet, tj. 52,0% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat cieszyński, w którym liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosi 3,4 tys. osób, tj. 8,8% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,7 tys. kobiet, tj. 50,3% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat kłobucki z 3,2 tys. bezrobotnych mieszkańców wsi, tj. 8,3% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,5 tys. kobiet, tj. 47,3% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat zawierciański z 2,0 tys. osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 5,2% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, a w tym 1,0 tys. kobiet, tj. 49,1% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat lubliniecki, w którym poziom bezrobocia wśród osób zamieszkałych na wsi wynosi 1,9 tys. osób, tj. 4,9% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,1 tys. kobiet, tj. 58,1% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat pszczyński, w którym liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosi 1,8 tys. osób, tj. 4,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,1 tys. kobiet, tj. 60,9% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat myszkowski z 1,8 tys. bezrobotnych mieszkańców wsi, tj. 4,6% w subpopulacji bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w tym 833 kobiety, tj. 47,3% w tej kategorii bezrobotnych.

Poziom bezrobocia na wsi, w stosunku do końca grudnia 2013 r. spadł we wszystkich powiatach ziemskich, przy czym w powiatach o najwyższej liczbie zarejestrowanych najwyższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w powiatach pszczyńskim i zawierciańskim (odpowiednio o 22,8%, 20,7%). Nadal cechą charakterystyczną bezrobocia na wsi w omawianych powiatach jest jego feminizacja, ale w powiatach częstochowskim, kłobuckim, myszkowskim i zawierciańskim kobiety stanowiły mniejszość zarejestrowanych w tej kategorii (odpowiednio: 46,9%, 47,3%, 47,3%; 49,1%). W pozostałych powiatach ich udział kształtuje się na poziomie, co najmniej 50%, a w powiecie pszczyńskim osiąga nawet 60,9%.

Z kolei powiaty: wodzisławski, będziński, tarnogórski, gliwicki, rybnicki i raciborski mają od 1,5 tys. do 1,0 tys. zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. od 4% do 2,7% w ogólnej liczbie śląskich bezrobotnych mieszkańców wsi. We wszystkich wymienionych powiatach nastąpił spadek liczby tej subpopulacji od 13,2% w powiecie tarnogórskim do 6,4% w powiecie raciborskim. Biorąc pod uwagę kobiety zamieszkałe na wsi trzeba zaznaczyć, że liczba bezrobotnych pań spadła we wszystkich wymienionych powiatach, od 12,0% w powiecie rybnickim i tarnogórskim do 5,4% w powiecie gliwickim. Należy zaznaczyć, że bez względu na liczbę bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi, ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w tej kategorii jest wysoki sięgając 62,3% w powiecie wodzisławskim.

***Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych w województwie śląskim
i w powiatach ziemskich***

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2013 r.		Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2014 r.		Spadek/ wzrost w stosunku do 2013 r. Dane w %		Udział % Wśród bezrobotnych			
							stan na 31.12.2013 r.		stan na 31.12.2014 r.	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Woj. śląskie	46 134	23 721	38 578	20 003	-16,4	-15,7	100,0	51,4	100,0	51,9
Będziński	1 661	907	1500	805	-9,7	-11,2	3,6	54,6	3,9	53,7
Bielski	4 089	2 085	3412	1774	-16,6	-14,9	8,9	51,0	8,8	52,0
Cieszyński	4 011	2 054	3404	1712	-15,1	-16,7	8,7	51,2	8,8	50,3
Częstochowski	8 468	3 913	7034	3300	-16,9	-15,7	18,4	46,2	18,2	46,9
Gliwicki	1 545	837	1439	792	-6,9	-5,4	3,3	54,2	3,7	55,0
Kłobucki	3 859	1 877	3221	1523	-16,5	-18,9	8,4	48,6	8,3	47,3
Lubliniecki	2 332	1 308	1900	1103	-18,5	-15,7	5,1	56,1	4,9	58,1
Mikołowski	339	186	264	151	-22,1	-18,8	0,7	54,9	0,7	57,2
Myszkowski	2 133	1 029	1760	833	-17,5	-19,0	4,6	48,2	4,6	47,3
Pszczynski	2 337	1 338	1805	1099	-22,8	-17,9	5,1	57,3	4,7	60,9
Raciborski	1 111	700	1040	647	-6,4	-7,6	2,4	63,0	2,7	62,2
Rybnicki	1 253	757	1104	666	-11,9	-12,0	2,7	60,4	2,9	60,3
Tarnogórski	1 704	913	1479	803	-13,2	-12,0	3,7	53,6	3,8	54,3
Bieruńsko-lędziński	321	198	254	143	-20,9	-27,8	0,7	61,7	0,7	56,3
Wodzisławski	1 678	1 058	1540	960	-8,2	-9,3	3,6	63,1	4,0	62,3
Zawierciański	2 541	1 237	2015	989	-20,7	-20,0	5,5	48,7	5,2	49,1
Żywiecki	6 752	3 324	5407	2703	-19,9	-18,7	14,6	49,2	14,0	50,0

Najniższe bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi odnotowuje się w powiecie bieruńsko-lędzińskim – 254 osoby bezrobotne, tj. 0,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w tym 143 kobiety (56,3% w tej kategorii bezrobotnych) i w powiecie mikołowskim – 264 osoby bezrobotne, tj. 0,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, z czego 151 kobiet (57,2% w tej kategorii bezrobotnych). W obydwóch powiatach nastąpił spadek liczby bezrobotnych: w powiecie bieruńsko-lędzińskim o 20,9%, a w powiecie mikołowskim o 22,1%. W obydwóch powiatach wśród kobiet nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 27,8% w powiecie bieruńsko-lędzińskim i o 18,8% w powiecie mikołowskim.

W ujęciu rocznym odnotowano spadek liczby bezrobotnych mieszkańców wsi we wszystkich powiatach ziemskich, najniższy w powiecie raciborskim – o 6,4%, a najwyższy w powiecie pszczyńskim – o 22,8%). Wśród kobiet najniższy spadek poziomu bezrobocia odnotowano w powiecie gliwickim (o 5,4%), a najwyższy w powiecie bieruńsko-lędzińskim (o 27,8%).

Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi według poziomu wykształcenia

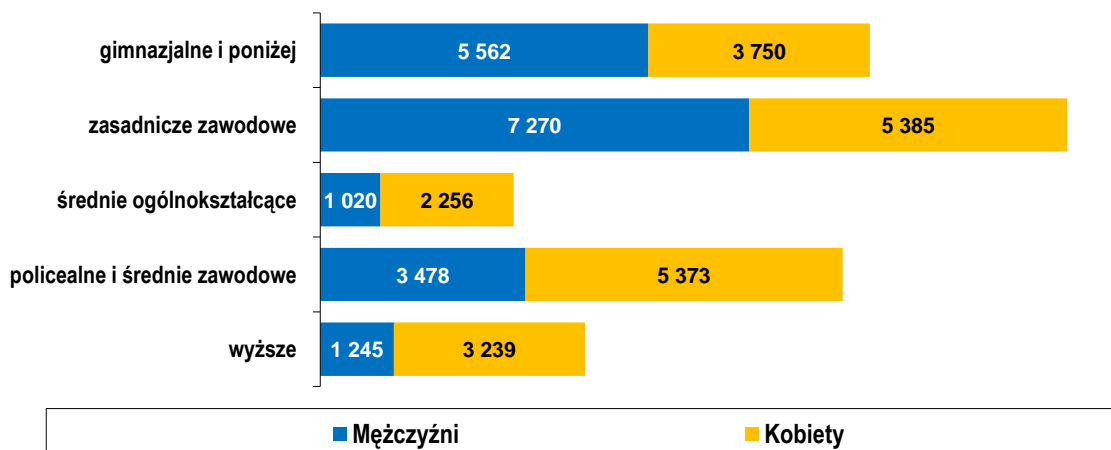
Większość (56,9%) śląskich bezrobotnych zamieszkałych na wsi legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. W końcu 2014 roku, co czwarty zaewidencjonowany posiadał wykształcenie gimnazjalne lub poniżej gimnazjalnego – 24,1%. Jeszcze wyższy był odsetek osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym (32,8%). Co czwarty bezrobotny posiadał wykształcenie policealne bądź średnie zawodowe (22,9%). Na 100 bezrobotnych w tej kategorii zaledwie dwanaście osób posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące (8,5%), a co dziewiąty z nich legitymował się wykształceniem wyższym (11,6%).

Bezrobotni zamieszkali na terenach wiejskich wg poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Zarejestrowani stan 31 grudnia		Spadek w stosunku do 2013 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2013 r.	2014 r.	w osobach	w %	2013 r.	2014 r.
wyższe	5 143	4 484	-659	-12,8	11,1	11,6
policealne i średnie zawodowe	10 908	8 851	-2 057	-18,9	23,6	22,9
średnie ogólnokształcące	3 806	3 276	-530	-13,9	8,2	8,5
zasadnicze zawodowe	15 275	12 655	-2 620	-17,2	33,1	32,8
gimnazjalne i poniżej	11 002	9 312	-1 690	-15,4	23,8	24,1
Ogółem	46 134	38 578	-7 556	-16,4	100,0	100,0

Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych mieszkańców wsi zmienia się liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, jednak sama struktura nie zmienia się znacząco. W stosunku do końca 2013 r. rośnie odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym (o 0,5 punktu procentowego), z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz gimnazjalnym i poniżej (w obydwóch kategoriach o 0,3 punktu procentowego), a spada w pozostałych kategoriach dotyczących poziomu wykształcenia (od 0,7 punktu procentowego wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym do 0,3 punktu procentowego wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym). Generalnie wykształcenie bezrobotnych zamieszkałych na wsi jest nieco gorsze od notowanego w zbiorowości mieszkańców miast. Bezrobotne mieszkanki terenów wiejskich są lepiej wykształcone od mężczyzn – wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym dominacja kobiet jest szczególnie widoczna.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2014 r.

W 2014 r. panie z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym stanowiły większość wśród bezrobotnych w tej kategorii (odpowiednio: 72%, 61% oraz 69%). Rok wcześniej nadreprezentację kobiet wśród tych ww. grup, wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia obserwowano wyłącznie wśród bezrobotnych z wyższym wykształceniem (51%) oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (63%). W odniesieniu do osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym można było mówić o równowadze między płciami (kobiety – 49%). Z kolei wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe) bez względu na badany okres obserwowana jest dominacja mężczyzn (odpowiednio 60%; 57%; 2013 r. – 60%; 58%).

Udział bezrobotnych kobiet, zamieszkałych na terenach wiejskich wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi, kategorie wyodrębnione ze względu na poziom wykształcenia	2013 r.	2014 r.
z wykształceniem wyższym	51,4%	72,2%
z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	48,7%	60,7%
w wykształceniu średnim ogólnokształcącym	63,4%	68,9%
z wykształceniem zasadniczym zawodowym	42,5%	42,6%
z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	40,5%	40,3%

Należy zauważyć, że w ubiegłym roku rósł udział kobiet w niemal wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, przy czym najbardziej znaczący wzrost udziału miał miejsce w grupach z najwyższym poziomem wykształcenia (wyższe – o 20,8 punktu procentowego, policealne i średnie zawodowe – o 12,0 punktów procentowych, średnie ogólnokształcące – o 5,5 punktu procentowego) w stosunku do danych z końca 2013 r. Najniższy wzrost udziału kobiet odnotowano wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 0,1 punktu procentowego), a spadek wśród zarejestrowanych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (o 0,2 punktu procentowego). Wysoki udział mieszkanki wsi wśród bezrobotnych z wysokim poziomem wykształcenia oznacza, że sytuacja bezrobotnych kobiet zamieszkujących wieś jest gorsza w stosunku do sytuacji mężczyzn, a lepsze wykształcenie nie gwarantuje znalezienia zatrudnienia.

Bezrobotni z terenów wiejskich według czasu pozostawania bez pracy

W 2014 r. nie nastąpiła znacząca zmiana w strukturze bezrobotnych mieszkańców wsi według czasu pozostawania bez pracy w stosunku do 2013 r., ale odnotowano znaczącą dynamikę spadku poziomu bezrobocia w poszczególnych kategoriach. Wśród osób pozostających bez pracy krótko, do 6 miesięcy nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 3 544 osoby, tj. o 17,3%, natomiast wśród osób pozostających w rejestrach urzędów pracy co najmniej 6 miesięcy spadek wynosił 4 012 osób, tj. 15,6%. Dynamika spadku wśród bezrobotnych mieszkańców wsi pozostających niedługo w rejestrach urzędów pracy była szybsza niż wśród pozostałych.

Największy spadek liczby bezrobotnych mieszkańców wsi odnotowano wśród osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (o 2 570 osób, tj. o 29,3%), a udział tej kategorii bezrobotnych spadł o 2,9 punktu procentowego. W pozostałych kategoriach bezrobotnych spadek poziomu bezrobocia był nieco mniejszy:

- wśród osób pozostających bez pracy 3 – 6 miesięcy nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 2 046 osób, tj. o 26,0%, a udział tej kategorii bezrobotnych spadł o 2,0 punkty procentowe,
- wśród osób pozostających bez pracy 12 – 24 miesiące spadek poziomu bezrobocia wyniósł 1 434 osoby, tj. 17,5%, a spadek ich udziału 0,2 punktu procentowego,

W pozostałych kategoriach odnotowano spadek liczby zarejestrowanych przy jednoczesnym wzroście ich udziału.

Najmniejszy spadek poziomu bezrobocia miał miejsce wśród osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (o 8 osób, tj. o 0,1%), a udział tej kategorii bezrobotnych wzrósł o 3,9 punktu procentowego.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 grudnia

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w % w stosunku do 2013 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2013 r.	2014 r.	w osobach	w %	2013 r.	2014 r.
do 1 miesiąca	4 138	3 765	-373	-9,0	9,0	9,8
1-3 miesięcy	8 423	7 298	-1 125	-13,4	18,3	18,9
3-6 miesięcy	7 876	5 830	-2 046	-26,0	17,1	15,1
6-12 miesięcy	8 778	6 208	-2 570	-29,3	19,0	16,1
12-24 miesięcy	8 172	6 738	-1 434	-17,5	17,7	17,5
powyżej 24 miesięcy	8 747	8 739	-8	-0,1	19,0	22,9
Ogółem	46 134	38 578	-7 556	-16,4	100,0	100,0

Bezrobocie długoterminowe dotyczące, co czwartego zarejestrowanego pozostającego bez pracy powyżej 24 miesięcy jest nadal bardzo poważnym problemem. Coraz więcej osób nie może znaleźć pracy w stosunkowo krótkim czasie, co wpływa na ich sytuację nie tylko materialną, ale również psychiczną. Osoby pozostające poza rynkiem pracy przez długi okres mają coraz większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia – ich kwalifikacje stają się nieaktualne, maleje ich poczucie bezpieczeństwa i wiary we własne możliwości i umiejętności

Struktura wiekowa bezrobotnych zamieszkałych na wsi

Bezrobotni mieszkańcy wsi to głównie ludzie młodzi oraz ci w tzw. wieku mobilnym – do 44 lat (66%). W stosunku do 2013 r. odnotowano spadek udziału tych osób w subpopulacji o 2,3 pkt. proc. (w 2013 r. – 68,3%).

Według stanu na koniec 2014 r. niemal połowa bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich to osoby młode, poniżej 35 roku życia (45,5%). Co piąty bezrobotny był w wieku od 35 do 44 lat (20,5%) podobnie jak co piąty bezrobotny mieszkaniec wsi kwalifikował się do przedziału wiekowego 45 – 54 lata (19,5%). Zaledwie 14,5% bezrobotnych to osoby, które ukończyły 55 rok życia.

W ujęciu rocznym najwyższą dynamikę spadku bezrobocia obserwowano wśród najmłodszych zarejestrowanych (o 24,9%), a wśród bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej odnotowano wzrost poziomu bezrobocia (o 13,2%).

Wśród bezrobotnych mieszkańców wsi, w stosunku do 2013 r., obserwowano spadek udziału najmłodszych bezrobotnych przy jednoczesnym wzroście odsetka bezrobotnych w pozostałych kategoriach według wieku. Najwyższy spadek udziału odnotowano wśród bezrobotnych w wieku 18 – 24 (o 2,1 punktu procentowego), a wzrost wśród zarejestrowanych w wieku 60 lat i więcej (o 1 punkt procentowy).

Bezrobotni zamieszkali na wsi według wieku. Stan 31 grudnia

Wiek	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w stosunku do 2013 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2013 r.	2014 r.	w osobach	w %	2013 r.	2014 r.
18-24 lata	9 532	7 162	-2 370	-24,9	20,7	18,6
25-34 lata	12 738	10 380	-2 358	-18,5	27,6	26,9

Wiek	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w stosunku do 2013 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2013 r.	2014 r.	w osobach	w %	2013 r.	2014 r.
35-44 lata	9 223	7 930	-1 293	-14,0	20,0	20,5
45-54 lata	8 750	7 525	-1 225	-14,0	19,0	19,5
55-59 lat	4 562	4 077	-485	-10,6	9,9	10,6
60 lat i więcej	1 329	1 504	175	13,2	2,9	3,9
Ogółem	46 134	38 578	-7 556	-16,4	100,0	100,0

Z danych wynika, że w subpopulacji bezrobotnych mieszkańców wsi spada poziom bezrobocia w większości kategorii wiekowych, ale dynamika spadku wyhamowuje wraz z wiekiem. Najszybsza jest wśród najmłodszych, co jest pozytywnym zjawiskiem, a najwolniejsza w najstarszych grupach wiekowych, przy czym w grupie osób w wieku 60 lat i więcej zaczyna rosnąć. Jest to zjawisko niepokojące, ponieważ osoby w wieku 55+ mają niewielkie szanse na znalezienie zatrudnienia między innymi właśnie ze względu na wiek i panujące stereotypy dotyczące „starszego pracownika, jako pracownika mniej wydajnego, mniej mobilnego i bardziej schorowanego”.

Bezrobotni mieszkańcy wsi według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkałych na wsi posiadała doświadczenie związane z pracą zawodową (84,4% – wzrost w stosunku do 2013 r. o 1,1 punktu procentowego). Wśród poprzednio pracujących najliczniej reprezentowani (podobnie jak w 2013 r.) byli bezrobotni legitymujący się krótkim okresem zatrudnienia, od 1 roku do 5 lat – 21,6%. Ich udział w omawianej subpopulacji kształtował się na poziomie z 2013 r., a dynamika spadku wyniosła -16,4% (spadek o 1 631 osób).

W końcu 2014 r., co szósty bezrobotny zamieszkujący tereny wiejskie nie posiadał stażu pracy (15,6%). W stosunku do 2013 r. udział tej kategorii bezrobotnych spadł o 1,1 punktu procentowego podobnie jak poziom bezrobocia. Dynamika spadku wyniosła o 21,7%.

Największe spadki poziomu bezrobocia zanotowano wśród osób bez stażu pracy oraz wśród osób legitymujących się, co najmniej 30-letnim stażem pracy (o 16,6%).

Bezrobotni zamieszkali na wsi według stażu pracy. Stan 31 grudnia

Staż pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w stosunku do 2013 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2013 r.	2014 r.	w osobach	w %	2013 r.	2014 r.
Do 1 roku	7 105	6 113	-992	-14,0	15,4	15,8
1-5 lat	9 962	8 331	-1 631	-16,4	21,6	21,6
5-10 lat	6 482	5 541	-941	-14,5	14,1	14,4
10-20 lat	7 257	6 147	-1 110	-15,3	15,7	15,9
20-30 lat	5 536	4 674	-862	-15,6	12,0	12,1
30 lat i więcej	2 099	1 751	-348	-16,6	4,5	4,5
Bez stażu pracy	7 693	6 021	-1 672	-21,7	16,7	15,6
Ogółem	46 134	38 578	-7 556	-16,4	100,0	100,0

Obraz rynku pracy na wsi w województwie śląskim, zwłaszcza w porównaniu do krajów Unii Europejskiej, nie napawa optymizmem, mimo, że rok 2014 jest pierwszym (po wcześniejszej pięcioletniej tendencji wzrostowej), w którym odnotowano spadek poziomu

bezrobocia wśród mieszkańców wsi. Nadal utrzymują się niekorzystne tendencje, takie jak: spadek liczby dwuzawodowców, trudność w utrzymaniu siebie i swojej rodziny jedynie z dochodów z produkcji rolnej, brak środków finansowych na modernizację produkcji rolnej, a co za tym idzie brak specjalizacji w hodowli lub uprawach, brak profesjonalizmu wśród rolników związany z ciągle niskim poziomem wykształcenia oraz niedogodności życia na wsi związane z ubogą, przestarzałą infrastrukturą. Jednocześnie należy dodać, że rok 2014 jest pierwszym, w którym spadek poziomu bezrobocia na wsi jest wysoki, dzięki coraz lepiej funkcjonującej gospodarce, lepszemu wykształceniu rolników i ich dążeniu do specjalizacji produkcji rolnej i powiększaniu powierzchni gospodarstw rolnych oraz wyższym środkom finansowym z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, które wspomagają działania na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy również na wsi.

3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

W końcu 2014 r. zbiorowość bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy liczyła 9 498 osób, co stanowiło 5,4% ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim (6,4% bezrobotnych poprzednio pracujących). W ciągu roku liczebność tej kategorii zmalała o 2 950 osób, tj. o 23,7% (31.12.2013 r.: 12 448 bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy, tj. 6,0% ogółu bezrobotnych; 7,2% poprzednio pracujących).

Poniższa tabela ilustruje udział bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy wśród ogółu poprzednio pracujących według stanów na koniec miesiąca. Kolorem oraz pogrubioną czcionką wyróżniono powiaty o najwyższym udziale bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu.

***Odsetek bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy
wśród ogółu poprzednio pracujących – rok 2014***

Powiaty	sty-14	lut-14	mar-14	kwi-14	maj-14	cze-14	lip-14	sie-14	wrz-14	paź-14	lis-14	gru-14
Będziński	6,6%	3,8%	6,0%	6,2%	6,3%	6,4%	6,4%	6,6%	7,0%	6,9%	7,0%	7,0%
Bielski	8,3%	4,5%	8,2%	8,2%	8,5%	8,2%	7,8%	7,6%	7,9%	7,5%	7,3%	7,5%
Cieszyński	4,2%	2,1%	3,8%	3,8%	3,9%	3,8%	3,7%	3,6%	3,5%	3,4%	3,7%	3,8%
Częstochowski	6,3%	2,7%	5,7%	5,6%	5,7%	5,4%	5,4%	5,2%	5,0%	5,1%	4,8%	4,5%
Gliwicki	5,0%	2,9%	5,2%	5,1%	5,0%	4,8%	4,5%	4,4%	4,5%	4,5%	4,2%	4,4%
Kłobucki	10,9%	5,3%	10,4%	10,1%	10,5%	10,4%	10,2%	10,4%	9,8%	10,3%	10,1%	9,6%
Lubliniecki	6,0%	3,9%	6,6%	6,8%	7,1%	7,7%	7,6%	7,6%	7,5%	8,1%	8,2%	8,4%
Mikołowski	4,4%	2,0%	3,6%	3,4%	3,1%	2,9%	2,6%	2,6%	2,3%	2,1%	2,5%	3,0%
Myszkowski	18,1%	8,4%	16,9%	16,6%	16,5%	16,7%	16,4%	16,7%	16,2%	16,1%	15,5%	15,0%
Pszczynski	10,4%	6,4%	10,3%	10,6%	10,8%	10,8%	10,7%	10,5%	10,5%	10,4%	9,8%	9,9%
Raciborski	6,8%	4,6%	7,7%	7,6%	7,3%	7,7%	8,1%	8,7%	9,1%	8,6%	8,8%	8,5%
Rybnicki	9,5%	7,0%	10,3%	9,8%	9,9%	9,5%	9,0%	8,6%	8,6%	7,5%	6,6%	6,6%
Tarnogórski	4,1%	2,9%	4,5%	4,7%	5,9%	5,9%	6,2%	6,4%	6,1%	5,7%	6,0%	5,5%
Bieruńsko-lędziński	10,0%	7,0%	11,0%	10,9%	11,4%	11,6%	10,6%	9,3%	8,9%	9,1%	8,8%	8,4%
Wodzisławski	6,3%	4,3%	6,6%	6,5%	6,4%	6,3%	6,1%	6,1%	5,9%	5,6%	5,6%	5,5%
Zawierciański	5,5%	2,7%	5,2%	5,2%	5,4%	5,6%	5,6%	6,1%	6,5%	6,7%	6,5%	6,5%
Żywiecki	10,4%	4,8%	11,0%	10,9%	11,5%	11,7%	11,6%	11,6%	11,1%	10,8%	10,8%	10,4%
Bielsko-Biała	10,3%	5,4%	10,1%	10,4%	10,3%	10,3%	10,1%	9,9%	10,1%	9,8%	9,6%	9,4%
Bytom	4,5%	2,5%	4,5%	4,6%	4,7%	4,6%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%	4,7%	4,6%
Chorzów	3,9%	2,1%	3,7%	3,4%	3,2%	2,9%	2,5%	2,7%	2,2%	2,2%	2,7%	3,1%
Częstochowa	8,2%	2,9%	6,6%	6,3%	6,2%	6,1%	6,0%	6,0%	5,8%	6,1%	5,8%	5,4%
Dąbrowa Górnicza	4,5%	2,3%	4,0%	4,0%	3,9%	3,9%	3,8%	3,7%	3,7%	3,7%	3,8%	3,8%

Powiaty	sty-14	lut-14	mar-14	kwi-14	maj-14	cze-14	lip-14	sie-14	wrz-14	paź-14	lis-14	gru-14
Gliwice	5,6%	2,8%	5,2%	5,3%	5,6%	5,4%	5,2%	5,1%	4,9%	4,8%	4,6%	4,6%
Jastrzębie Zdrój	5,7%	3,8%	6,1%	6,3%	6,1%	5,8%	6,3%	6,4%	6,6%	6,9%	6,6%	6,6%
Jaworzno	9,8%	6,0%	9,7%	9,7%	10,0%	10,3%	10,4%	10,4%	12,0%	12,3%	11,5%	10,9%
Katowice	6,1%	3,5%	6,2%	6,2%	6,3%	6,4%	6,5%	6,5%	6,8%	6,6%	6,7%	6,9%
Mysłowice	9,8%	6,3%	9,7%	9,4%	9,0%	9,5%	9,0%	8,5%	8,4%	8,1%	8,1%	7,9%
Piekary Śląskie	3,8%	2,5%	3,4%	3,3%	3,2%	3,2%	3,2%	2,7%	2,6%	3,0%	3,4%	3,8%
Ruda Śląska	4,8%	2,9%	4,5%	4,6%	4,8%	4,9%	4,7%	4,8%	5,0%	5,2%	5,2%	5,6%
Rybnik	10,5%	6,8%	10,8%	10,7%	10,3%	9,8%	9,4%	9,3%	8,7%	8,3%	8,1%	7,7%
Siemianowice Śląskie	8,2%	5,2%	8,4%	8,7%	8,8%	9,3%	8,9%	8,9%	8,6%	7,8%	7,5%	7,3%
Sosnowiec	6,3%	3,9%	6,2%	6,0%	6,0%	5,7%	5,4%	5,7%	5,4%	5,5%	5,3%	5,3%
Świętochłowice	0,4%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,6%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Tychy	10,4%	5,6%	10,0%	10,0%	10,7%	11,0%	10,8%	10,6%	10,4%	10,5%	10,5%	10,5%
Zabrze	6,5%	4,2%	6,4%	6,2%	6,1%	5,8%	5,6%	5,4%	5,3%	5,4%	5,5%	6,0%
Żory	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%	0,4%	0,4%
Województwo śląskie	7,0%	3,8%	6,8%	6,7%	6,8%	6,7%	6,6%	6,6%	6,5%	6,5%	6,4%	6,4%

W końcu grudnia 2014 r. wśród bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy 57,9% stanowiły kobiety (5 504 osoby). W ujęciu rocznym ich liczba spadła o 1 485 osób tj. o ponad jedną piątą (21,2%), wzrósł jednak ich udział w opisywanej kategorii bezrobotnych, o 1,8 punktu procentowego (2013 r. – 6 989 kobiet tj. 56,1%). Jeżeli chodzi o bezrobotnych mężczyzn, to dynamika spadku liczby zwolnionych z przyczyn zakładu pracy w ujęciu rocznym była wyższa i wyniosła – 26,8% (– 1 465 osób).

Analizując wielkość strumieni „napływu” i „odpływu” w ciągu całego roku należy zauważyć, że liczba bezrobotnych z tej kategorii, rejestrujących się w urzędach pracy, zdecydowanie przewyższała liczbę osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia zatrudnienia.

W 2014 r. zarejestrowały się w województwie śląskim 13 682 osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. 5,2% całego „napływu” do bezrobocia (rok wcześniej ten udział był wyższy i wynosił 6,8%). W tym samym czasie z powodu podjęcia pracy status utraciło 7 846 osób tej kategorii, tj. 5,3% ogółu podjęć pracy.

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy

Okresy	"Napływ" w okresie sprawozdawczym			"Odpływ" w okresie sprawozdawczym – podjęcia pracy			Stan w końcu okresu				
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	poprzedni miesiąc = 100	% wśród ogółu zarejestrowanych
2013 r.	19 986	10 076	9 910	8 363	3 802	4 561	X	X	X	X	X
grudzień							12 448	6 989	5 459	100,4	6,0%
2014¹ r.	13 682	7 598	6 084	7 846	3 975	3 871	X	X	X	X	X
styczeń	1 711	862	849	555	286	269	12 830	7 097	5 733	103,1%	5,9%
luty	1 117	610	507	631	306	325	12 506	6 959	5 547	97,5%	5,7%
marzec	1 176	676	500	749	350	399	12 129	6 816	5 313	97,0%	5,7%
kwiecień	968	531	437	738	362	376	11 519	6 513	5 006	95,0%	5,7%
maj	1 079	562	517	634	298	336	11 245	6 355	4 890	97,6%	5,7%
czerwiec	929	515	414	747	373	374	10 742	6 116	4 626	95,5%	5,7%
lipiec	1 076	630	446	652	321	331	10 304	5 890	4 414	95,9%	5,6%
sierpień	993	561	432	518	253	265	10 104	5 815	4 289	98,1%	5,6%

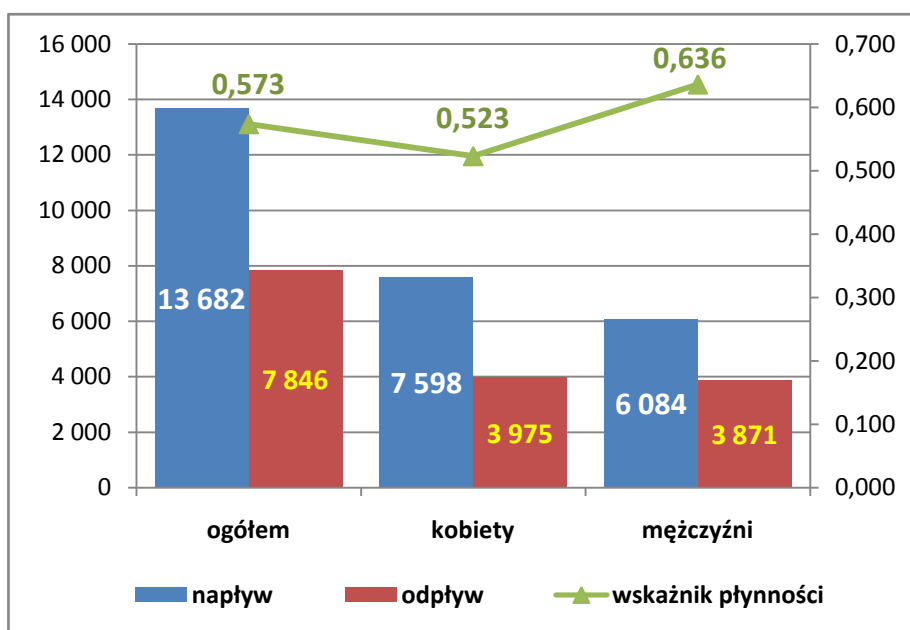
Okresy	"Napływ" w okresie sprawozdawczym			"Odpływ" w okresie sprawozdawczym – podjęcia pracy			Stan w końcu okresu				
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	poprzedni miesiąc= 100	% wśród ogółu zarejestrowanych
wrzesień	1 126	688	438	749	385	364	9 789	5 706	4 083	96,9%	5,5%
październik	1 254	729	525	726	400	326	9 537	5 592	3 945	97,4%	5,5%
listopad	1 105	615	490	580	311	269	9 539	5 594	3 945	100,0%	5,4%
grudzień	1 148	619	529	567	330	237	9 498	5 504	3 994	99,6%	5,4%

¹⁾ Dane za 12 miesięcy

Na koniec grudnia 2014 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego pozostawało 9 498 osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy.

Wskaźnik płynności rynku pracy dla bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu wynosił 0,573; oznacza to, że ponad połowa spośród noworejestrujących się odchodziła z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia. W 2013 roku sytuacja była znacznie mniej korzystna, wskaźnik płynności rynku pracy dla tej subpopulacji bezrobotnych wynosił 0,42.

Kobiety były w nieco trudniejszej sytuacji zatrudnieniowej niż mężczyźni (w przypadku pań wskaźnik płynności rynku pracy był niższy).

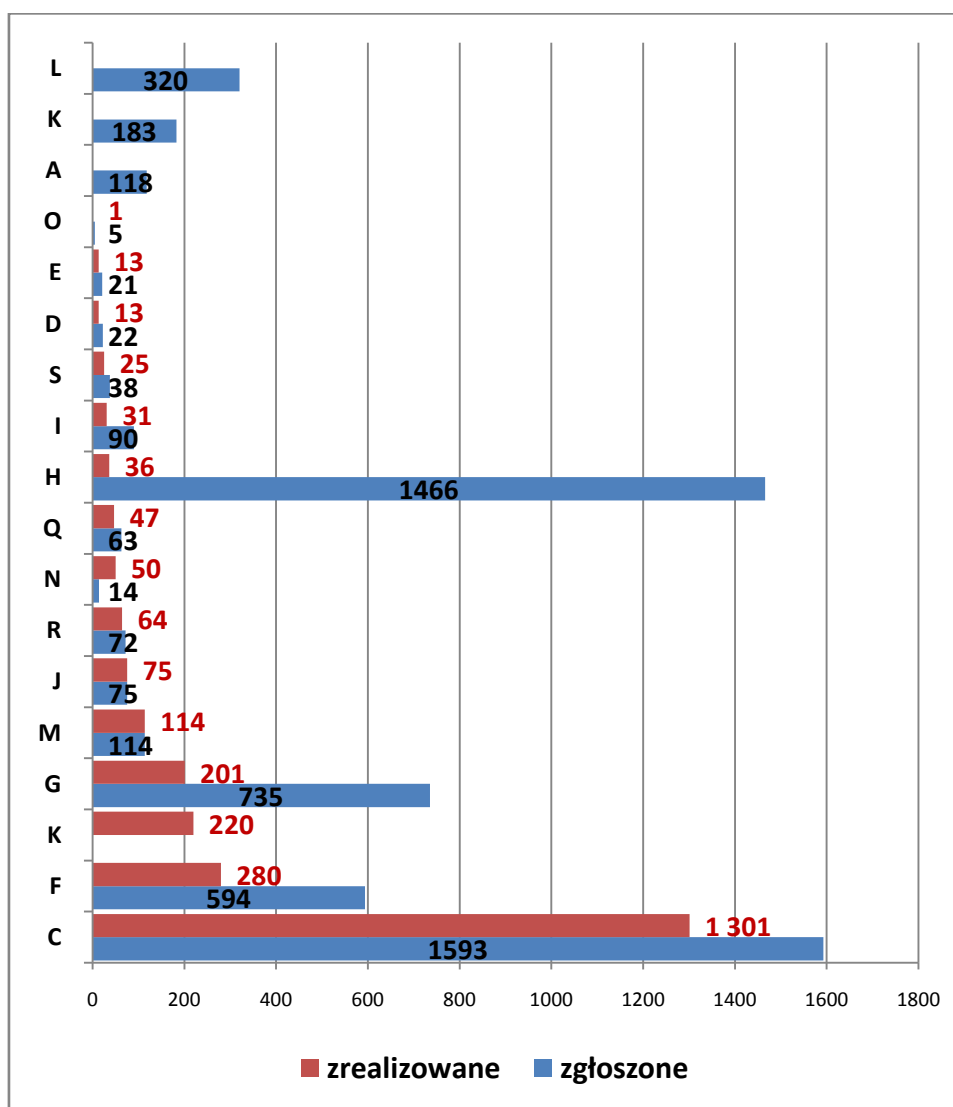
Szczególną formą zwolnień z przyczyn zakładu pracy są zwolnienia grupowe. W 2014 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim przedsiębiorstwa zgłosiły zamiar zwolnienia w trybie tzw. „grupówek” 5 523 osób, tj. o 8 357 osób mniej niż w 2013 r. (spadek o ponad 60%). Część otrzymanych informacji o zwolnieniach grupowych (trudno oszacować wielkość tej liczby) dotyczyło pracowników spoza województwa śląskiego (firmy zgłaszające zwolnienia grupowe miały jedynie siedzibę w naszym województwie, pracowników zwalniały w całej Polsce).

W okresie od stycznia do grudnia 2014 roku w ramach zwolnień grupowych zwolniono 2 471 osób. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych tym trybie spadła o prawie 79% – o 9 237 osób – (w 2013 r. pracę z tytułu zwolnień grupowych utraciło 11 708 osób).

W województwie śląskim w ramach zwolnień grupowych najwięcej osób zostało pozbawionych pracy w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 1301 osób, a dalej:

- sekcja F (budownictwo) – 280 osób,
- sekcja K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – 220 osób,
- sekcja G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 201 osób oraz
- sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 114 osób.

Zestawienie liczby zgłoszonych do zwolnienia i liczby faktycznie dokonanych zwolnień przedstawia poniższy wykres.

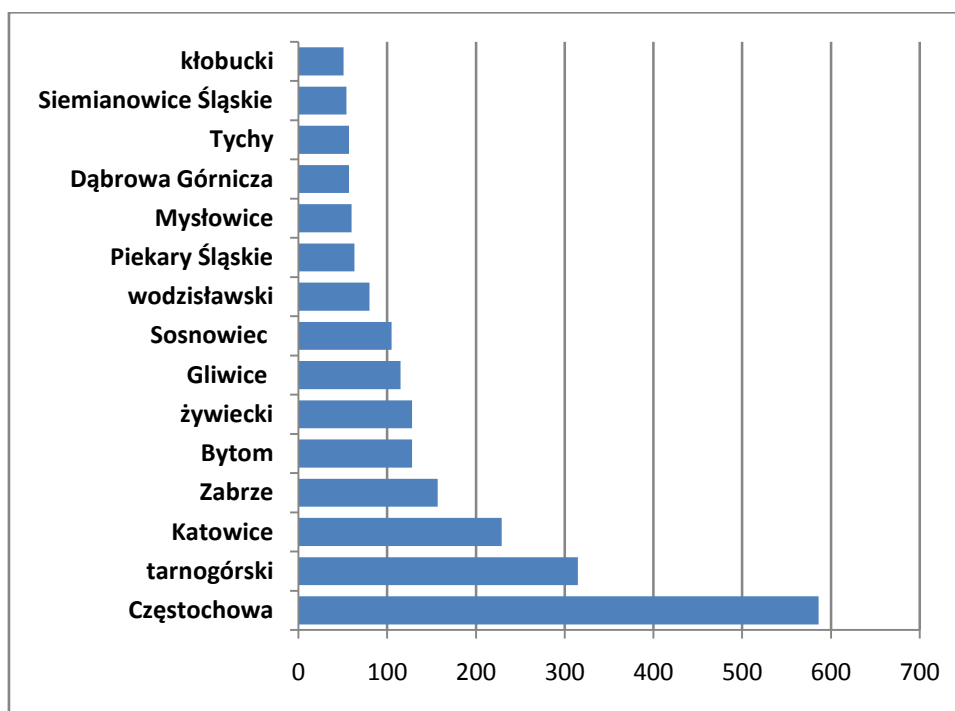
Symbol	Nazwa sekcji	Symbol	Nazwa sekcji
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa
B	górnictwo i wydobywanie	L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
C	przetwórstwo przemysłowe	M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do urządzeń klimatyzacyjnych	N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
F	budownictwo	P	edukacja

Symbol	Nazwa sekcji	Symbol	Nazwa sekcji
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
H	transport i gospodarka magazynowa	R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	S	pozostała działalność usługowa
J	informacja i komunikacja		

W roku 2014 zwolnienia grupowe zostały dokonane w 28 powiatach województwa śląskiego; w 8 powiatach takich zwolnień nie obserwowano. Powiaty o największej liczbie osób zwolnionych w trybie zwolnień grupowych to Częstochowa (586 osób), powiat tarnogórski (315 osób), Katowice (229 osób) i Zabrze (157 osób).

Poniższy wykres przedstawia powiaty, w których w 2014 roku odnotowano co najmniej 50 osób zwolnionych w trybie zwolnień grupowych.

Dokonane w 2014 roku zwolnienia grupowe powyżej 50 osób według powiatów

3.4 Bezrobotni według wieku

Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy pod względem struktury wieku, w ujęciu rocznym uległa pewnym zmianom. W 2014 roku odnotowano spadek liczby zarejestrowanych w większości przedziałów wyodrębnionych ze względu na wiek. W najmłodszych przedziałach wiekowych (od 18 do 24 lat oraz od 25 do 34 lat) liczba zaewidencjonowanych spadła znacząco, odpowiednio o 25,8% oraz 18,6%. W ujęciu rocznym wzrost liczby bezrobotnych odnotowano wyłącznie w najstarszej grupie wiekowej. I tak: liczba bezrobotnych w wieku od 60 lat i więcej wzrosła w ujęciu rocznym o jedną ósmą (+12,5%; w 2013 roku w ujęciu rocznym wzrost o 22,5%). Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych oznaczało to wzrost o 873 osoby (w 2013 roku wzrost o 1 285 osób).

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku osoby młode, poniżej 35 roku życia, stanowiły 41,4% (31.12.2013 r. odpowiednio 44,3% ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim).

WIEK	LICZBA BEZROBOTNYCH								Spadek w stosunku do 31.12.2013 r.	
	30.06.2013 r.		31.12.2013 r.		30.06.2014 r.		31.12.2014 r.			
	osoby	osoby	osoby	%	osoby	%	osoby	%		
Ogółem	208 661	100,0%	208 296	100,0%	189 013	100,0%	175 675	100,0%	-32 621	84,3%
18 – 24 lat	32 780	15,7%	33 616	16,1%	25 804	13,7%	24 959	14,2%	-8 657	74,2%
25 – 34 lat	61 415	29,4%	58 672	28,2%	53 306	28,2%	47 769	27,2%	-10 903	81,4%
35 – 44 lat	43 260	20,7%	43 462	20,9%	41 366	21,9%	38 295	21,8%	-5 167	88,1%
45 – 54 lat	41 762	20,0%	41 437	19,9%	37 978	20,1%	35 173	20,0%	-6 264	84,9%
55 – 59 lat	23 020	11,0%	24 107	11,6%	22 718	12,0%	21 604	12,3%	-2 503	89,6%
60 lat i więcej	6 424	3,1%	7 002	3,4%	7 841	4,1%	7 875	4,5%	873	112,5%

Notowano zróżnicowanie terytorialne – podobnie jak rok wcześniej podregiony rybnicki, tyski i bytomski charakteryzowały się relatywnie wysokim bezrobociem osób młodych, poniżej 25 roku życia. Z kolei bezrobotni z podregionu częstochowskiego i sosnowieckiego szczególnie często narażeni byli na bezrobocie w starszych grupach wiekowych. Dokładne dane zawarto w poniższej tabeli

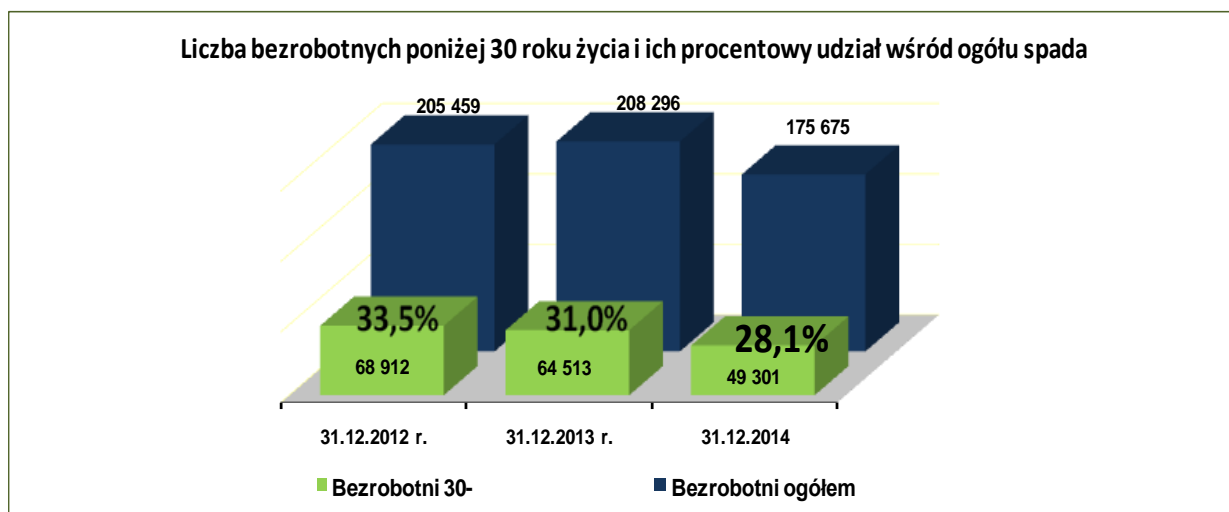
**Udział bezrobotnych w poszczególnych powiatach woj. śląskiego z podziałem na wiek.
Stan 31.12.2014 r.**

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - dane w %					
			18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
	osoby	%						
podregion bielski	23 301	100,0%	14,3%	25,1%	22,0%	21,1%	12,5%	5,0%
Bielski	4 827	100,0%	12,6%	25,4%	22,2%	21,8%	12,9%	5,1%
Cieszyński	6 549	100,0%	18,1%	25,4%	21,0%	19,5%	11,6%	4,4%
Żywiecki	6 709	100,0%	16,2%	25,3%	21,8%	21,6%	11,0%	4,2%
m. Bielsko-Biała	5 216	100,0%	8,6%	24,3%	23,3%	21,8%	15,3%	6,6%
podregion bytomski	21 002	100,0%	15,4%	28,0%	21,4%	20,2%	11,3%	3,7%
Lubliniecki	3 007	100,0%	20,9%	28,2%	18,1%	19,5%	9,9%	3,4%
Tarnogórski	5 225	100,0%	16,8%	28,5%	20,8%	19,0%	10,8%	4,0%
m. Bytom	10 387	100,0%	13,4%	27,9%	22,2%	21,1%	11,7%	3,7%
m. Piekary Śląskie	2 383	100,0%	14,4%	27,4%	23,0%	19,8%	12,0%	3,3%
podregion częstochowski	28 646	100,0%	12,1%	26,4%	22,1%	20,7%	13,4%	5,3%
Częstochowski	8 160	100,0%	13,0%	27,2%	22,7%	20,7%	12,0%	4,5%
Kłobucki	4 183	100,0%	20,0%	27,9%	18,7%	18,0%	10,6%	4,7%
Myszkowski	4 071	100,0%	14,1%	29,8%	22,7%	19,5%	10,4%	3,5%
m. Częstochowa	12 232	100,0%	8,1%	24,2%	22,8%	22,1%	16,3%	6,7%
podregion gliwicki	17 544	100,0%	14,7%	27,3%	20,8%	19,8%	12,8%	4,6%
Gliwicki	3 443	100,0%	18,6%	28,0%	19,2%	19,3%	11,9%	3,1%
m. Gliwice	6 702	100,0%	12,3%	26,2%	21,2%	20,0%	14,5%	5,8%
m. Zabrze	7 399	100,0%	15,2%	27,9%	21,1%	19,8%	11,7%	4,3%
podregion katowicki	24 903	100,0%	13,1%	28,0%	22,1%	20,4%	12,2%	4,3%
m. Chorzów	4 135	100,0%	12,4%	25,1%	23,6%	21,7%	12,5%	4,7%
m. Katowice	9 878	100,0%	11,3%	27,8%	22,3%	20,8%	12,9%	4,9%
m. Mysłowice	2 571	100,0%	15,1%	29,0%	21,2%	20,0%	11,6%	3,2%
m. Ruda Śląska	3 634	100,0%	16,9%	30,9%	20,4%	18,4%	9,9%	3,4%
m. Siemianowice Śląskie	2 844	100,0%	13,9%	28,2%	21,9%	19,5%	12,6%	3,9%

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - dane w %					
	osoby	%	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
m. Świętochłowice	1 841	100,0%	12,9%	27,8%	22,2%	20,8%	12,8%	3,6%
podregion rybnicki	19 401	100,0%	20,1%	28,9%	21,3%	17,8%	8,9%	3,0%
Raciborski	2 745	100,0%	18,8%	27,8%	17,6%	19,1%	11,2%	5,5%
Rybnicki	1 950	100,0%	21,2%	27,7%	21,3%	17,6%	10,1%	2,2%
Wodzisławski	5 069	100,0%	22,1%	29,1%	21,1%	17,0%	8,3%	2,4%
m. Jastrzębie-Zdrój	3 604	100,0%	20,8%	27,0%	24,3%	19,4%	6,6%	1,9%
m. Rybnik	4 237	100,0%	17,6%	30,8%	20,3%	18,5%	9,5%	3,3%
m. Żory	1 796	100,0%	19,3%	30,7%	23,7%	13,3%	9,6%	3,4%
podregion sosnowiecki	31 292	100,0%	11,7%	27,0%	22,9%	20,2%	13,4%	4,7%
Będziński	7 133	100,0%	12,0%	25,2%	24,0%	20,1%	13,9%	4,8%
Zawierciański	6 118	100,0%	14,0%	27,6%	23,2%	19,7%	11,6%	3,8%
m. Dąbrowa Górnicza	5 991	100,0%	9,4%	26,9%	22,4%	20,7%	14,7%	5,9%
m. Jaworzno	2 737	100,0%	15,9%	29,7%	20,5%	19,2%	11,9%	2,8%
m. Sosnowiec	9 313	100,0%	10,1%	27,3%	23,0%	20,6%	13,8%	5,1%
podregion tyski	9 586	100,0%	16,1%	27,7%	19,9%	18,3%	13,2%	4,9%
Mikołowski	2 703	100,0%	17,6%	26,3%	20,0%	18,5%	13,2%	4,4%
Pszczynski	2 599	100,0%	21,1%	28,9%	17,2%	17,2%	11,5%	4,0%
Bieruńsko-Lędziński	1 225	100,0%	17,9%	31,0%	19,5%	18,9%	9,5%	3,3%
m. Tychy	3 059	100,0%	9,7%	26,5%	22,1%	18,8%	16,1%	6,8%
WOJ. ŚLĄSKIE	175 675	100,0%	14,2%	27,2%	21,8%	20,0%	12,3%	4,5%

Od kilku lat Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach monitoruje sytuację młodzieży poniżej 30 roku życia na wojewódzkim rynku pracy. Są to dane zbierane poza statystyką publiczną, z których wynika, że liczba zaewidencjonowanych w wieku od 18 do 29 roku życia systematycznie maleje.

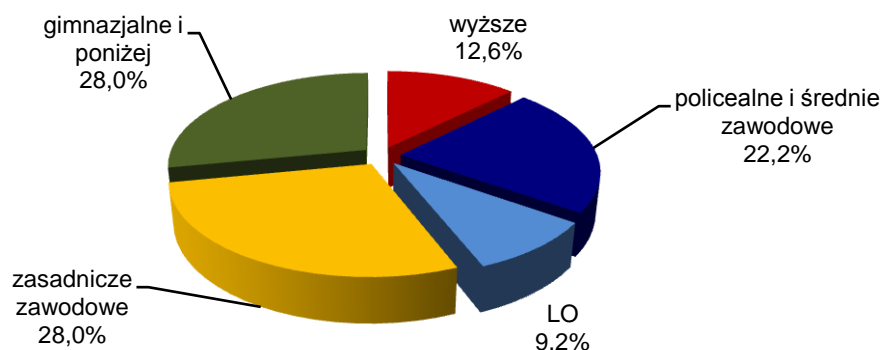
Szacujemy, że w końcu grudnia 2014 roku bez pracy pozostawało 49,3 tys. bezrobotnych, wśród których dominowały kobiety (58,2%). W ujęciu rocznym liczba zaewidencjonowanych tej kategorii spadła o 15,2 tys. osób (tj. o 23,6 procent, a więc o blisko jedną czwartą). Według stanu na 31 grudnia 2014 r. osoby w wieku od 18 do 24 roku życia stanowiły 28,1% bezrobotnych, rok wcześniej odpowiednio 31,0%.

3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Na przestrzeni roku struktura wykształcenia bezrobotnych nie uległa znaczącym zmianom. Podobnie jak rok wcześniej, ponad połowę stanowią osoby z wykształceniem poniżej średniego.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2014 r.

W roku 2014 nastąpił spadek liczby bezrobotnych we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia. Najwyższą dynamikę spadku odnotowano w grupie osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (-16,8%) oraz zasadniczym zawodowym (-16,5%).

Najmniejszy spadek liczby bezrobotnych miał miejsce w subpopulacji osób legitymujących się wykształceniem wyższym (-13,6%).

Dokładne dane dotyczące omawianej kwestii zawarto w poniższej tabeli.

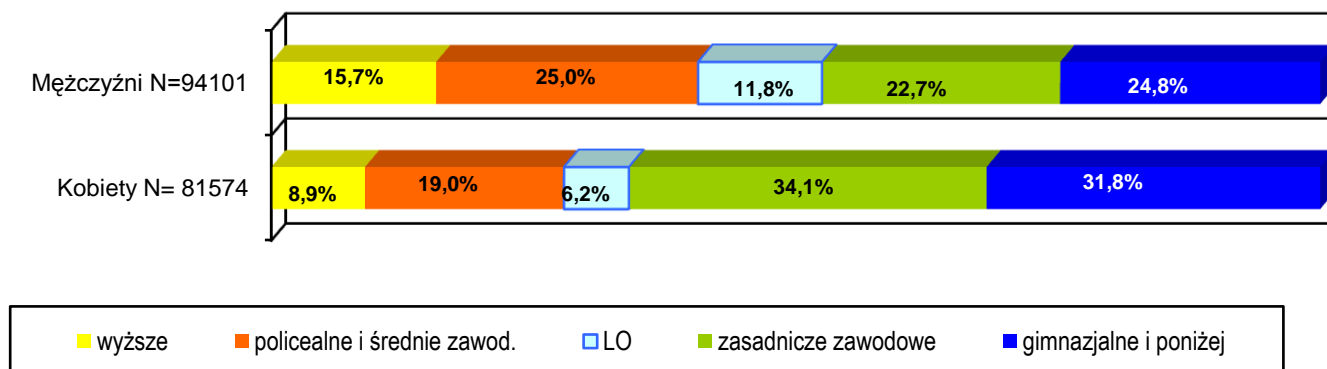
POZIOM WYKSZTAŁCENIA	31.12.2013		31.12.2014		spadek/wzrost bezrobocia	
	osoby	% udział	osoby	% udział	w osobach	Dynamika 31.12.2013 r. =100
Ogółem	208 296	100,0	175 675	100	-32 621	84,3
wyższe	25 542	12,3	22 066	12,6	-3 476	86,4
policealne i średnie zawodowe	46 862	22,5	38 997	22,2	-7 865	83,2
średnie ogólnokształcące	19 209	9,2	16 170	9,2	-3 039	84,2
zasadnicze zawodowe	58 915	28,3	49 169	28,0	-9 746	83,5
gimnazjalne i poniżej	57 768	27,7	49 273	28,0	-8 495	85,3

Spośród ponad 22 tys. bezrobotnych z dyplomem wyższej uczelni 2 662 osoby to bezrobotni absolwenci, to jest osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (12,1%; rok wcześniej odpowiednio 13,6%). W województwie śląskim wśród ogółu bezrobotnych z wykształceniem wyższym aż 41,1% stanowią osoby w wieku poniżej 30 lat (31.12.2014 r. – 9 098 osób z wyższym wykształceniem, z przedziału wiekowego od 18 do 29 lat; rok wcześniej odpowiednio 11 481, tj. 45,0%).

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku najwyższą liczbę bezrobotnych z wyższym wykształceniem odnotowano w Częstochowie (2,2 tys.), Katowicach (1,4 tys.) oraz w Sosnowcu (1,4 tys.). Najmniejszą liczbę bezrobotnych tej kategorii notowano w Świętochłowicach (148 osób) Żorach (213 osób) oraz w powiatach ziemskich: bieruńsko-lędzińskim (217 osób) i rybnickim (228 osób). Najwyższy udział osób z wyższym wykształceniem wśród ogółu bezrobotnych wystąpił w Częstochowie (18,1%), bieruńsko – lędzińskim (17,7%), Bielsku – Białej (16,6%), Jaworznie (15,3%) i Dąbrowie Górniczej (15,3%). Z kolei w Bytomiu tylko co

piętnasty zarejestrowany legitymował się wykształceniem wyższym (6,7%). Równie niskie udziały obserwowano w Chorzowie (7,3%) oraz w Zabrze i Świętochłowicach (po 8,0%). Tradycyjnie bezrobotne kobiety były lepiej wykształcone od mężczyzn.

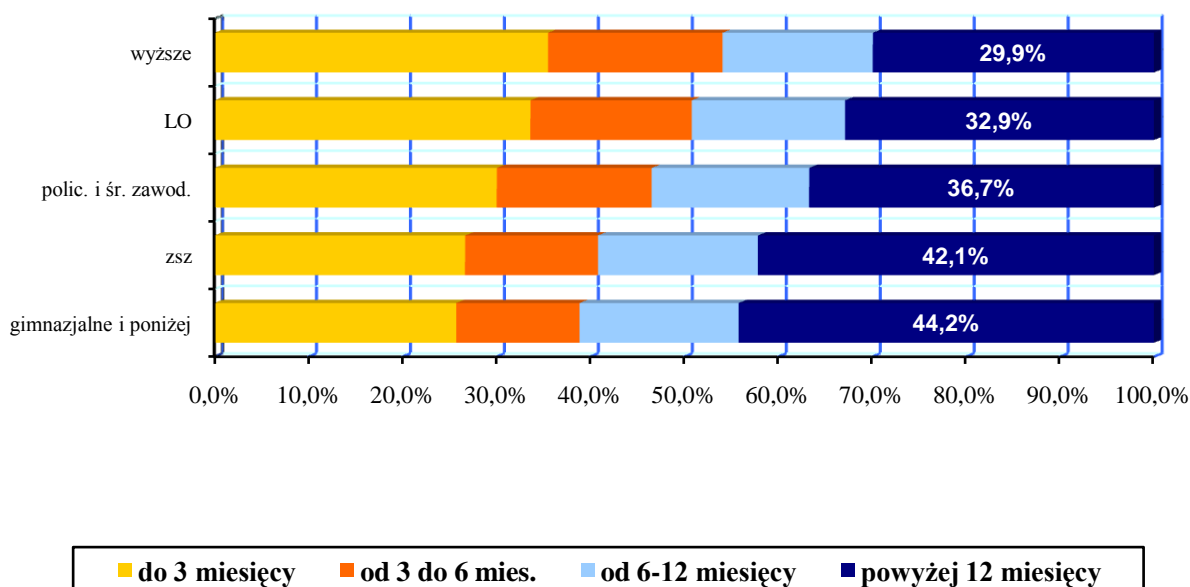
Bezrobotni według poziomu wykształcenia z podziałem na płeć. Stan na 31.12.2014 r.

Poziom wykształcenia bezrobotnych jest zmienną wpływającą na czas pozostawania bez pracy. Im wyższy poziom wykształcenia tym większa szansa na szybkie podjęcie zatrudnienia.

I tak: w końcu 2014 roku wśród osób z wyższym wykształceniem co trzeci pozostawał bez zatrudnienia krótko, do 3 miesięcy (ponad 7,8 tys. osób; 35,5%) zaś co czwarty szukał pracy od 3 do 6 miesięcy (4,1 tys.; 18,6%). Odsetek długookresowego bezrobocia był nieco niższy niż w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia; około 30% pozostawało w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (przy średniej wojewódzkiej 39,1%). Jak widać na poniższym wykresie, na długookresowe bezrobocie najbardziej narażone są osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej gimnazjalnego oraz osoby, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31.12.2014 r.

3.6 Bezrobotni według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2014 r. – 148,4 tys., tj. 84,5% ogółu). Pozostali – 27,3 tys. tj. 15,5% ogółu - nie posiada doświadczeń zawodowych. W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 25,4 tys. (-14,6%), natomiast wzrósł ich procentowy udział wśród ogółu (o 1,0 punkt proc.). Równocześnie odnotowano redukcję liczby bezrobotnych bez stażu pracy. W ujęciu rocznym ich liczba obniżyła się o 7,2 tys. osób tj. o 20,8%.

Struktura bezrobotnych według stażu pracy

Staż pracy	31.12.2013 r.						31.12.2014 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%
Do 1 roku	36 244	17,4	21 229	19,1	15 015	15,5	31 499	17,9%	18 611	19,8%	12 888	15,8%
1 – 5	42 672	20,5	23 075	20,8	19 597	20,2	35 368	20,1%	19 465	20,7%	15 903	19,5%
5 – 10	28 724	13,8	15 477	13,9	13 247	13,6	24 920	14,2%	13 533	14,4%	11 387	14,0%
10 – 20	31 284	15,0	16 200	14,6	15 084	15,5	26 993	15,4%	13 813	14,7%	13 180	16,2%
20 – 30	24 965	12,0	10 955	9,9	14 010	14,4	21 320	12,1%	9 189	9,8%	12 131	14,9%
30 +	9 981	4,8	3 625	3,3	6 356	6,5	8 323	4,7%	3 001	3,2%	5 322	6,5%
bez stażu	34 426	16,5	20 574	18,5	13 852	14,3	27 252	15,5%	16 489	17,5%	10 763	13,2%
Ogółem	208 296	100,0	111 135	100,0%	97 161	100,0	175 675	100,0%	94 101	100,0%	81 574	100,0%

Od kilku lat wśród bezrobotnych poprzednio pracujących najczęściej osób legitymuje się stażem pracy od jednego do pięciu lat (w końcu grudnia 2014 r. 35,4 tys.). Nadal stosunkowo nieliczna jest zbiorowość bezrobotnych ze stażem pracy powyżej 30 lat. W końcu grudnia 2014 r. do tej kategorii kwalifikował się co dwudziesty drugi bezrobotny. W ujęciu rocznym również wśród bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy odnotowano redukcję liczby zarejestrowanych, dynamika spadku była nieco wyższa od przeciętnej w województwie (-16,6%, tj. – 1 658 osób).

Korelując strukturę bezrobocia według dotychczasowego stażu pracy z płcią bezrobotnych stwierdzamy, że w czterech pierwszych przedziałach (do 20 lat pracy) udział kobiet jest większy niż udział mężczyzn. Wśród bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy zdecydowanie dominują panowie. Kobiety są także nadreprezentowane wśród bezrobotnych, którzy dotąd nigdy nie pracowali (nie posiadają stażu pracy). Dokładne dane zamieszczono w tabeli.

Udział kobiet w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na dotychczasowy staż pracy

Dotychczasowy staż pracy	Stan na 31 grudnia 2014 r.			
	Bezrobotni ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		osoby	% udział wśród ogółu	
Do 1 roku	31 499	18 611	59,1%	12 888
1 – 5 lat	35 368	19 465	55,0%	15 903
5 – 10 lat	24 920	13 533	54,3%	11 387
10 – 20 lat	26 993	13 813	51,2%	13 180
20 – 30 lat	21 320	9 189	43,1%	12 131
30 i więcej	8 323	3 001	36,1%	5 322
bez stażu	27 252	16 489	60,5%	10 763

3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Szczególnym aspektem bezrobocia, mającym bezpośredni wpływ na sytuację ekonomiczną klientów powiatowych urzędów pracy jest czas pozostawania bez zatrudnienia.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku w województwie śląskim tylko co dziesiąty zaewidencjonowany pozostawał w rejestrach w okresie krótszym niż jeden miesiąc (9,6%; 17,0 tys. osób). Ponad połowa szukała zatrudnienia w okresie od 1 do 12 miesięcy (51,2%). W stosunku do sytuacji z grudnia 2013 roku udział bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia nieprzerwanie w okresie od 1 do 12 miesięcy zmalał, różnica wynosiła 4,3 punktu procentowego.

Równocześnie wzrósł odsetek bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy¹¹ (+4,9 punktu procentowego).

Podobnie jak rok wcześniej, odnotowano wzrost chronicznego bezrobocia. Według stanu na 31 grudnia 2014 roku bezrobotni pozostający bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące stanowili 21,4% ogółu (37,6 tys. osób). W ujęciu rocznym ich liczba wzrosła o 4,7% (31.12.2012 r. – 35,9 tys.). W odniesieniu do sytuacji sprzed roku, udział tej kategorii wśród ogółu zarejestrowanych powiększył się o 3,9 punktu procentowego.

Dokładne dane liczbowe, umożliwiające analizę zmian w ujęciu rocznym, zawarto w tabeli.

Bezrobotni w województwie śląskim według czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w % w stosunku do 2013 r.	
	2013 r.	2014 r.	w osobach	Dynamika 2013=100
do 1 miesiąca	19 201	16 945	-2 256	88,3%
1-3 miesięcy	38 769	33 855	-4 914	87,3%
3-6 miesięcy	36 451	26 724	-9 727	73,3%
6-12 miesięcy	40 523	29 417	-11 106	72,6%
12-24 miesięcy	37 448	31 137	-6 311	83,1%
powyżej 24 miesięcy	35 904	37 597	1 693	104,7%
Ogółem	208 296	175 675	-32 621	84,3%

Bezrobocie krótkookresowe, trwające do kilku miesięcy, na ogół nie jest dotkliwie odczuwane przez bezrobotnych i ich rodziny. Sytuacja materialna takich osób ulega pogorszeniu, ale jest nieporównywalnie korzystniejsza niż w przypadku bezrobocia trwającego powyżej jednego roku. Długookresowe bezrobocie sprawia, że dezaktualizują się kwalifikacje i umiejętności zawodowe bezrobotnych. Poza bardzo trudną sytuacją materialną ten rodzaj bezrobocia prowadzi często do pogorszenia zdrowia osoby bezrobotnej oraz izolacji społecznej poprzez zaniżenie oceny własnej wartości. Niepokojąca jest również sytuacja dzieci osób bezrobotnych, które ze względu na złą sytuację ekonomiczną w rodzinie mają ograniczony dostęp do edukacji i kultury. Jednym z najważniejszych elementów przeciwdziałania długoterminowemu bezrobociu jest jak najszybsza aktywizacja zawodowa osób pozostających w rejestrach urzędów pracy, która najskuteczniej przeciwdziała negatywnym następstwom bierności zawodowej.

¹¹Osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie ponad 12 miesięcy klasyfikowane są jako długookresowo (długoterminowo) bezrobotne. Statystyka bezrobocia rejestrowanego identyfikuje także osoby, które pozostają bez pracy przez 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nazywane są osobami „długotrwale bezrobotnymi, i należą do osób „będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”. W praktyce „długotrwale bezrobotny” może przeplatać okresy krótkotrwałej pracy zawodowej oraz bezrobocia.. Zbiorowość długotrwale bezrobotnych opisana została w dalszej części analizy.

Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	31.12.2013 r.						31.12.2014 r.					
	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn
do 1 m-ca	19 201	9,2%	8364	7,5%	10 837	11,2%	16 945	9,6%	7 662	8,1%	9 283	11,4%
1 – 3	38 769	18,6%	19351	17,4%	19 418	20,0%	33 855	19,3%	17 152	18,2%	16 703	20,5%
3 – 6	36 451	17,5%	19571	17,6%	16 880	17,4%	26 724	15,2%	14 623	15,5%	12 101	14,8%
6 – 12	40 523	19,5%	21341	19,2%	19 182	19,7%	29 417	16,7%	15 573	16,5%	13 844	17,0%
12 – 24	37 448	18,0%	21090	19,0%	16 358	16,8%	31 137	17,7%	17 034	18,1%	14 103	17,3%
pow.24 m-cy	35 904	17,2%	21418	19,3%	14 486	14,9%	37 597	21,4%	22 057	23,4%	15 540	19,1%
ogółem	208 296	100,0%	111 135	100,0%	97 161	100,0%	175 675	100,0%	94 101	100,0%	81 574	100,0%

Na podstawie danych zawartych w załączniku Nr 1 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01 jest możliwość zbadania, czy istnieje związek między niektórymi cechami struktury zarejestrowanych bezrobotnych (np. wiek, wykształcenie, płeć) a długością czasu pozostawania bez pracy. W celu analizy, wyodrębniono grupę długookresowo bezrobotnych, tj. osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie przez okres powyżej 12 miesięcy. Jak widać z powyższej tabeli, w końcu grudnia 2014 roku zbiorowość ta liczyła w województwie 68 734 osoby (w tym 31,1 tys. pozostawało w rejestrach nieprzerwanie przez okres od 12 do 24 miesięcy, zaś 37,6 tys. powyżej 24 miesięcy). Przypomnijmy, że według stanu na 31 grudnia roku długookresowo bezrobotni to 39,1% ogółu zarejestrowanych (rok wcześniej 35,2%).

Analiza wykazała, że zmienną, wpływającą na długość „stażu na bezrobociu” są płeć, wiek / dotychczasowy staż pracy oraz poziom wykształcenia.

W przedziałach o najkrótszym okresie pozostawania bez pracy (do jednego miesiąca) nadreprezentowani są panowie. W grupie bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia w okresie od 1 do 3 miesięcy udziały kobiet i mężczyzn są prawie równe.

Kobiety bardziej od mężczyzn są zagrożone długookresowym bezrobociem. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w subpopulacji bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy panie stanowiły zdecydowaną większość, tj. 58,7% (39,1 tys. osób).

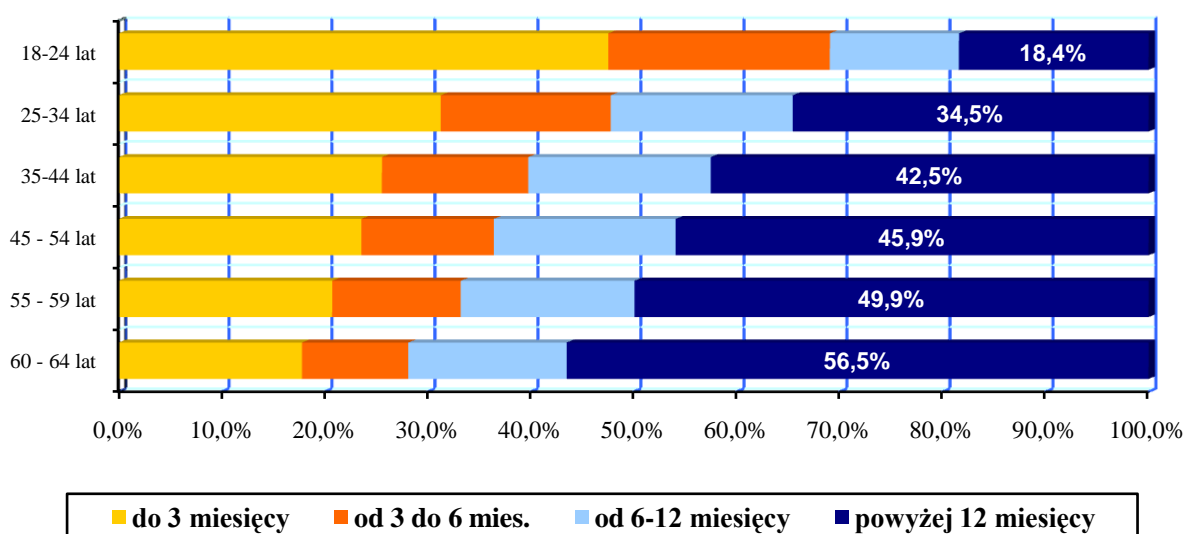
Udziały kobiet w poszczególnych grupach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Stan na 31.12.2014 r.

Czas pozostawania bez pracy	Ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		osoby	% udział	
do 1 miesiąca	16 945	7 662	45,2%	9 283
1 – 3	33 855	17 152	50,7%	16 703
3 – 6	26 724	14 623	54,7%	12 101
6 – 12	29 417	15 573	52,9%	13 844
12 – 24	31 137	17 034	54,7%	14 103
Powyżej 12 miesięcy	37 597	22 057	58,7%	15 540
ogółem	175 675	94 101	53,6%	81 574

Wiek bezrobotnych ma wpływ na długość czasu pozostawania bez pracy. W młodszych przedziałach wiekowych problem długookresowego bezrobocia jest mniej widoczny. Im starsza

grupa wiekowa, tym niższy jest odsetek poszukujących zatrudnienia przez okres krótszy niż trzy miesiące.

*Wiek bezrobotnych a czas pozostawania bez pracy
31 grudnia 2014 r.*

Kolejna zmienna – dotychczasowy staż pracy w pewnym stopniu związana jest także z wiekiem bezrobotnych. Jest oczywiste, że bezrobotni z najmłodszych przedziałów wiekowych nie mogli jeszcze nabyć długiego stażu pracy. Bezrobotni o relatywnie krótkim stażu pracy krócej pozostają w rejestrach urzędów pracy, są mniej zagrożeni długookresowym bezrobociem.

3.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki) to według stanu na koniec grudnia ubiegłego roku 4,3 % ogółu zarejestrowanych (31.12.2014 r. – 7 497 osób). Na przestrzeni roku liczebność tej kategorii spadła o 3 210 osób, tj. o 30 proc. Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (58,3%). Według stanu na 31.12.2014 r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiecie wodzisławskim (450 osób), Częstochowie (384 osoby) oraz w powiatach cieszyńskim (379 osób) i częstochowskim (361 osób). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w mieście Świętochłowice (57 osób).

Dokładne dane dotyczące liczby zarejestrowanych zawarto w zestawieniu, z którego wynika też, że bezrobocie absolwentów cechuje sezonowość. Liczba zarejestrowanych znacząco spada w miesiącach wiosenno – letnich, część zaewidencjonowanych traci wtedy status absolwenta, który przysługuje maksymalnie przez 12 miesięcy po ukończeniu szkoły. Jeżeli nie ulokowali się oni na rynku pracy, to najczęściej są kwalifikowani do grupy długotrwale bezrobotnych. Wakacyjna fala absolwentów, którzy ukończyli naukę szkolną w czerwcu, obserwowana jest jesienią.

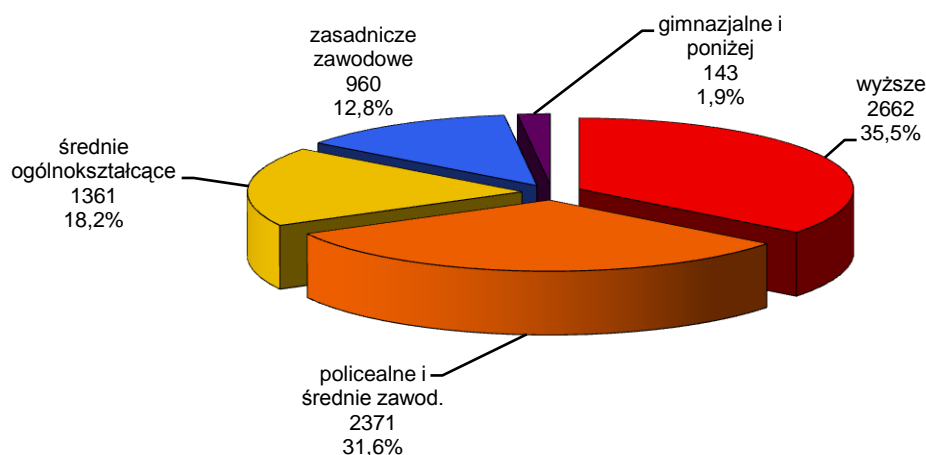
Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (absolwenci)

miesiąc / rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
styczeń	14 398	10 627	7 226	7 225	11 556	12 247	11 867	12 197	11 340
luty	14 051	10 061	6 764	7 862	11 615	12 837	12 123	12 432	11 216
marzec	13 789	9 101	6 164	7 988	11 163	12 748	11 491	11 685	10 038
kwiecień	8 416	4 846	3 814	4 912	5 964	10 598	6 628	6 993	5 770
maj	9 384	5 488	4 452	5 835	7 202	7 482	7 046	7 327	5 969
czerwiec	7 233	4 117	3 623	5 084	5 750	5 192	4 908	5 003	3 864
lipiec	8 780	4 938	4 324	6 362	6 489	5 678	5 665	5 724	4 540
sierpień	10 297	5 797	4 824	7 426	7 772	6 918	7 006	6 833	5 211
wrzesień	11 621	6 614	5 889	9 439	10 263	9 246	9 692	9 694	7 387
październik	11 291	6 591	5 986	10 165	10 457	9 868	10 576	10 585	7 874
listopad	10 835	6 435	6 074	10 535	10 457	10 369	11 008	10 928	7 818
grudzień	10 243	6 490	6 028	10 735	10 831	10 637	11 113	10 707	7 497

Od 2010 roku statystyka bezrobocia rejestrowanego umożliwia szczegółową analizę danych dotyczących struktury wykształcenia zarejestrowanych absolwentów.

Okazuje się, że zdecydowana większość bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki legitymuje się wykształceniem wyższym i średnim (zawodowym lub ogólnokształcącym). Tylko sporadycznie w rejestrach pozostają absolwenci gimnazjów lub szkół podstawowych, co wynika przede wszystkim z obowiązku kontynuowania nauki szkolnej do 18. roku życia. Mała jest liczba bezrobotnych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, wynika to głównie z ograniczenia kształcenia na tym poziomie. Ponadto część młodzieży, po ukończeniu szkoły zasadniczej, decyduje się na kontynuowanie nauki w szkole średniej zawodowej.

Bezrobotni absolwenci szkół według poziomu wykształcenia. Stan 31.12.2014 r.

W końcu grudnia 2014 r. bezrobotni absolwenci zarejestrowani w śląskich powiatowych urzędach pracy najczęściej reprezentowali następujące zawody: sprzedawcy, fryzjerzy, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy ekonomiści, pedagodzy, technicy informatycy oraz i technicy budownictwa. Na poziomie wykształcenia wyższego, oprócz pedagogów,

najliczniej reprezentowani byli specjaliści ds. zarządzania i organizacji, specjaliści administracji publicznej, architekci, logistycy, fizjoterapeuci oraz biotechnolodzy.

Ranking pierwszych 50 zawodów i specjalności, w których według stanu na 31.12.2013 r. zarejestrowanych było najwięcej absolwentów

symbol zawodu	Nazwa zawodu / specjalności	Liczba nowo zarejestrowanych "napływ" do bezrobocia w okresie styczeń - grudzień - absolwenci szkół		Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31 grudnia - osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci szkół)		Zmiany w liczbie zarejestrowanych absolwentów
		2013 r.	2014 r.	2013 r.	2014 r.	
Ogółem		30 930	26 461	10 707	7 497	-3 210
z tego zawody, w których na koniec grudnia 2014 r. było zarejestrowanych co najmniej 26 absolwentów						
-	bez zawodu	10 114	8 605	3 584	2 391	-1 193
522301	Sprzedawca	1 429	962	531	231	-300
514101	Fryzjer	800	652	336	219	-117
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	461	443	203	140	-63
331403	Technik ekonomista	425	352	166	124	-42
235107	Pedagog	579	424	165	108	-57
351203	Technik informatyk	355	314	114	104	-10
311204	Technik budownictwa	203	179	92	71	-21
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	163	147	69	70	1
242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	293	235	95	61	-34
422402	Technik hotelarstwa	216	175	101	60	-41
311703	Technik górnictwa podziemnego	64	106	26	58	32
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	273	244	73	58	-15
712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	117	100	59	54	-5
811101	Górnik eksploatacji podziemnej	101	90	62	53	-9
242217	Specjalista administracji publicznej	258	209	69	53	-16
751201	Cukiernik	174	160	74	52	-22
522305	Technik handlowiec	167	122	71	51	-20
311513	Technik pojazdów samochodowych	118	141	53	50	-3
513101	Kelner	154	192	49	50	1
512001	Kucharz	217	181	94	47	-47
216101	Architekt	126	157	44	45	1
514105	Technik usług fryzjerskich	137	100	63	44	-19
214106	Logistyk	128	165	38	44	6
228301	Fizjoterapeuta	274	204	77	44	-33
514207	Technik usług kosmetycznych	81	98	43	43	0
261906	Prawnik legislator	131	116	48	42	-6
932101	Pakowacz	131	158	44	42	-2
213106	Biotechnolog	161	129	64	40	-24
411004	Technik prac biurowych	118	102	45	39	-6
211301	Chemik	124	111	45	39	-6
241103	Specjalista do spraw rachunkowości	151	154	40	38	-2
432103	Magazynier	168	143	53	38	-15
263102	Ekonomista	227	154	37	38	1
263304	Politolog	122	114	44	37	-7
263204	Socjolog	180	160	44	36	-8
523002	Kasjer handlowy	130	112	43	35	-8
264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	219	157	61	35	-26

symbol zawodu	Nazwa zawodu / specjalności	Liczba nowo zarejestrowanych "napływ" do bezrobocia w okresie styczeń - grudzień - absolwenci szkół		Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31 grudnia - osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci szkół)		Zmiany w liczbie zarejestrowanych absolwentów
		2013 r.	2014 r.	2013 r.	2014 r.	
242222	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	144	126	41	34	-7
325402	Technik masażysta	81	92	32	33	1
311504	Technik mechanik	116	103	53	33	-20
741103	Elektryk	88	57	41	32	-9
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	87	80	35	32	-3
333107	Technik logistyki	36	95	0	31	31
722204	Ślusarz	91	87	33	29	-4
321301	Technik farmaceutyczny	129	111	57	29	-28
325601	Ratownik medyczny	73	66	42	27	-15
214390	Pozostali inżynierowie inżynierii środowiska	74	88	25	27	2
214202	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	110	129	26	27	1
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	94	70	33	26	-7

Ponieważ status bezrobotnego absolwenta przysługuje tylko w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki, w omawianej kategorii nie ma problemu bezrobocia długookresowego. Nawet, jeżeli absolwent przez okres 12 miesięcy nie podejmie pracy, traci status i automatycznie kwalifikowany jest do grupy długotrwale bezrobotnych.

Jeżeli chodzi o wiek, to wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominują osoby młode, poniżej 25. roku życia (78,3%, rok wcześniej 80,2%).

Ponad połowa absolwentów to osoby bez stażu pracy (58,8%).

Na przestrzeni roku struktura bezrobocia absolwentów według wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy nie zmieniła się znacząco, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki razem	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem
		31.12.2013 rok		31.12.2014 rok	
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1 miesiąca	19 201	1 376	16 945	1 178
	1 - 3	38 769	4 198	33 855	3 082
	3 - 6	36 451	3 936	26 724	2 471
	6 - 12	40 523	1 197	29 417	766
	12 - 24	37 448	x	31 137	x
	powyżej .24 miesięcy	35 904	x	37 597	x
wiek	18 - 24 lat	33 616	8 591	24 959	5 840
	25 - 34 lat	58 672	1 672	47 769	1337
	35 - 44 lat	43 462	323	38 295	226
	45 - 54 lat	41 437	102	35 173	85
	55 - 59 lat	24 107	18	21 604	6
	60 lat i więcej	7002	1	7 875	3
wykształcenie	wyższe	25 542	3 462	22 066	2 662
	policealne i średnie zawodowe	46 862	3 289	38 997	2371
	średnie ogólnokształcące	19 209	1 881	16 170	1361
	zasadnicze zawodowe	58 915	1 920	49 169	960
	gimnazjalne i poniżej	57 768	155	49 273	143
razem	do 1 roku	36 244	2 297	31 499	1796

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki razem	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem
	31.12.2013 rok		31.12.2014 rok	
1 - 5	42 672	1 702	35 368	1017
5 - 10	28 724	201	24 920	133
10 - 20	31 284	147	26 993	94
20 - 30	24 965	61	21 320	44
30 lat i więcej	9 981	13	8 323	8
bez stażu	34 426	6 286	27 252	4 405
Ogółem województwo śląskie	208 296	10 707	175 675	7 497

3.9 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności

Wszyscy bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy przyporządkowywani są do odpowiedniej grupy zawodowej, zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Zawodów i Specjalności. Według stanu na koniec grudnia 2014 roku zdecydowana większość zarejestrowanych bezrobotnych posiadała określony zawód / specjalność (146,4 tys. osób tj. 83,3%). Z kolei 29,3 tys. osób tj. 16,7% ogółu zaewidencjonowanych bezrobotnych zostało zakwalifikowanych do grupy bezrobotnych „bez zawodu”.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności¹² najbardziej zagregowany podział obejmuje 10 grup zawodowych tzw. grup wielkich. Poziom bezrobocie w województwie śląskim na dzień 31 grudnia 2014 roku na poziomie grup wielkich zawodów prezentuje poniższe zestawienie.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni zarejestrowani - stan na 31.12.2014 r.			
		ogółem	kobiety	z ogółem, poprzednio pracujący, pozostający bez pracy nieprzerwanie powyżej 12m-cy	
				osoby	% wśród poprzednio pracujących
–	BEZ ZAWODU	29312	16608	4030	32,9%
0	SIŁY ZBROJNE	81	0	18	26,1%
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY	1624	724	576	35,8%
2	SPECJALIŚCI	15055	10137	3989	33,7%
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	18526	10929	6091	38,4%
4	PRACOWNICY BIUROWI	9738	7207	3623	38,5%
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	32500	26315	12176	39,4%
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	1942	1292	801	47,3%
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	38040	9541	14996	41,4%
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	10657	2399	3980	38,1%
9	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH	18199	8949	7856	43,5%
Razem województwo śląskie		175674	94101	58136	39,2%

¹² Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z dnia 17 maja 2010 r.)

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, iż w populacji bezrobotnych najczęściej reprezentowane są osoby posiadające zawody z grupy „7”, tj. „*Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*”, stanowiące 21,7% ogółu (38,0 tys. osób). Jest to dość zróżnicowana kategoria, w której najliczniejsze grupy zawodów i specjalności¹³ to:

- ślusarze – 4 033 osoby (10,6% ogółu bezrobotnych z grupy wielkiej „7”),
- murarze – 2 578 (6,8%),
- krawcy – 2 477 (6,5%),
- szwaczki – 1 315 (3,5%),
- cukiernicy – 1 312 (3,4%),
- mechanicy pojazdów samochodowych – 1 302 (3,4%),
- tokarze w metalu – 1 079 (2,8%),
- piekarze – 1 029 (2,7%),
- stolarze – 962 (2,5%),
- elektrycy (elektrycy) zakładowi – 912 (2,4%)
- mechanicy samochodów osobowych – 869 (2,3%).

Z wyżej wymienionych zawodów i specjalności pochodziła prawie połowa bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy wielkiej „7” (47,0%).

Drugą najliczniejszą zbiorowość bezrobotnych stanowiły osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy wielkiej „5”, tj. „*Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy*” – 18,5% ogółu (32,5 tys. osób). W tej grupie wśród pozostających bez pracy najwięcej było bezrobotnych w następujących zawodach i specjalnościach:

- sprzedawcy – 15 246 osób (46,9% grupy wielkiej „5”),
- kucharze – 2 507 (7,7%),
- robotnicy gospodarczy – 2 485 (7,6%),
- fryzjerzy – 1 967 (6,1%).

Trzecia pod względem liczebności wielka grupa zawodowa to bezrobotni sklasyfikowani jako „*Technicy i inny średni personel*” (grupa wielka „3”), stanowiący 10,5% ogółu zaewidencjonowanych w województwie śląskim (18,5 tys. osób). Wśród zarejestrowanych *techników* ponad połowa (50,8%) reprezentowała następujące zawody i specjalizacje:

- technicy ekonomiści – 2 604 (14,1%),
- technicy mechanicy – 1 560 (8,4%),
- technicy budownictwa – 946 (5,1%),
- technicy administracji – 828 (4,5%),
- księgowi – 753 (4,1%),
- technicy żywienia i gospodarstwa domowego – 740 (4,0%),
- przedstawiciele handlowi – 737 (4,0%)
- technicy informatycy – 715 (3,9%),
- technicy elektronicy – 532 (2,9%).

Nie można również pominąć grupy wielkiej „9” - „*Pracownicy przy pracach prostych*”, która liczyła ponad 18 tys. osób bezrobotnych tj. 10,4% ogółu. Grupę osób o niskich kwalifikacjach zawodowych najliczniej reprezentowały następujące zawody i specjalizacje:

- robotnicy budowlani – 3 908 (21,5%),
- sprzątaczk biurowe – 2 652 (14,6%),

¹³ W Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (na poziomie najbardziej zagregowanym wyróżniamy 10 wielkich grup zawodowych. Na kolejnym, drugim szczeblu wyróżniamy duże grupy zawodowe. Bardziej szczegółowo dzielimy zawody na grupy średnie (poziom III) oraz grupy elementarne (poziom IV). Dla potrzeb analitycznych najczęściej korzystamy z zawodów zagregowanych na poziomie grup elementarnych. Możliwa jest też analiza na poziomie zawodów i specjalności (poziom V – kod sześciocyfrowy).

- robotnicy pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 1 895 (10,4%),
- pakowacze – 1 209 (6,6%)
- pomoce kuchenne – 881 (4,8%),
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 746 (4,1%).

W końcu grudnia 2014 r. bezrobotni o wysokich kwalifikacjach zawodowych, sklasyfikowani w grupie wielkiej „2” tj. „*Specjaliści*” liczyli ponad 15 tys. osób tj. 8,6% ogółu. W grupie zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy *specjalistów* najliczniej reprezentowani byli:

- pedagodzy – 852 (5,7% wszystkich zarejestrowanych *specjalistów*),
- ekonomiści – 794 (5,3%),
- specjaliści do spraw marketingu i handlu – 732 (4,9%),
- specjaliści administracji publicznej – 492 (3,3%),
- pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji – 419 (2,8%),
- pielęgniarce – 388 (2,6%),
- specjaliści ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych – 371 (2,5%),
- specjaliści ds. finansów – 292 (1,9%),

Przedstawiciele wyżej wymienionych grup zawodów i specjalizacji to prawie 30% ogółu „*specjalistów*” zarejestrowanych jako bezrobotni w województwie śląskim.

„*Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń*” (grupa wielka 8) stanowili 6,1% ogółu bezrobotnych (10,7 tys. osób). W grupie wielkiej „8” ponad 50% stanowili bezrobotni zakwalifikowani do następujących zawodów i specjalności:

- górnik eksploatacji podziemnej – 1 910 osób (17,9% grupy wielkiej „8”),
- kierowca samochodów ciężarowych – 893 (8,4%),
- pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani – 801 osób (7,5%),
- kierowca samochodów osobowych – 698 (6,5%),
- pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani – 496 (4,7%),
- kierowca operator wózków jezdniowych – 304 (2,9%)
- kierowca samochodów dostawczych – 259 (2,4%).

Kolejna grupa wielka pozostających w ewidencji bezrobotnych to „*Pracownicy biurowi*” – 9,7 tys. osób, tj. 5,5% ogółu bezrobotnych. Wśród zakwalifikowanych do grupy wielkiej „4”, zdecydowana większość (60,7%) należała do trzech zawodów i specjalizacji:

- magazynier – 2 020 (20,7%),
- technik prac biurowych – 1 994 (20,5%),
- pozostali pracownicy obsługi biurowej – 1 896 (19,5% grupy wielkiej „4”).

Z uwagi na industrialny charakter województwa, stosunkowo nieliczna była grupa wielka „6” „*Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy*” – należało do niej 1,9 tys. bezrobotnych tj. 1,1% ogółu. W powyższej grupie wielkiej najliczniej reprezentowani byli:

- ogrodnicy terenów zieleni – 412 osób (21,2%),
- rolnicy – 299 (15,4%),
- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby – 209 (10,8%),
- pozostali ogrodnicy – 199 (10,2%),
- ogrodnicy – 187 (9,6%).

Z tych pięciu zawodów i specjalności pochodziło ponad dwie trzecie bezrobotnych kwalifikowanych do grupy wielkiej „6” (67,3%).

Najmniej bezrobotnych należało do wielkich grup zawodów „Siły zbrojne” (0,05%) oraz „Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (0,9%).

Niżej przedstawiono tabelę prezentującą 24 zawody i specjalności, w których zarejestrowanych było co najmniej 1 000 bezrobotnych. Na czele rankingu według liczby bezrobotnych w końcu 2014 roku (podobnie jak w latach poprzednich) znalazły się osoby posiadające zawody robotnicze i rzemieślnicze.

Ranking zawodów i specjalności o największej liczbie bezrobotnych (ponad 1 000)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba bezrobotnych - stan na 31.12.2014 r.	Udział w liczbie bezrobotnych ogółem (175 675)
1	522301	Sprzedawca	15 246	8,7%
2	722204	Ślusarz	4 033	2,3%
3	931301	Robotnik budowlany	3 908	2,2%
4	911207	Sprzątaczką biurową	2 652	1,5%
5	331403	Technik ekonomista	2 604	1,5%
6	711202	Murarz	2 578	1,5%
7	512001	Kucharz	2 507	1,4%
8	515303	Robotnik gospodarczy	2 485	1,4%
9	753105	Krawiec	2 477	1,4%
10	432103	Magazynier	2 020	1,1%
11	411004	Technik prac biurowych	1 994	1,1%
12	514101	Fryzjer	1 967	1,1%
13	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	1 910	1,1%
14	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	1 896	1,1%
15	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 895	1,1%
16	311504	Technik mechanik	1 560	0,9%
17	753303	Szwaczka	1 315	0,7%
18	751201	Cukiernik	1 312	0,7%
19	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	1 302	0,7%
20	932101	Pakowacz	1 209	0,7%
21	513101	Kelner	1 158	0,7%
22	722314	Tokarz w metalu	1 079	0,6%
23	751204	Piekarz	1 029	0,6%
24	512002	Kucharz małej gastronomii	1 023	0,6%
Razem			61 159	34,8%

Łącznie bezrobotni posiadający zawody i specjalności wymienione w powyższej tabeli (61 159 osób) stanowili 34,8% ogółu zarejestrowanych oraz ponad 40% bezrobotnych posiadających zawód i specjalność (41,8%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że ponad jedna piąta bezrobotnych zarejestrowanych w województwie śląskim posiada zawód mieszczący się na pierwszych dziewięciu pozycjach rankingu (38 490 bezrobotnych, tj. 21,9% ogółu).

W rankingu osób bezrobotnych niezmiennie od kilku lat pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmuje zawód sprzedawcy: 15 246 osoby tj. 8,7% całej populacji bezrobotnych. Należy nadmienić, iż w tym zawodzie kobiety stanowiły 91,7% (13 986 osób).

W powyższym zestawieniu zawodów i specjalizacji najliczniej reprezentowanych wśród bezrobotnych nie znalazł się ani jeden zawód, do wykonywania którego wymagane jest wyższe wykształcenie.

3.10 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

Statystyka rynku pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) określa przynależność ostatniego pracodawcy osoby bezrobotnej do odpowiedniej sekcji działalności i sektora własności. W 2014 roku w populacji bezrobotnych województwa śląskiego dominowały osoby, które pracowały przed zarejestrowaniem się w urzędach pracy. Populacja ta na koniec grudnia 2014 r. wynosiła 148 423 osoby to jest 84,5% ogółu bezrobotnych.

W porównaniu z końcem roku 2013 liczebność grupy osób, które pracowały przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej spadła o 25 447 osób, ale jej udział wśród ogółu zaewidencjonowanych wzrósł o 1,0 punkt procentowy.

Analiza wykazuje, iż większość zarejestrowanych bezrobotnych pracowała poprzednio w zakładach należących do pięciu sekcji PKD: *przetwórstwo przemysłowe* (18,6% uprzednio pracujących), *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle* (18,5%), *budownictwo* (11,7%), *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (7,6%) oraz *pozostała działalność usługowa* (7,3%). Łącznie w zakładach pracy z wymienionych sekcji pracowało 63,7% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących. 11,3% bezrobotnych poprzednio pracujących zaklasyfikowano jako *działalność niezidentyfikowaną*.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku wśród bezrobotnych 15,5% (27,3 tys. osób) stanowiły osoby dotychczas niepracujące (rok wcześniej liczba ta była wyższa i wynosiła 34,4 tys. stanowiła też wyższy odsetek wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych – 16,5%).

W końcu 2014 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących u pracodawców sektora prywatnego wynosiła 112,5 tys. osób. Stanowiło to 75,8% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących. W porównaniu z końcem 2013 roku populacja ta zmalała o 13,9% (18,1 tys. osób). Natomiast w przedsiębiorstwach z sektora publicznego zatrudnionych było 19,1 tys. osób (o 20,1% mniej niż przed rokiem).

**Poziom bezrobocie wśród poprzednio pracujących według sekcji PKD
- stan na 31 grudnia 2014 r.**

Sekcje PKD	Zarejestrowani bezrobotni			
	ogółem	kobiety	pracujący poprzednio:	
			w sektorze publicznym	w sektorze prywatnym
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1 695	726	325	1 370
Górnictwo i wydobywanie	1 741	291	646	1095
Przetwórstwo przemysłowe	27 596	13 603	2 493	25 103
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	491	187	155	336
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2 027	700	641	1 386
Budownictwo	17 356	2 479	1 188	16 168
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	27 456	19 031	1 900	25 556
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4 683	3 720	389	4 294
Transport, gospodarka magazynowa	4 540	1 655	1 057	3 483

Sekcje PKD	Zarejestrowani bezrobotni			
	ogółem	kobiety	pracujący poprzednio:	
			w sektorze publicznym	w sektorze prywatnym
Informacja i komunikacja	1 208	727	100	1 108
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 061	1 596	238	1 823
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 898	1 019	612	1 286
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 126	2 262	446	3 680
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11 283	6 430	763	10 520
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	4 114	1 875	2 856	1 258
Edukacja	3 251	2 532	1 788	1 463
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4 020	3 271	2 092	1 928
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 195	695	529	666
Pozostała działalność usługowa	10 862	6 193	916	9 946
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	35	28	0	35
Organizacje i zespoły eksterytorialne	8	5	2	6
Działalność niezidentyfikowana	16 777	8 587	x	x
Razem	148 423	77 612	19 136	112 510

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. wśród ogółu kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy, 82,5% (77,6 tys.) stanowiły te, które pracowały przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej (w końcu 2013 r. było to odpowiednio 81,5% i 90,6 tys.).

Większość bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących (58,3%) zatrudniona była przez pracodawców zakwalifikowanych do czterech sekcji PKD: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle* – 19,0 tys. osób (24,5% bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących), *przetwórstwo przemysłowe* – 13,6 tys. osób (17,5%), *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 6,4 tys. osób (8,3%), oraz *pozostała działalność usługowa* – 6,2 tys. osób (8,0%). Do *działalności niezidentyfikowanej* zaklasyfikowano 11,1% kobiet uprzednio pracujących – 8,6 tys. osób.

4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 14.03.2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie z dniem 27 maja 2014 r. do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczamy:

- bezrobotnych do 30 roku życia -
w tym: do 25 roku życia;
- bezrobotnych długotrwale;
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Zgodnie z powyższymi zapisami, z dniem 27 maja 2014 r. weszły w życie również nowe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dostosowanie formularzy statystycznych do zapisów nowej ustawy nastąpiło w 2015 roku, od tej daty możliwe jest uzyskanie i porównywanie danych dotyczących kategorii bezrobotnych takich jak: bezrobotni

do 30 roku życia, bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia.

Według stanu na koniec grudnia 2014 r. w rejestrach pozostawały 150 043 osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stanowili oni 85,4% wszystkich bezrobotnych w województwie śląskim, (w tym 81 607 kobiet, które stanowiły 54,4% ogółu osób bezrobotnych z tej grupy). Z omawianej populacji osób niewielki odsetek posiada prawo do pobierania zasiłku – 10,2%, w tym 53,9% to kobiety. W omawianym okresie najwięcej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych było w: Częstochowie (10,5 tys. osób), Bytomiu (9,1 tys. osób) oraz Katowicach (8,4 tys. osób). Najmniej osób omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (1,0 tys. osób), Żorach (1,4 tys. osób) oraz Świętochłowicach (1,6 tys. osób).

Zgodnie z ustawą, w stosunku do wymienionych wyżej kategorii zarejestrowanych powinny być stosowane dodatkowe działania, włącznie z zastosowaniem możliwości, jakie dają ustawy o zatrudnieniu socjalnym i pomocy społecznej.

Liczba zarejestrowanych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy - ogółem, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2014
styczeń	x
luty	x
marzec	x
kwiecień	x
maj	x
czerwiec	159 615
lipiec	155 993
sierpień	153 847
wrzesień	152 477
październik	149 498
listopad	150 733
grudzień	150 043

4.1 Bezrobotni poniżej 25 roku życia

Liczba zarejestrowanych osób poniżej 25 roku życia, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014
styczeń	38 523	39 799	37 838	39 395	35 502
luty	39 689	41 329	38 599	39 927	35 103
marzec	39 116	40 890	37 349	38 365	32 743
kwiecień	36 336	37 680	34 869	36 570	29 855
maj	35 238	35 237	32 885	34 319	27 765
czerwiec	34 070	32 861	31 348	32 780	25 804
lipiec	33 465	32 491	30 953	32 170	25 303
sierpień	33 306	32 185	31 573	32 046	24 871
wrzesień	35 961	33 829	34 364	34 448	26 148
październik	35 832	34 028	34 580	34 229	25 674
listopad	35 133	34 518	35 669	34 465	26 004
grudzień	35 895	34 457	35 847	33 616	24 959

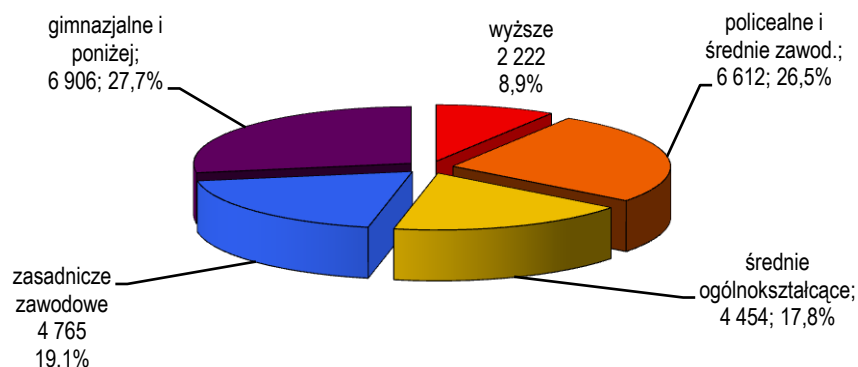
W końcu grudnia 2014 r. bez pracy pozostawało 25,0 tys. bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat. W odniesieniu do grudnia 2013 r. liczba najmłodszych bezrobotnych spadła o 8,7 tys. osób (tj. o 25,8%). Według stanu na 31.12.2014 r. bezrobotna młodzież to 14,2% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej udział ten był wyższy (16,1%).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 55,7% tej subpopulacji (13 903 osoby). Zanotowano spadek udziału mężczyzn w tej kategorii wiekowej bezrobotnych o 1,2 pkt procentowego; (31.12.2014 r. – 11 056 tj. 44,3%, 31.12.2013 rok - 15 308 tj. 45,5%).

Sytuacja młodzieży w poszczególnych powiatach jest zróżnicowana. W końcu 2014 r. najwyższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w powiatach: wodzisławskim (22,1%), rybnickim (21,2%), pszczyńskim (21,1%), lublinieckim (20,9%) oraz w mieście Jastrzębiu - Zdroju (20,8%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych miastach na prawach powiatu: Częstochowie (8,1%), Bielsku – Białej (8,6%) oraz Dąbrowie Górniczej (9,4%).

Dane statystyki publicznej pozwalają zbadać między innymi „napływ” i wyłączenia z tytułu podjęcia pracy zarówno wśród ogółu bezrobotnych jak i pewnych kategorii zarejestrowanych, w tym również młodzieży do 25 roku życia. Wynika z nich, że „napływ” do bezrobocia młodzieży do 25 roku życia w całym 2014 roku wyniósł 71,8 tys. osób, większość młodzieży ewidencjonowana była po raz kolejny (44 269 – 61,7%). Biorąc pod uwagę „odpływ” z tytułu podjęcia pracy wyniósł on w omawianej kategorii osób 29,7 tys. osób.

Bezrobotni poniżej 25 roku życia według poziomu wykształcenia - stan na 31.12.2014 r.

Podjęcie pracy w czasie lub po ukończeniu edukacji stanowi pierwszy, znaczący krok w życiu zawodowym młodego człowieka. Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. W grupie bezrobotnej młodzieży przeważają osoby pozostające bez pracy w okresie od 1-3 miesięcy (32,5%) oraz 3-6 miesięcy (21,5%). Jeśli chodzi o grupę osób długookresowo bezrobotnych (pozostających bez pracy nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy), to ich udział w strukturze bezrobotnej młodzieży jest znacznie niższy i wynosi 6,2%. Większość (52% - 12 973 osoby) bezrobotnych do 25 roku życia posiadała staż pracy. Wśród osób, które posiadały doświadczenie zawodowe najczęściej było legitymujących się stażem pracy do 1 roku – 7 482 osoby (30%).

4.2 Długotrwale bezrobotni

Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014
styczeń	61 404	77 445	88 387	98 743	108 648
luty	62 525	79 671	90 237	100 073	109 365
marzec	63 062	80 849	90 409	100 335	108 468
kwiecień	62 548	80 526	89 357	99 602	105 948
maj	62 419	79 401	87 928	98 968	104 216
czerwiec	62 029	77 995	87 056	98 411	102 311
lipiec	62 335	78 269	86 609	97 896	100 389
sierpień	62 934	78 415	87 317	98 464	99 587
wrzesień	64 266	78 787	88 268	99 086	97 812
październik	66 434	79 643	88 184	99 419	95 741
listopad	68 010	81 541	90 587	102 148	96 247
grudzień	72 162	84 291	93 933	104 500	96 228

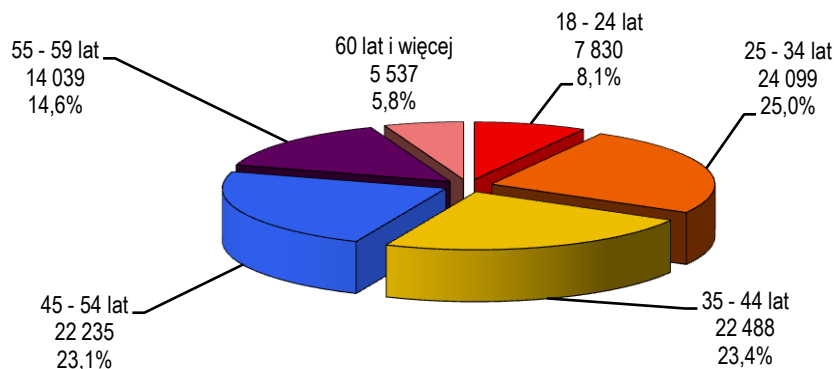
Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy **długotrwale bezrobotni** są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Według stanu na koniec grudnia 2014 r. w Śląskiem było ich 96,2 tys., co stanowiło 54,8% wszystkich zaewidencjonowanych. W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 8,3 tys. osób. W ciągu roku udział opisywanej kategorii w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych wzrósł o 4,6 pkt proc. (50,2% - grudzień 2013 r.).

Kobiety stanowiły większość omawianej kategorii – 55,8%, a ich liczba na koniec grudnia 2014 r. wyniosła 53 739 osób. W porównaniu do grudnia poprzedzającego roku oznacza to spadek liczbowy o 5,8 tys. osób. Równocześnie zaobserwowano wzrost udziału wśród wszystkich bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w kategorii długotrwale bezrobotnych (o 3,5 pkt proc.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2014 r. najwięcej bezrobotnych opisywanej kategorii zaewidencjonowanych było w Częstochowie (7,3 tys.), Bytomiu (6,8 tys.) oraz w Katowicach (5,7 tys.). Dane statystyki publicznej pozwalają zbadać między innymi „napływ” i wyłączenia z tytułu podjęcia pracy zarówno wśród ogółu bezrobotnych jak i pewnych kategorii zarejestrowanych, w tym również osób długotrwale bezrobotnych. Wynika z nich, że „napływ” do bezrobocia osób opisywanej grupy w całym 2014 roku wyniósł 97,2 tys. Biorąc pod uwagę „odpływ” z tytułu podjęcia pracy wyniósł on w omawianej kategorii osób 40,3 tys. osób.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. wśród długotrwale bezrobotnych 38,4% stanowiły osoby, które pozostawały bez pracy nieprzerwanie od ponad 24 miesięcy. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej (30 989 osób, tj. 32,2%) oraz zasadnicze zawodowe (28 775 osób, tj. 29,9%), natomiast najmniej osób legitymowało się wykształceniem średnim ogólnokształcącym (7 755 osób, tj. 8,1%). Zdecydowana większość podejmowała wcześniej zatrudnienie – 84,9% (81 743 osoby). Najwięcej zarejestrowanych legitymowało się stażem pracy od 1 do 5 lat – 19,4%, a najmniej powyżej 30 lat (3,6%).

**Struktura długotrwale bezrobotnych w województwie śląskim według wieku
- stan na 31.12.2014 r.**

4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia, stan w końcu miesiąca

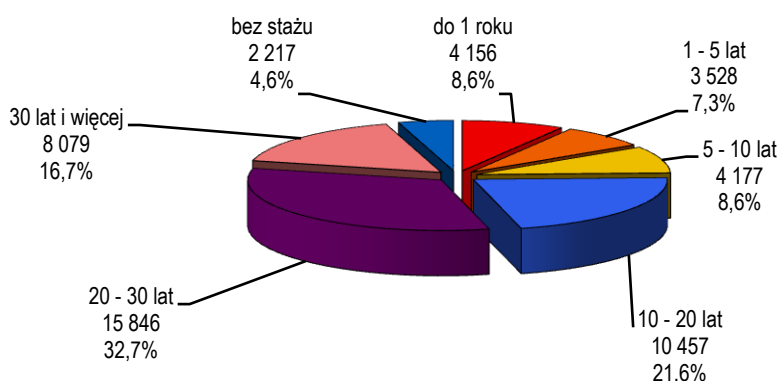
miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014
styczeń	40 025	43 981	47 072	52 853	55 717
luty	40 862	44 600	48 004	53 763	55 512
marzec	41 143	44 901	47 849	54 007	54 687
kwiecień	40 210	44 237	47 431	53 625	53 318
maj	39 445	43 145	46 938	52 881	52 200
czerwiec	38 490	42 049	46 722	52 277	50 954
lipiec	37 861	41 760	46 245	51 988	49 753
sierpień	37 516	41 365	46 064	51 880	48 747
wrzesień	37 564	41 153	46 298	51 556	48 013
październik	38 441	41 446	46 646	51 545	47 431
listopad	39 158	42 520	47 934	52 386	47 927
grudzień	41 526	44 154	49 956	53 706	48 460

W końcu grudnia 2014 r. zarejestrowanych było 48,5 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia. W odniesieniu do sytuacji z końca grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych tej kategorii spadła o 5,2 tys. osób. Procentowy udział wśród ogółu zarejestrowanych wynosi 27,6%. Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii zarejestrowanych, gdzie notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi tylko 43,0%. W końcu 2014 r. problem grupy 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili około jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (35,3%), Bielsko-Biała (34,6%), Tychy (33,1%). Problem bezrobocia osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczny był w powiatach podregionu rybnickiego: Jastrzębie Zdrój (17,7%), wodzisławski (19,6%), Żory (20,2%) oraz Rybnik (22,7%).

„Napływ” do ewidencji powiatowych urzędów pracy bezrobotnych powyżej 50 roku życia wyniósł w 2014 roku 47,5 tys. osób, z czego 84,6% ewidencjonowano po raz kolejny. Na przestrzeni 2014 roku wyłączono z ewidencji 52,7 tys. osób, z czego z tytułu podjęcia pracy 18,1 tys. osób z opisywanej grupy. W przypadku rozpoczęcia zatrudnienia, zdecydowanie przeważała praca niesubsydiowana (16 tys.).

Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy aż 36,6% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i poniżej – 32,6%, policealne i średnie zawodowe – 20,6%, a średnie ogólnokształcące oraz wyższe odpowiednio 5,3% i 4,9%. Drugą barierą do odniesienia sukcesu na rynku pracy jest długoterminowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ prawie połowa pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie co najmniej od 12 miesięcy (49,7%). Niewątpliwym atutem osób z tej kategorii jest fakt posiadania doświadczenia zawodowego, 32,7% osób posiada staż od 20-30 lat, a 21,6% od 10-20 lat.

**Struktura bezrobocia według stażu pracy wśród osób powyżej 50 roku życia
- stan na 31.12.2014 r.**

4.4 Niepełnosprawni bezrobotni

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014
styczeń	10 771	11 476	12 262	12 890	13 099
luty	10 929	11 514	12 386	13 024	12 955
marzec	11 040	11 567	12 463	12 920	12 776
kwiecień	10 853	11 311	12 177	12 710	12 462
maj	10 671	11 136	12 005	12 489	12 232
czerwiec	10 399	10 778	11 837	12 263	11 899
lipiec	10 345	10 773	11 689	12 274	11 810
sierpień	10 414	10 823	11 762	12 256	11 705
wrzesień	10 563	10 930	11 817	12 267	11 627
październik	10 681	10 944	11 928	12 384	11 722
listopad	10 757	11 184	12 191	12 635	11 758
grudzień	11 064	11 511	12 475	12 822	11 855

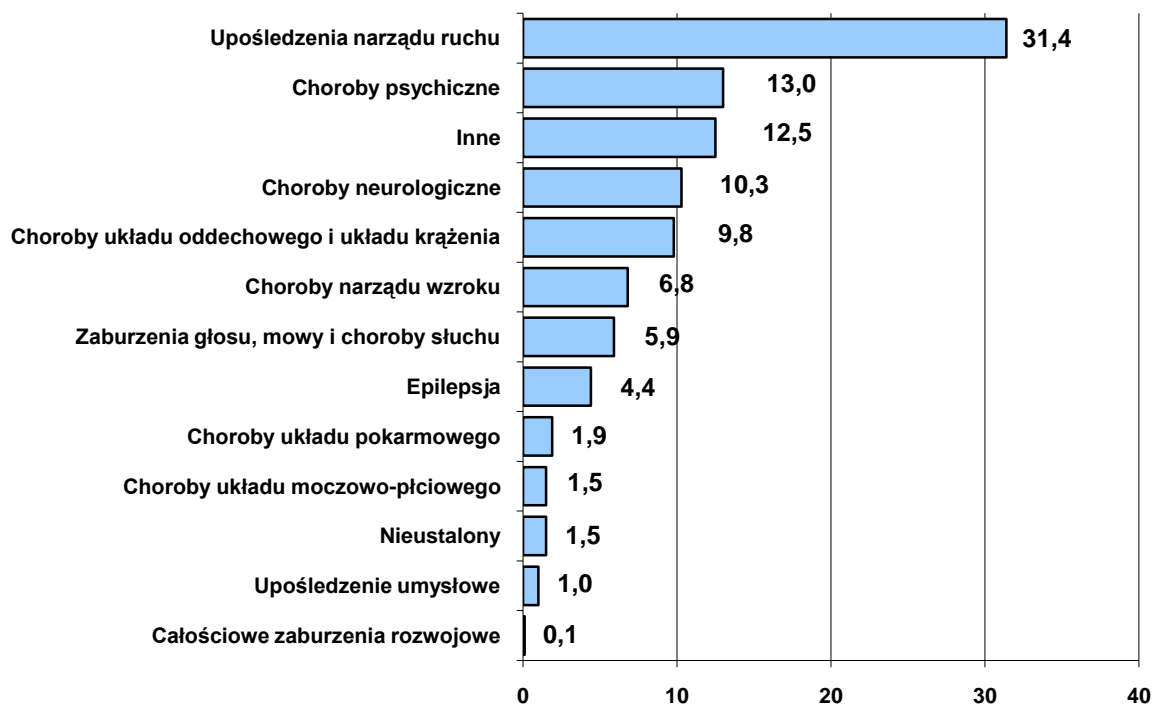
Według stanu na koniec grudnia 2014 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 11,9 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2013 roku liczebność tej kategorii spadła o 967 osób (-7,5%). Nieznacznie wzrósł udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu z 6,2% w grudniu 2013 r. do 6,7% w grudniu 2014 r. Na koniec grudnia 2014 roku kobiety stanowiły 49,6% zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych (5 883 osoby) co oznacza, że ich udział w porównaniu do grudnia 2013 r. zmniejszył się o 0,3 pkt proc. (31 grudzień 2013 r. – 6 392 kobiety – 49,9%). Najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (1,3 tys.), Bielsku – Białej (812 osób) oraz Sosnowcu (677 osób). Najmniej osób zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (94 osoby), Piekarach Śląskich (100 osób) oraz w Żorach (107 osób). Od stycznia do grudnia 2014 r., w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowano 16,7 tys. osób niepełnosprawnych pozostających poza zatrudnieniem. W tym samym okresie z powodu podjęcia pracy status bezrobotnego utraciło 6,1 tys. osób z orzeczoną grupą niepełnosprawności. Wyłączenia z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia przez niepełnosprawnych stanowiły zaledwie 4,7% ogółu podjęć pracy w województwie. Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych osoby długookresowo bezrobotne, które pozostawały bez zatrudnienia nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy stanowiły 47,8% zaewidencjonowanych niepełnosprawnych.

Stan na 31.12.2014 r.

Czas pozostawania bez pracy	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
do 1 miesiąca	848	7,2
1-3 miesiąca	1 820	15,4
3-6 miesięcy	1 583	13,4
6-12 miesięcy	1 938	16,3
12-24 miesięcy	2 176	18,4
powyżej 24 miesiące	3 490	29,4
razem	11 855	100,0

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu grudnia 2014 r. osoby młode, do 34 roku życia stanowiły zaledwie 17,1% bezrobotnych niepełnosprawnych (2 023 osoby). Udział ten był mniejszy niż rok wcześniej, kiedy wynosił 19,4%. Dominującą kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (29,7%). Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych obserwowano niekorzystną strukturę wykształcenia. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. niecałe trzy czwarte omawianej kategorii legitymowało się świadectwem ukończenia szkoły zawodowej lub podstawowej i gimnazjum (68,8% - 8 158 osób). W odniesieniu do grudnia 2013 r. odnotowano spadek udziału tych kategorii o 3,3 pkt proc. Stosunkowo rzadziej bezrobotni niepełnosprawni posiadali wyższe wykształcenie (5,0%).

Przyczyny niepełnosprawności – stan na koniec II półrocza 2014 r. (Dane w %)

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w województwie śląskim zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 8 364 osoby (70,6%). Kolejne 3 269 osób legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością (27,6%), a 222 bezrobotnych znacznym stopniem niepełnosprawności (1,9%).

Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem narządów ruchu. Bardzo dużo klientów powiatowych urzędów pracy podaje również choroby psychiczne oraz choroby neurologiczne, jako czynniki powodujące przynależność do omawianej kategorii osób. Te trzy główne grupy dolegliwości dotyczą 54,7% zarejestrowanych ze statusem niepełnosprawnych.

5 Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu

5.1 Aktywizacja bezrobotnych

5.1.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

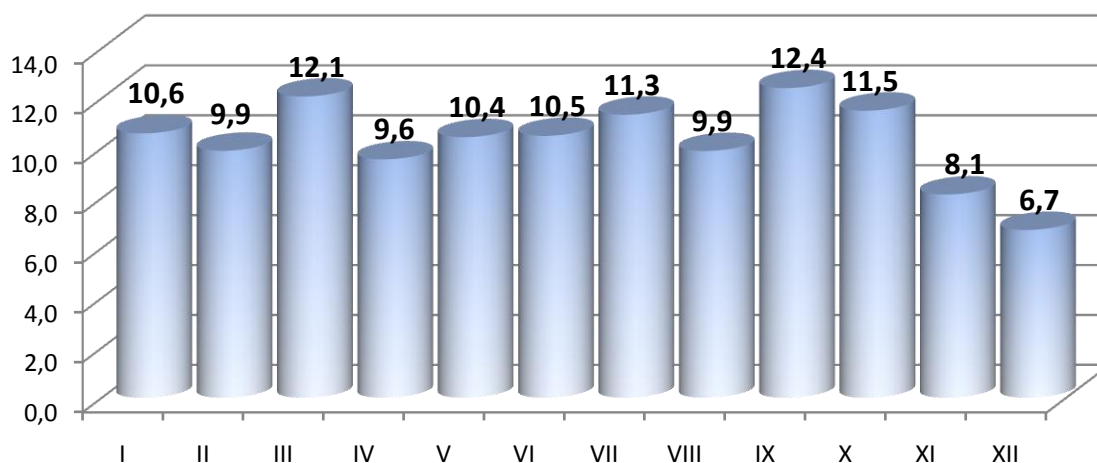
Od stycznia do grudnia 2014 r. do urzędów pracy zgłoszono 123 073 informacje o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, to jest o 17,8 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2013 r. – 105 250 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej). W 2014 roku 20,9% propozycji pracy stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej, rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 21,8%. Dokładne dane zawarto w tabeli:

Wyszczególnienie		2013 r.	2014 r.	wzrost / spadek	
				liczby bezwzględne	dynamika 2013 r. =100
Liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej - ogółem		105 250	123 073	+ 17 823	116,9
z ogółem na:					
zatrudnienie lub inna praca zarobkowa		82 291	97 365	+ 2 749	112,0
miejscza aktywizacji zawodowej		22 959	25 708	+ 2 457	112,8
z tego:	staże	19 185	21 642	+ 2 457	112,8
	miejscza przygotowania zawodowego	54	25	-29	46,3
	prace społecznie użyteczne	3 720	4 041	+ 321	108,6
dla niepełnosprawnych		8 597	8 913	+ 316	103,7
dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		633	621	-12	98,1

Największa liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej została zgłoszona w we wrześniu i w marcu, natomiast najmniej ofert pracy wpłynęło do urzędów pracy województwa śląskiego w ostatnich dwóch miesiącach 2014 roku.

Oferty - podobnie jak w latach ubiegłych pochodziły w większości z sektora prywatnego – 89,9%. W 2014 r. do śląskich urzędów pracy zgłoszonych zostało ponad 33 tys. ofert pracy subsydiowanej (co stanowiło 27,0% wszystkich zgłoszonych ofert) i było to o 10,4% więcej niż w roku 2013. Równocześnie wzrost liczby ofert pracy subsydiowanej miał znaczenie dla wzrostu liczby osób aktywizowanych w ramach realizacji tychże ofert.

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej województwa śląskiego w 2014r. (w tys.)

Spośród 36 powiatów województwa śląskiego w roku 2014 liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej wzrosła w trzydziestu dwóch powiatach, największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego, zanotowano w mieście Gliwice (+ 1684) oraz następujących powiatach ziemskich: myszkowski (+ 1448 ofert), żywiecki (+1 252), raciborski (+ 1 128) oraz bielski (+1 093). Natomiast w czterech powiatach odnotowano spadek zgłoszeń – największy w Rybniku (o 506 ofert); następnie w Chorzowie (o 124), w powiecie cieszyńskim (o 51) oraz w powiecie wodzisławskim (o 50). Szczegółowe dane na ten temat przedstawia tabela.

Liczba zgłaszanych ofert pracy/wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej w układzie powiatów w latach 2013-2014

Powiaty	2013 r.	2014 r.	wzrost/ spadek
Będziński	2 750	3 235	485
Bielski	1 468	2 561	1 093
Cieszyński	2 845	2 794	-51
Częstochowski	1 378	1 604	226
Gliwicki	1 236	1 751	515
Kłobucki	1 926	2 491	565
Lubliniecki	1 897	2 102	205
Mikołowski	1 384	1 749	365
Myszkowski	1 648	3 096	1 448
Pszczynski	1 692	2 415	723
Raciborski	2 369	3 497	1 128
Rybnicki	1 251	1 700	449
Tarnogórski	2 629	3 298	669
Bieruńsko-Lędzki	754	803	49
Wodzisławski	3 218	3 168	-50
Zawierciański	3 136	3 809	673
Żywiecki	2 237	3 489	1 252
Bielsko-Biała	4 659	5 631	972
Bytom	3 602	4 359	757
Chorzów	3 303	3 179	-124
Częstochowa	3 338	3 735	397
Dąbrowa Górnicza	5 179	5 438	259
Gliwice	6 776	8 460	1 684
Jastrzębie-Zdrój	2 347	2 368	21
Jaworzno	1 855	2 130	275
Katowice	8 468	8 619	151
Mysłowice	1 755	2 394	639
Piekary	1 682	1 934	252
Ruda Śląska	3 475	4 086	611
Rybnik	4 219	3 713	-506
Siemianowice Śląskie	1 514	2 263	749
Sosnowiec	3 653	4 013	360
Świętochłowice	5 542	5 963	421
Tychy	4 658	4 762	104
Zabrze	4 043	5 062	1 019
Żory	1 364	1 402	38
województwo śląskie	105 250	123 073	17 823

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według sekcji PKD

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej według sekcji działalności gospodarczej. Pracodawcy w 2014 roku zgłaszali większe zapotrzebowanie na pracowników niż rok wcześniej, większość wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy pochodziła od pracodawców prowadzących działalność w sekcjach, z których jednocześnie zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych.

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według sekcji PKD

Seksje PKD	2013 rok		2014 rok	
	liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	% udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert	liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	% udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	17 960	17,2%	23 510	19,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	17 154	16,5%	19 739	16,1%
Przetwórstwo przemysłowe	15 910	15,3%	19 393	15,8%
Budownictwo	13 091	12,6%	14 369	11,7%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5 608	5,4%	6 566	5,3%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 451	4,3%	5 855	4,8%
Administracja publiczna obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	6 317	6,1%	5 712	4,6%
Transport, gospodarka magazynowa	4 308	4,1%	5 659	4,6%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 795	3,6%	4 704	3,8%
Edukacja	3 159	3,0%	3 731	3,0%
Pozostała działalność usługowa	2 143	2,1%	3 604	2,9%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 610	2,5%	2 610	2,1%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2 149	2,1%	2 000	1,6%
Informacja i komunikacja	1 891	1,8%	1 875	1,5%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 377	1,3%	1 281	1,0%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 144	1,1%	1 188	1,0%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	465	0,4%	537	0,4%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	350	0,3%	374	0,3%
Górnictwo i wydobywanie	331	0,3%	182	0,1%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	2	0,0%	4	0,0%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	3	0,0%	3	0,0%

Według danych wykazanych w załączniku 2 do sprawozdania MPiPS-01, „Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”, w 2014 roku do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim wpłynęło 122 896 propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (177 miejsc pracy zostało anulowanych w ciągu roku przez pracodawców). Z ogólnej liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2014 roku w województwie śląskim, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności 2007, która jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej jakie realizują podmioty gospodarcze, najwięcej ofert pochodziło z sekcji *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – około 18,0 tys. (17,2% z ogólnej liczby ofert). Prawie 17,2 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodziło z sekcji *handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, włączając motocykle*. Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wygenerowały sekcje *gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* (3 oferty) oraz *organizacje i zespoły eksterytorialne* (2 oferty).

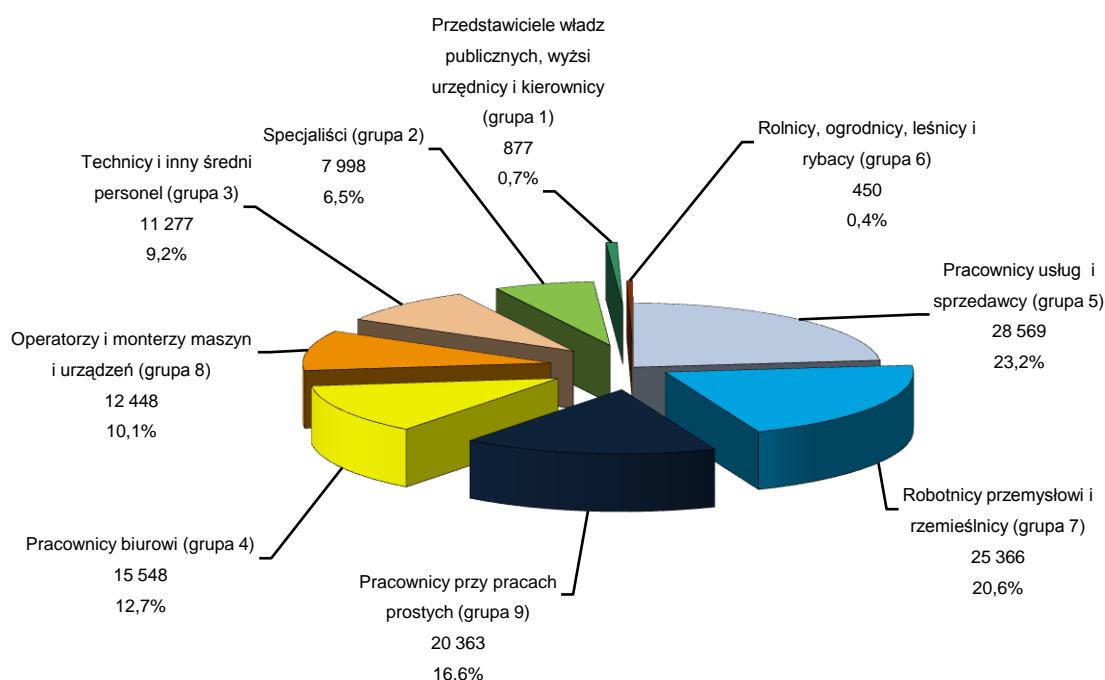
W ujęciu rocznym wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej odnotowano w 16 sekcjach, natomiast spadek liczby wolnych miejsc pracy wystąpił w 5 sekcjach: *Administracja publiczna obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne* (- 605) *Górnictwo i wydobywanie oraz Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* (po 149) oraz *Informacja i komunikacja* (16 ofert).

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów

Analizy struktury ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy dokonano w oparciu o klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy. Spośród 123 073 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej zgłoszonych do urzędów pracy w 2014 r., najwięcej (w ramach grup wielkich) przeznaczonych było dla grupy zawodowej *pracownicy usług i sprzedawcy* – 28 569 wolnych miejsc. Duża liczba ofert – 25 366 przeznaczona była dla grupy *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*. Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej skierowanych było do grupy *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* – 450, a dla grupy *siły zbrojne* nie zgłoszono żadnego wolnego miejsca pracy.

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie 16,6% wszystkich informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej skierowanych było do pracowników przy pracach prostych (grupa 9), 30,7% to oferty skierowane do bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy 7 i 8, zaś z 21,9% ogółu ofert mogli skorzystać bezrobotni posiadający zawody zakwalifikowane do 3 i 4 grupy, a więc na poziomie wykształcenia średniego. Najmniej ofert – 7,2 % kierowanych było do bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie (zawody z grupy 1 i 2).

Struktura ofert według wielkich grup zawodowych

Wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do urzędów pracy w stosunku do 2013 r. odnotowano w większości wielkich grupach zawodów:

- *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* wzrost o 4 474 miejsca
- *pracownicy przy pracach prostych* o 3 490 miejsc
- *pracownicy usług i sprzedawcy* o 3 171 miejsc
- *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* o 2 903 miejsca

- *pracownicy biurowi* o 1 911 miejsc
 - *technicy i inny średni personel* o 1 605 miejsc
 - *specjaliści* o 1 160 miejsc
 - *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* wzrost o 28 miejsc pracy i aktywizacji zawodowej.
- Spadek liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dotyczył tylko jednej grupy, tj. :
- *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* o 64 miejsca.

Uwzględniając szczegółową klasyfikację (6-cyfrową) odnoszącą się do konkretnego zawodu lub specjalności można zauważyć, iż zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2014 roku przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy kształtuje się podobnie jak w latach ubiegłych. Na liście zawodów, dla których zgłoszono najwięcej ofert, pierwsze miejsce zajmują sprzedawcy (ponad 6,5 ofert, w ubiegłym roku odpowiednio 5,5 tys., wzrost o 1063 oferty); drugie robotnicy gospodarczy (5,7 tys. ofert, wzrost w stosunku do roku 2013 o 379 ofert).

Prezentowane zestawienie zawiera stanowiska pracy najczęściej poszukiwane przez pracodawców w 2014 roku, w których liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej była większa niż 500.

Ranking elementarnych grup zawodów, w których w 2014 roku zgłoszono do powiatowych urzędów pracy największą liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (do 500 ofert)

Symbol	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba ofert
522301	Sprzedawca	6 549
515303	Robotnik gospodarczy	5 703
411004	Technik prac biurowych	4 156
432103	Magazynier	3 668
931301	Robotnik budowlany	3 559
911207	Sprzątaczką biurową	2 716
932101	Pakowacz	2 668
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	2 555
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2 263
541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	2 259
962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej nie sklasyfikowani	1 920
932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 664
341202	Opiekun osoby starszej	1 628
524404	Telemarketer	1 579
722204	Ślusarz	1 496
524902	Doradca klienta	1 428
911290	Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	1 410
332203	Przedstawiciel handlowy	1 347
711202	Murarz	1 269
711601	Brukarz	1 263
512001	Kucharz	1 241
753303	Szwaczka	1 240
941201	Pomoc kuchenna	1 218
834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	1 095
514101	Fryzjer	1 051

Symbol	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba ofert
523002	Kasjer handlowy	1 047
513101	Kelner	964
741103	Elektryk	844
721204	Spawacz metodą MAG	765
522304	Sprzedawca w branży spożywczej	753
243305	Specjalista do spraw sprzedaży	737
833202	Kierowca ciągnika siodłowego	725
331301	Księgowy	692
422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej	659
522305	Technik handlowiec	650
334306	Technik administracji	648
753105	Krawiec	605
933304	Robotnik magazynowy	604
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	599
832202	Kierowca samochodu dostawczego	521
311502	Kontroler jakości wyrobów mechanicznych	516
818990	Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	516

5.1.2 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy

Szkolenia to jedna z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, której głównym zadaniem jest umożliwienie osobom zarejestrowanym w urzędach pracy nabycia lub podniesienia kwalifikacji zawodowych i tym samym umożliwienie skutecznego poszukiwania pracy, czyli wejścia na rynek pracy osób bezrobotnych.

Zgodnie ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy urzędy pracy mogą wspierać podnoszenie kwalifikacji poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych i innych uprawnionych osób oraz przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkoleniowych. Szkolenia mogą trwać do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych, nawet 24 miesiące. Osoba bezrobotna może zostać skierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane (indywidualne).

Na przestrzeni 2014 r. szkolenia polegające na przyuczeniu do zawodu, re kwalifikacji, podwyższaniu kwalifikacji oraz nabyciu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy ukończyło 9 363 bezrobotnych i poszukujących pracy (w 2013 r.: 10 145 osób). W porównaniu do 2013 r. liczba uczestników tych form aktywizacji bezrobotnych była niższa o 782 osoby, tj. o 7,7%. W ubiegłym roku, kobiety (4 119 osób) stanowiły 44,0% wśród osób kończących szkolenia (w 2013 r.: 43,4%).

Spadek liczby osób przeszkolonych w stosunku do 2013 r. wynikał przede wszystkim ze spadku poziomu bezrobocia w województwie, ponieważ środki z Funduszu Pracy przeznaczone na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w tym na szkolenia, jakimi dysponowały urzędy pracy w omawianym okresie były nieco wyższe. Nadal jednak nie były to środki porównywalne z funduszami wydatkowanymi w 2010 r. (19,5 tys. osób przeszkolonych, co oznacza niższą liczbę przeszkolonych o 10,1 tys. osób, tj. o 51,8% w stosunku do 2010 r.).

W 2014 r., na 100 osób znajdujących się w rejestrach śląskich urzędów pracy zaledwie 5 z nich zakończyło udział w szkoleniu oferowanym w ramach aktywizacji zawodowej przez urzędy pracy – 5,3%¹⁴. W ujęciu rocznym oznacza to wzrost udziału osób szkolących się

¹⁴ Udział przeszkolonych bezrobotnych to udział procentowy liczby bezrobotnych, którzy ukończyli szkolenie w okresie sprawozdawczym do liczby bezrobotnych w końcu tego okresu.

w populacji bezrobotnych o 0,4 punktu procentowego (udział osób przeszkolonych w 2013 r. – 4,9%, 2012 r. – 4,0%, 2011 r. – 3,3%, w 2010 r. – 10,8%).

Do szkoleń od lat cieszących się największą popularnością należy zaliczyć¹⁵:

- usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy – 1 631 osób, tj. 17,4% wśród ogółu przeszkolonych, w tym 107 kobiet tj. 6,6%,
- zarządzanie i administrowanie – 669 osób, 7,1%, w tym 357 kobiet, tj. 53,4%,
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 610 osób, tj. 6,5%, w tym 497 kobiet tj. 81,5% ,
- informatyka i wykorzystanie komputerów – 579 osób, tj. 6,2%, w tym 368 kobiet, tj. 63,6%,
- pozostałe usługi – 494 osoby, tj. 5,3%, w tym 174 kobiety, tj. 35,2%,
- technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) – 493 osoby, tj. 5,3%, w tym 7 kobiet, tj. 1,4%,
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 480 osób, tj. 5,1%, w tym 429 kobiet, tj. 89,4%,
- architektura i budownictwo – 334 osoby, tj. 3,6%, w tym 32 kobiety, tj. 9,6%,
- inne obszary szkoleń – 2 289 osób, tj. 24,4%, w tym 812 kobiet, tj. 35,5%

Wśród szkoleń cieszących się największym powodzeniem, szkolenia z zakresu usług transportowych (w tym kursy prawa jazdy) oraz techniki i handlu artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) były tymi, w których udział kobiet nie przekraczał 7%. Pozostałe szkolenia to kursy zdecydowanie bardziej sfeminizowane, zwłaszcza – szkolenia z zakresu rachunkowości, księgowości, bankowości, ubezpieczeń, analizy inwestycyjnej (89%) oraz sprzedaży, marketingu, public relations (82%).

W ujęciu rocznym w 2014 r. nastąpił spadek liczby osób przeszkolonych skutkujący spadkiem ich liczby we wszystkich kategoriach wiekowych wśród bezrobotnych. Największy spadek miał miejsce wśród osób w wieku 45 lat i więcej tzn. o 337 osób, tj. o 13,3%, a najmniejszy wśród osób w wieku 35 - 44 lata (o 34 osoby, tj. o 1,8%). Spadek liczby osób przeszkolonych nie zawsze skutkował spadkiem udziału tych osób w poszczególnych kategoriach wiekowych. Jedynie wśród osób w wieku 25 – 34 lata oraz w wieku 45 lat i więcej nastąpił spadek ich udziału (odpowiednio o 0,2 i o 1,5 punktu procentowego). W pozostałych kategoriach wiekowych odnotowano wzrost udziału osób przeszkolonych (o 0,5 punktu procentowego wśród osób w wieku 18 – 24 lata; o 1,2 punktu procentowego wśród osób w wieku 35 – 44 lata).

Wiek	Osoby, które ukończyły szkolenie w roku		Spadek w stosunku do 2013 r.		% do ogółu przeszkolonych bezrobotnych	
	2013 r.	2014 r.	osoby	%	2013 r.	2014 r.
18-24	2 273	2 144	-129	-5,7	22,4	22,9
25-34	3 398	3 116	-282	-8,3	33,5	33,3
35-44	1 939	1 905	-34	-1,8	19,1	20,3
45 i więcej	2 535	2 198	-337	-13,3	25,0	23,5
Ogółem	10 145	9 363	-782	-7,7	100,0	100,0

Wśród osób kończących szkolenia, co piąty bezrobotny legitymował się wykształceniem wyższym (20,3%), co trzeci wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (30,2%), a co siódmy wykształceniem średnim ogólnokształcącym (14,1%). W porównaniu do 2013 r. właśnie w tych kategoriach nastąpił wzrost udziału osób przeszkolonych w całej subpopulacji, odpowiednio o 2,5, 1,4 i 0,4 punktu procentowego. W pozostałych kategoriach przeszkolonych, co piąta osoba legitymowała się wykształceniem zasadniczym zawodowym (19,7%), a co szósta

¹⁵ osoby, które ukończyły szkolenia w 2014 r.

gimnazjalnym i poniżej (15,7%). W ujęciu rocznym udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym w całej subpopulacji przeszkolonych spadł o 1,8 punktu procentowego, a udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej spadł o 2,5 punktu procentowego.

W porównaniu do końca 2013 r. nastąpił spadek poziomu bezrobocia we wszystkich kategoriach według poziomu wykształcenia oprócz kategorii osób z wyższym wykształceniem, w której odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych o 97 osób, tj. o 5,4%.

Z danych wynika, że urzędy pracy dysponując nadal niewysokimi środkami finansowymi przeznaczonymi na aktywizację zawodową poprzez szkolenia, starają się przede wszystkim zabezpieczyć osoby rokujące na szybkie wyjście z bezrobocia i znalezienie pracy nie zapominając przy tym o osobach słabiej wykwalifikowanych.

Poziom wykształcenia	Osoby, które ukończyły szkolenie w roku		Spadek/ wzrost w stosunku do 2013 r.		% do ogółu przeszkolonych bezrobotnych	
	2013 r.	2014 r.	osoby	%	2013 r.	2014 r.
wyższe	1 802	1 899	+97	+6,4	17,8	20,3
policealne i średnie zawodowe	2 921	2 830	-91	-3,1	28,8	30,2
średnie ogólnokształcące	1 394	1 323	-71	-5,1	13,7	14,1
zasadnicze zawodowe	1 394	1 841	-344	-15,7	21,5	19,7
gimnazjalne i poniżej	843	1 470	-373	-20,2	18,2	15,7
Ogółem	10 145	9 363	-782	-7,7	100,0	100,0

Wyszczególnienie	Bezrobotni i poszukujący pracy, którzy w 2014 roku:						Efektywność szkoleń (%)		
	ukończyli szkolenie			podjęli pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia					
	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Osoby szkolone ogółem	9 363	4 119	5 244	3 842	1 545	2 297	41,0	37,5	43,8
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	1	0	1	1	0	1	100,0	-	100,0
Prawo	1	1	0	1	1	0	100,0	100,0	-
Weterynaria	4	4	0	3	3	0	75,0	75,0	-
Zarządzanie i administrowanie	669	357	312	488	242	246	72,9	67,8	78,8
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	6	6	0	4	4	0	66,7	66,7	-
Opieka zdrowotna	34	28	6	21	16	5	61,8	57,1	83,3
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	13	0	13	8	0	8	61,5	-	61,5
Usługi stolarskie, szklarskie	2	1	1	1	1	0	50,0	100,0	0,0
Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	493	7	486	246	4	242	49,9	57,1	49,8
Inne obszary szkoleń	2 289	812	1 477	1 055	345	710	46,1	42,5	48,1
Pozostałe usługi	494	174	320	210	64	146	42,5	36,8	45,6
Architektura i budownictwo	334	32	302	139	21	118	41,6	65,6	39,1
Usługi transportowe w tym kursy prawa jazdy	1 631	107	1 524	660	40	620	40,5	37,4	40,7
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	305	273	32	121	113	8	39,7	41,4	25,0
Prace sekretarskie i biurowe	228	209	19	85	78	7	37,3	37,3	36,8
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	480	429	51	178	162	16	37,1	37,8	31,4
Usługi gastronomiczne	177	144	33	62	52	10	35,0	36,1	30,3
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	213	198	15	74	71	3	34,7	35,9	20,0

Wyszczególnienie	Bezrobotni i poszukujący pracy, którzy w 2014 roku:						Efektywność szkoleń (%)		
	ukończyli szkolenie			podjęli pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia					
	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Usługi krawieckie, obuwnicze	38	38	0	13	13	0	34,2	34,2	-
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	212	113	99	61	35	26	28,8	31,0	26,3
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	610	497	113	171	148	23	28,0	29,8	20,4
Ochrona własności i osób	108	41	67	29	8	21	26,9	19,5	31,3
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	15	12	3	4	3	1	26,7	25,0	33,3
Informatyka i wykorzystanie komputerów	579	368	211	145	83	62	25,0	22,6	29,4
Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	4	4	0	1	1	0	25,0	25,0	-
Języki obce	131	94	37	27	20	7	20,6	21,3	18,9
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	55	51	4	10	8	2	18,2	15,7	50,0
bhp	6	1	5	1	0	1	16,7	0,0	20,0
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	64	0	64	9	0	9	14,1	-	14,1
Nauka aktywnego poszukiwania pracy	166	117	49	12	8	4	7,2	6,8	8,2
Nauki o życiu, nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	1	1	0	0	0	0	0,0	0,0	-
Matematyka i statystyka	0	0	0	2**	1	1	-	-	-
Ochrona środowiska	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Podstawowe programy ogólne (w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	0	0	0	0	0	0	-	-	-

* Tabela przedstawia wszystkie kategorie szkoleń – dane posegregowano malejąco według efektywności szkoleń ogółem.

** bezrobotni, którzy podjęli pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia rozpoczęli szkolenie w obszarze matematyka i statystyka w 2013 r.

Efektywność szkoleń, przedstawiająca relacje pomiędzy liczbą osób przeszkolonych i liczbą osób, które znalazły zatrudnienie w okresie do 3 miesięcy po przeszkoleniu lub w trakcie szkolenia, kształtowała się w 2014 r. na poziomie 41,0% i była wyższa niż w 2013 r. o 2,7 punktu procentowego (38,3%). Podobnie jak w 2013 r. wyższa efektywność cechowała szkolenia z udziałem mężczyzn. Niemal co drugi mężczyzna (2 297 panów – 43,8%) znalazł zatrudnienie w trakcie szkolenia lub w ciągu trzech miesięcy po jego zakończeniu. W 2014 r. efektywność szkoleń w tej grupie uczestników była wyższa niż rok wcześniej o 3 punkty procentowe (w 2013 r. – 40,8%).

W ujęciu rocznym efektywność szkoleń wśród kobiet również była wyższa. W 2014 r. co trzecia uczestniczka szkoleń rozpoczęła pracę w trakcie re kwalifikacji lub w okresie do 3 miesięcy po jej ukończeniu (37,5%), co oznacza wzrost efektywności w tej grupie szkolonych o 2,3 punktu procentowego. Bez względu na rok sprawozdawczy, w zbiorowości pań notowany jest niższy wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (2013 r. – 35,2%).

Zgodnie z przedstawionymi powyżej danymi najwyższą efektywnością charakteryzują się szkolenia w obszarach: dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna oraz prawo (100%), weterynaria (75,0%), zarządzanie i administrowanie (72,9%), szkolenia nauczycieli i nauka o kształceniu (66,7%), opieka zdrowotna (61,8%), rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo (61,5%), usługi stolarskie i szklarskie (50%). Są to jednak szkolenia, w których liczba uczestników była niewielka (oprócz obszaru zarządzanie i administrowanie). Natomiast efektywność szkoleń, w których uczestniczyła duża liczba bezrobotnych (co najmniej 480 osób) cechowała się spora rozpiętością wartości tego wskaźnika; od 49,9% w obszarze technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) do 25,0% w obszarze informatyka i wykorzystanie komputerów. W 2014 r. wystąpiły 3 obszary szkoleń, w których nie było żadnych uczestników, tj. matematyka i statystyka, ochrona środowiska oraz podstawowe programy ogólne (w tym: kształcenie umiejętności pisanie, czytania i liczenia).

5.1.3 Programy stażowe

Działania w ramach aktywnej polityki rynku pracy polegają na wykorzystaniu specjalnych narzędzi, głównie w postaci różnego rodzaju programów zatrudnienia subsydiowanego oraz programów podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Osoby bezrobotne zaliczone przez ustawę do kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy mogą liczyć na możliwość korzystania z dwóch następnych po szkoleniach, specjalnych instrumentów ich aktywizacji zawodowej - stażu oraz przygotowania zawodowego dorosłych.

Zapisy *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* definiują **staż** jako nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Organizatorem stażu może być: pracodawca, rolnicza spółdzielnia produkcyjna lub pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium RP, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2ha przeliczeniowe lub prowadząca dział specjalny produkcji rolnej, o którym mowa w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 z późn. zm.) organizacja pozarządowa oraz przedsiębiorca niezatrudniający pracownika na zasadach przewidzianych dla pracodawców.

Bezrobotnemu w trakcie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych. Osoba bezrobotna może przerwać staż, bez zwrotów jego kosztów,

w przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W przypadku przerwania stażu przez osobę bezrobotną z własnej winy, następuje pozbawienie statusu bezrobotnego oraz zobowiązanie do zwrotów kosztów stażu.

W 2014 roku w województwie śląskim staże były najpopularniejszą formą aktywizacji, uczestniczyła w nim co druga osoba objęta aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu. W ciągu całego roku 19 929 bezrobotnych zostało skierowanych na staż, z tego 71,8% stanowiły kobiety (liczba bezrobotnych kobiet skierowanych na staż wynosiła 14,3 tys. W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano spadek udziału kobiet odbywających staż o 1,4 punktu proc.

Powiaty	Programy stażowe w 2013 roku			Programy stażowe w 2014 roku			Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2013 roku w osobach	Spadek/ wzrost kobiet w stosunku do 2013 roku w osobach
	Razem	w tym:		Razem	w tym:			
		Kobiety	Mężczyźni		Kobiety	Mężczyźni		
WOJ. ŚLĄSKIE	18 706	13 691	5 015	19 929	14 301	5 628	1 223	610
Będziński	714	560	154	615	503	112	-99	-57
Bielski	252	195	57	193	146	47	-59	-49
Cieszyński	668	530	138	729	538	191	61	8
Częstochowski	833	627	206	742	539	203	-91	-88
Gliwicki	137	120	17	145	127	18	8	7
Kłobucki	730	472	258	976	604	372	246	132
Lubliniecki`	498	388	110	535	403	132	37	15
Mikołowski	304	233	71	392	315	77	88	82
Myszkowski	479	356	123	523	337	186	44	-19
Pszczynski	369	288	81	578	437	141	209	149
Raciborski	378	292	86	467	338	129	89	46
Rybnicki	393	267	126	368	272	96	-25	5
Tarnogórski	627	444	183	570	399	171	-57	-45
Bieruńsko-Lędziński	132	109	23	165	126	39	33	17
Wodzisławski	715	535	180	810	570	240	95	35
Zawierciański	729	553	176	882	637	245	153	84
Żywiecki	826	620	206	1018	704	314	192	84
Bielsko-Biała	326	241	85	225	170	55	-101	-71
Bytom	977	717	260	850	596	254	-127	-121
Chorzów	353	243	110	356	229	127	3	-14
Częstochowa	993	673	320	878	602	276	-115	-71
Dąbrowa G.	739	546	193	600	469	131	-139	-77
Gliwice	212	166	46	181	143	38	-31	-23
Jastrzębie Zdrój	326	250	76	453	346	107	127	96
Jaworzno	421	309	112	418	312	106	-3	3
Katowice	714	501	213	774	552	222	60	51
Mysłowice	418	288	130	342	235	107	-76	-53
Piekary śl.	296	216	80	340	258	82	44	42
Ruda śl.	608	397	211	607	442	165	-1	45
Rybnik	718	492	226	690	489	201	-28	-3
Siemianowice śl.	466	350	116	606	411	195	140	61
Sosnowiec	708	547	161	841	598	243	133	51
Świętochłowice	370	255	115	436	306	130	66	51
Tychy	295	220	75	376	261	115	81	41
Zabrze	680	477	203	856	599	257	176	122
Żory	302	214	88	392	288	104	90	74

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS 01 za okres od stycznia do grudnia 2013 i 2014 r.

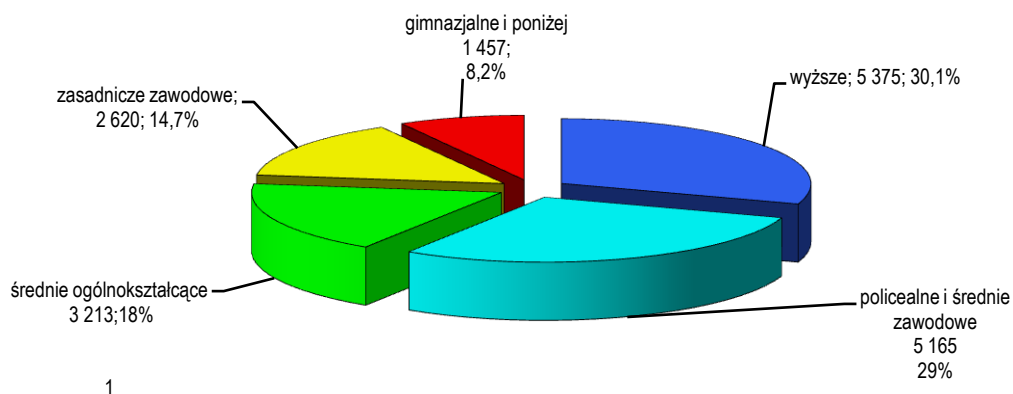
Nieco więcej osób kierowanych na staż to mieszkańcy miast województwa śląskiego (51,3% wszystkich osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu w 2014 roku). Najwięcej osób skierowano z następujących miast na prawach powiatu: Częstochowa (878 osoby), Zabrze (856), Bytom (850 osób). Najmniej osób biorących udział w tym programie to osoby z powiatu gliwickiego (145) oraz bieruńsko-lędzińskiego (165).

Na staż kierowano głównie osoby młode, ponad 10,9 tys. osób nie przekroczyło 25 roku życia (tj. 55,2%). Wśród nich przeważały kobiety – prawie 7,6 tys. kobiet do 25 roku życia w 2014 r. otrzymało skierowanie do odbycia stażu (tj. 68,8%).

Osób po 50 roku życia kierowanych na staż było dużo mniej, ich liczba w 2014 roku w województwie śląskim wynosiła 1,8 tys., w tym 1,2 tys. to kobiety. Udział osób dojrzałych, które skorzystały z programów stażowych jest niewielki i w 2014 r. wyniósł 9%.

Jak wynika z powyższych danych, prawie co druga osoba biorąca udział w oferowanym przez urząd pracy programie stażowym nie przekroczyła 25 roku życia, a tylko co jedenasty bezrobotny po 50-tce był na stażu.

Wykształcenie osób, które ukończyły staż w 2014 roku¹⁶.

Najwięcej osób, które ukończyły program stażowy posiadało wykształcenie wyższe oraz policealne i średnie zawodowe, ich udział w 2014 roku odnotowano odpowiednio na poziomie 30,1% i 29%. Najmniejszy, 8 procentowy udział w stażach miały osoby z wykształceniem gimnazjalnym – liczba uczestnictwa tych osób w stażach w roku 2014 wyniosła 1 457 i w porównaniu z poprzednim rokiem nie zmieniła się.

Jak wynika z danych statystycznych liczba wszystkich osób (zarówno bezrobotnych, jak i niepełnosprawnych poszukujących pracy), które ukończyły staż w 2014 roku wyniosła 17 830. Wśród wszystkich, którzy zakończyli program stażowy zgodnie z planem 16 718 to osoby bezrobotne, 838 bezrobotni niepełnosprawni i 274 osób to niepełnosprawni poszukujący pracy i nie pozostający w zatrudnieniu. Spośród bezrobotnych, którzy ukończyli staż 13 014 osób podjęło pracę w trakcie odbywania stażu lub w okresie do 3 miesięcy po jego zakończeniu. Bezrobotne kobiety stanowiły większość zarówno wśród osób, które program stażowy ukończyły (73%), jak i wśród tych osób, które podjęły pracę (72,7%).

¹⁶ Wykres dotyczy liczby wszystkich osób, które w 2014 roku w województwie śląskim ukończyły staż (zarówno bezrobotnych jak i poszukujących pracy).

Efektywność zatrudnieniowa w wybranych obszarach zawodowych, w których bezrobotni odbyli program stażu w podziale na płeć

Obszary zawodowe	Osoby, które w okresie sprawozdawczym							
	2013				2014			
	ukończyły staż		Podjęły pracę w trakcie lub w okresie do 3 m-cy po ukończeniu stażu		ukończyły staż		Podjęły pracę w trakcie lub w okresie do 3 m-cy po ukończeniu stażu	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
OGÓŁEM	13 395	4 675	8 771	3 118	12 814	4 742	9 465	3 549
W tym:								
prace sekretarskie i biurowe	4072	671	2506	363	3377	610	2478	411
sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	1292	344	947	269	1443	325	1112	256
usługi gastronomiczne	540	105	351	78	611	115	403	85
rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	476	61	315	45	489	52	415	37
usługi fryzjerskie, kosmetyczne	436	25	300	13	459	16	349	12
opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	426	24	245	8	387	29	293	20
pozostałe usługi	375	318	256	234	456	415	338	313
opieka zdrowotna	348	99	215	36	317	44	248	32
usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	101	18	67	19	81	14	68	9
architektura i budownictwo	69	230	50	149	52	230	43	172
informatyka i wykorzystanie komputerów	63	156	38	120	47	201	38	145
technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	42	212	23	178	36	255	27	211

Opracowanie na podst. załącznika 4 do sprawozdania MIPS-01 za 2013 i 2014 rok.

W porównaniu z 2013 rokiem nastąpił wzrost wskaźnika zatrudnienia po stażu, który w ubiegłym roku wynosił 65,8%, a w roku 2014 – 74,1%.

5.1.4 Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przygotowanie zawodowe dorosłych – oznacza to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem. Zgodnie z założeniami ustawy uczestnicy korzystający ze wsparcia jakim jest przygotowanie zawodowe dorosłych mają możliwość po jej zakończeniu uzyskania tytułu zawodowego, tytułu czeladniczego lub kwalifikacji i umiejętności zawodowych odpowiadających potrzebom pracodawcy. Jest to szansa dla osób bezrobotnych, które aby na nowo zaistnieć na rynku pracy muszą podwyższyć dotychczasowe kwalifikacje lub zdobyć nowe w ramach

przekwalifikowania. Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 6 do 12 miesięcy, a przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy.

Z przygotowania zawodowego dorosłych w 2014 roku skorzystało 33 osób (o 23 mniej niż w roku poprzednim). W większości powiatów, tj. w 23 nie odnotowano aktywności funkcjonowania tego instrumentu w ciągu całego roku. Tylko 9 powiatów zorganizowało tę formę kształcenia ustawicznego dla 33 osób, w tym 15 kobiet. Najwięcej osób w skali województwa wyłączono z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia przygotowania zawodowego dorosłych w powiecie tarnogórskim i w Piekarach Śląskich, w których z tej formy aktywizacji zawodowej w ciągu całego roku skorzystało odpowiednio po 10 osób.

Wyszczególnienie	Bezrobotni podejmujący przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w 2014 roku		
	Ogółem	% w ogółem	wzrost/spadek w stosunku do 2012 roku w osobach
Ogółem bezrobotni	33	100,0%	-23
<i>w tym</i>			
kobiety	15	45,5%	-18
zamieszkali na wsi	4	12,1%	-8
do 25 roku życia	15	45,5%	-15
powyżej 50 roku życia	1	3,0%	1
długotrwale bezrobotni	6	18,2%	-12

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za 2013 i 2014 r.

W 2014 roku spośród osób wyłączonych z rejestrów bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych 100% ukończyło program przygotowania zawodowego (33 osób), a wśród nich praktyczną naukę zawodu ukończyło 27 osób.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej, który został wyliczony w oparciu o liczbę osób, które zostały zatrudnione w przeciągu 3 miesięcy od ukończenia programu przygotowania zawodowego dla województwa w 2014 roku osiągnął poziom 33,3%. Dla kobiet wskaźnik efektywności tego instrumentu był na niższym poziomie i wyniósł 28,6% (dla mężczyzn 40%).

5.1.5 Zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje, podjęcia pracy w ramach refundacji stanowiska bezrobotnego)

Prace interwencyjne są inicjowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia dla bezrobotnych. W ich ramach pracodawcy zatrudniają bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w zamian za uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

W 2014 roku w pracach interwencyjnych wzięło udział 1490 osób o 13,2% więcej niż w roku poprzednim. Kobiety, które skorzystały z tej formy wsparcia to 58,1% (w 2013 r. procent kobiet wynosił 58,7%). W skali całego 2014 roku udział zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 11,3% i był nieco niższy niż w 2013 roku (w 2012 r. wskaźnik ten wynosił 11,6%).

Podregiony	Prace interwencyjne w 2013 roku			Prace interwencyjne w 2014 roku			Spadek/ wzrost prac interwenc yjnych w stosunku do 2013. Dane liczbowe
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia prac interw.		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia prac interw	
WOJ. ŚLĄSKIE	1 316	772	58,7%	1 490	866	58,1%	174
Podregion bielski	118	56	47,5%	105	45	42,9%	-13
Podregion bytomski	180	101	56,1%	157	93	59,2%	-23
Podregion częstochowski	400	210	52,5%	426	229	53,8%	26
Podregion gliwicki	5	2	40,0%	18	15	83,3%	13
Podregion katowicki	100	72	72,0%	91	71	78,0%	-9
Podregion rybnicki	149	121	81,2%	214	150	70,1%	65
Podregion sosnowiecki	311	175	56,3%	372	213	57,3%	61
Podregion tyski	53	35	66,0%	107	50	46,7%	54

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2013 i 2014 r.

W województwie śląskim zróżnicowany jest stopień organizacji prac interwencyjnych. W wielu miastach tj. Bytom, Zabrze, Gliwice, Świętochłowice przez cały rok zorganizowano po kilka ofert tej formy wsparcia, a w niektórych miastach tj. Piekary, Żory – prac interwencyjnych nie oferowano w ogóle. W 2014 r. najwięcej bezrobotnych podjęło prace interwencyjne w powiecie myszkowskim (180) i w Sosnowcu (163). W układzie podregionów prace interwencyjne najbardziej popularne były w podregionie częstochowskim (426) i sosnowieckim (372).

Roboty publiczne Roboty publiczne to zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

W województwie śląskim w 2014 roku w ramach robót publicznych udzielono wsparcia 1705 osobom, na terenie 24 powiatów. Po okresie wzrostu w poprzednich latach, w ubiegłym roku nastąpił spadek liczby tej formy wsparcia o 20,6%. Dla kobiet w 2014 r. udział w robotach publicznych był nieco wyższy niż dla mężczyzn i wynosił 50,4% (dla mężczyzn wskaźnik ten osiągnął poziom 49,6%).

Jak wynika z tabeli poniżej, roboty publiczne najczęściej inicjowane były w podregionie częstochowskim (456) oraz w podregionie gliwickim i sosnowieckim (odpowiednio 293 i 271 ofert). powiatach zawierciańskim oraz częstochowskim (odpowiednio: 181 osób oraz 160 osób). Analizując dane liczbowe we wszystkich powiatach roboty publiczne najbardziej popularne były w Zabrzu (188), Zawierciu (152) i Częstochowie (151). Marginalne znaczenie tego instrumentu obserwujemy w Rybniku i powiecie rybnickim, w Mysłowicach, Tychach i w powiecie bieruńsko-lędzińskim (po kilka ofert). W siedmiu powiatach województwa w ogóle nie realizowano tej formy wsparcia.

Podregiony	Roboty publiczne w 2013 roku			Roboty publiczne w 2014 roku			Spadek/ wzrost robót publ. w stosunku do 2013. Dane liczbowe
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia robót publicznych		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia robót publicznych	
WOJ. ŚLĄSKIE	2 147	968	45,1%	1 705	860	50,4%	-442
Podregion bielski	210	75	35,7%	224	79	35,3%	14
Podregion bytomski	586	232	39,6%	188	73	38,8%	-398
Podregion częstochowski	481	199	41,4%	456	237	52,0%	-25
Podregion gliwicki	234	172	73,5%	293	214	73,0%	59
Podregion katowicki	283	140	49,5%	212	101	47,6%	-71
Podregion rybnicki	44	10	22,7%	27	9	33,3%	-17
Podregion sosnowiecki	265	130	49,1%	271	132	48,7%	6
Podregion tyski	44	10	22,7%	34	15	44,1%	-10

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2013 i 2014 r.

W skali całego 2014 roku udział zatrudnienia w ramach robót publicznych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 12,9% i w porównaniu do 2013 roku był niższy o 6 punktów proc. (w 2013 r. wskaźnik ten osiągnął poziom 18,9%).

Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej były jedną z trzech najczęściej zastosowanych przez śląskie urzędy pracy formą pomocy bezrobotnym.

Instrument ten wsparł inicjatywę utworzenia 5795 nowych firm na terenie województwa i taką liczbę bezrobotnych w 2014 roku wyłączono z rejestrów urzędów pracy z tego tytułu.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, starosta z Funduszu Pracy może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Bezrobotni wyłączeni z rejestrów powiatowych urzędów pracy z tytułu podjęcia działalności gospodarczej oraz zatrudnienia na stanowiskach refundowanych (lata 2013-2014)

Podregion/ powiaty	Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2013 w osobach	Refundowane miejsca pracy		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2013 w osobach
	2013 r.	2014 r.		2013 r.	2014 r.	
Województwo śląskie	4 380	5 795	1 415	3 305	3 773	468
podregion bielski	743	1022	279	491	557	66
Bielski	126	208	82	42	72	30
Cieszyński	203	279	76	177	140	-37
Żywiecki	247	286	39	215	263	48
m. Bielsko - Biała	167	249	82	57	82	25
podregion bytomski	435	599	164	293	290	-3
Lubliniecki	114	153	39	51	57	6
Tarnogórski	174	245	71	120	76	-44

Podregion/ powiaty	Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2013 w osobach	Refundowane miejsca pracy		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2013 w osobach
	2013 r.	2014 r.		2013 r.	2014 r.	
m. Bytom	93	130	37	43	65	22
m. Piekary Śląskie	54	71	17	79	92	13
podregion częstochowski	764	868	104	517	641	124
Częstochowski	208	226	18	171	241	70
Kłobucki	82	143	61	77	78	1
Myszkowski	156	147	-9	26	44	18
m. Częstochowa	318	352	34	243	278	35
podregion gliwicki	247	473	226	94	251	157
Gliwicki	59	89	30	12	38	26
m. Gliwice	120	177	57	31	93	62
m. Zabrze	68	207	139	51	120	69
podregion katowicki	677	880	203	587	618	31
m. Chorzów	135	183	48	179	180	1
m. Katowice	306	361	55	101	81	-20
m. Mysłowice	58	45	-13	62	46	-16
m. Ruda Śląska	74	117	43	83	121	38
m. Siemianowice Śl.	58	124	66	120	144	24
m. Świętochłowice	46	50	4	42	46	4
podregion rybnicki	477	713	236	347	349	2
Raciborski	67	100	33	36	34	-2
Rybnicki	55	61	6	38	35	-3
Wodzisławski	123	179	56	104	94	-10
m. Jastrzębie Zdrój	57	100	43	80	70	-10
m. Rybnik	108	186	78	72	92	20
m. Żory	67	87	20	17	24	7
podregion sosnowiecki	831	949	118	654	704	50
Będziński	148	148	0	106	108	2
Zawierciański	225	244	19	252	328	76
m. Dąbrowa Górnicza	176	213	37	85	107	22
m. Jaworzno	47	76	29	44	37	-7
m. Sosnowiec	235	268	33	167	124	-43
podregion tyski	206	291	85	322	363	41
Mikołowski	53	80	27	90	100	10
Pszczynski	27	75	48	51	68	17
Bieruńsko- lędziński	32	37	5	45	57	12
m. Tychy	94	99	5	136	138	2

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2013 i 2014 r.

Porównując poprzedni okres rozliczeniowy z 2014 roku w województwie śląskim obserwujemy ogólny wzrost udzielonych dotacji o 32,3%. Dotacji udzieliły urzędy pracy z terenu wszystkich powiatów, a ich liczba zwiększyła się w stosunku do 2013 roku o prawie 1,5 tys. Najwięcej dotacji udzielono w Katowicach (361) i w Częstochowie (352), najmniej w powiecie bieruńsko-lędzińskim (37).

Analizując liczbę udzielonych dotacji w układzie podregionów, w 2014 roku co piąta dotacja została udzielona w podregionie bielskim a tylko co dwudziesta w podregionie tyskim.

Refundowane miejsca pracy to środki z Funduszu Pracy na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą. W ramach tego instrumentu pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia na stanowisku refundowanym skierowanych bezrobotnych w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres nie krótszy niż

24 miesiące. Jest to z założenia bardzo efektywna forma, wspierająca zarówno rozwój przedsiębiorstw jak i zapewniająca stabilne stanowiska pracy dla bezrobotnych.

W ramach tego instrumentu śląscy przedsiębiorcy w 2014 roku zatrudnili 3773 bezrobotnych we wszystkich 36 powiatach. Udział kobiet zatrudnionych na stanowiskach refundowanych był niższy niż mężczyzn i wyniósł 43,7%.

Największe zainteresowanie pracodawców tym instrumentem w 2014 r. obserwowano w powiecie zawierciańskim i w Częstochowie, gdzie utworzono analogicznie 328 i 273 refundowane miejsca pracy. Niewielki udział w aktywizacji miały stanowiska refundowane w Żorach gdzie refundowanych stanowisk utworzono 24.

Od stycznia do grudnia 2014 roku udział refundacji kosztów zatrudnienia w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 28,6% i był nieco niższy niż w 2013 roku, kiedy wskaźnik ten wynosił 29,2%.

5.1.1 Prace społecznie użyteczne

W 2014 roku z tytułu podjęcia **prac społecznie użytecznych**¹⁷ z rejestrów powiatowych urzędów pracy wyłączono 4 576 osób (w tym 2 596 kobiet). W porównaniu z rokiem 2013 liczba ta wzrosła o 44 osoby. Udział kobiet w omawianej aktywnej formie przeciwdziałania bezrobociu wynosił w 2014 roku 56,7% i był wyższy od wskaźnika z roku 2013 (54,4%).

Na wniosek gminy starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 6 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych (świadczenie podlega waloryzacji na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy).

Prace społecznie użyteczne mają przede wszystkim spełniać rolę pomocową, a także kształtować aktywne postawy oraz przywracać zdolność pełnienia ról społecznych i zawodowych. Mają na celu, oprócz zapewnienia osobom bezrobotnym możliwości uzyskania minimalnych przynajmniej środków do życia i wsparcia działań społeczności lokalnych, zdyscyplinowanie bezrobotnych i ograniczenie możliwości wykonywania przez nich pracy w szarej strefie.

5.1.2 Dodatki aktywizacyjne

W 2014 roku uprawnienia do dodatku aktywizacyjnego¹⁸ w wyniku podjęcia zatrudnienia nabyło 12 817 osób, z których 12 797 osób podjęło zatrudnienie z własnej inicjatywy, a 20 osób zostało skierowanych przez powiatowy urząd pracy. Liczba osób uprawnionych do dodatku aktywizacyjnego w porównaniu z 2013 rokiem zmniejszyła się o 1,2 tys. osób. Udział kobiet uprawnionych do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego w ogóle opisywanej kategorii wynosił 48,0% (6 150 osób). Z własnej inicjatywy nabyły uprawnienia 6 133 kobiety i 17 pań w wyniku skierowania przez powiatowe urzędy pracy.

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli:

¹⁷ Podstawa prawna:

-art. 73a.1. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149);

¹⁸ Podstawa prawna:

-art. 48.1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149).

1) w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę;

2) z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

W przypadku, o którym mowa w pkt 1, dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości stanowiącej różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a otrzymywanym wynagrodzeniem, nie większej jednak niż 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1, przez okres, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

W przypadku, o którym mowa w pkt 2, dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości do 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

5.2 Pasywne działania urzędów pracy

5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku

Podstawowym instrumentem pasywnych działań powiatowych urzędów pracy jest wypłata zasiłków dla bezrobotnych. Zasiłek dla bezrobotnych jest formą wparcia pieniężnego osobom, które utraciły źródło utrzymania. Wsparcie to ma na pewien czas zagwarantować egzystencję osobie, która straciła stałe źródło utrzymania.

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych ma każda osoba, która jest zarejestrowana w urzędzie jako bezrobotna i spełnia dwa warunki:

- urząd pracy nie ma dla niej propozycji odpowiedniej pracy, propozycji stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, szkolenia, prac interwencyjnych lub robót publicznych, oraz
- w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania w urzędzie pracy, łącznie przez okres co najmniej 365 dni, była zatrudniona i osiągała wynagrodzenie w kwocie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę (minimalne wynagrodzenie w 2014 r. to 1 680 zł).

Za zatrudnienie uznaje się umowy zawarte w ramach kodeksu pracy jak również inne formy świadczenia pracy, między innymi świadczenie usług na podstawie umowy zlecenia czy prowadzenie działalności gospodarczej, jeśli odprowadzana była składka na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy od kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Do 365 dni (zatrudnienia) zalicza się też okresy zasadniczej służby wojskowej, urlopu wychowawczego, pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, a także okresy pobierania zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i świadczenia rehabilitacyjnego, jeśli były one przyznane bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia i jeśli podstawę wymiaru tych świadczeń (z uwzględnieniem kwoty składek na ubezpieczenia społeczne), stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Obecnie zasiłek obliczany jest w zależności od stażu pracy osoby bezrobotnej:

- gdy staż pracy wynosi do 5 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 80% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi od 5 do 20 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 100% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi co najmniej 20 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 120% zasiłku podstawowego.

Zasiłek dla bezrobotnych ulega waloryzacji. Bezrobotny pobiera go przez 6 lub 12 miesięcy. Wiele zależy od natężenia bezrobocia w danym w powiecie. Gdy stopa bezrobocia na obszarze powiatu w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku nie przekraczała 150 % przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, okres pobierania zasiłku wynosi 6 miesięcy .

Natomiast 12 miesięczny okres pobierania zasiłku przysługuje bezrobotnym którzy:

- zamieszkują w okresie pobierania zasiłku na obszarze powiatu, w którym stopa bezrobocia w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju lub
- ukończyli 50 rok życia oraz posiadają jednocześnie co najmniej 20. letni okres uprawniający do zasiłku, lub
- którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobierała zasiłku dla bezrobotnych. W końcu roku prawo do tego świadczenia posiadało 22,5 tys. osób, tj. 12,8% ogółu zaewidencjonowanych.

W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 5,7 tys. osób. Obniżył się także procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2013 r.: 28,2 tys., tj. 13,5% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2014 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiatach ziemskich: myszkowskim (22,5%), Tychach (20,1%), częstochowskim (19,7%) i bieruńsko-lędzińskim (17,8%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w powiecie gliwickim (8,7%), Piekarach Śląskich (9,0%), Chorzowie (9,1%), Jastrzębiu - Zdroju (9,1%), Zabrze (9,2%) i powiecie wodzisławskim, gdzie prawo do tego świadczenia miało mniej niż 10 procent ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Obserwowano zróżnicowanie osób uprawnionych do zasiłku w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na wiek, czas pozostawania bez pracy czy posiadany stopień niepełnosprawności, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych razem Stan 31.12.2014 r.	Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		osoby	%
Bezrobotni ogółem	175 675	22 534	12,8%
Kobiety	94 101	12 279	13,0%
Mężczyźni	81 574	10 255	12,6%
Bezrobotni zamieszkali na wsi	38 578	5 826	15,1%
Bezrobotni do 25 roku życia	24 959	1 232	4,9%
Długotrwale bezrobotni	96 228	184	0,2%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	48 460	8 725	18,0%
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	50 758	4 057	8,0%
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	38 577	50	0,1%
Bezrobotni bez wykształcenia średniego	98 442	9 926	10,1%
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	19 116	1 092	5,7%
Bezrobotni którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	5 594	62	1,1%
Bezrobotni niepełnosprawni	11 855	1 545	13,0%
Bezrobotni po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	382	1	0,3%

Według stanu na 1 stycznia 2014 r. wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy wynosi 831,10 zł., natomiast w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku obniża się go do 652,60 zł.

6 Wydatki z Funduszu Pracy

Jednym z instrumentów ekonomicznych służących łagodzeniu skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy jest Fundusz Pracy (FP) będący państwowym funduszem celowym. Zgodnie z art. 103, ust 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dysponentem FP jest minister właściwy do spraw pracy. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Po przyjęciu ustawy budżetowej środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu ustalane są na poszczególne województwa według wzoru algorytmu określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz. U. poz. 1294). Fundusz Pracy tworzony jest głównie z obowiązkowych składek pracodawców i osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, dodatkowo środki FP pochodzą z dotacji budżetu państwa, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz odsetek od środków na rachunkach bankowych.

Ze środków Funduszu Pracy finansowane są tzw. aktywne i pasywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Formy aktywne mają za zadanie przywrócenie bezrobotnego na otwarty rynek pracy, pasywne zaś, częściowo rekompensują brak pracy i stanowią osłonę socjalną na czas pozostawania bez pracy (zasiłki). Środki te w głównej mierze wspierają aktywizację zawodową osób bezrobotnych na regionalnym rynku pracy poprzez usługi świadczone przez powiatowe urzędy pracy (PUP). W ramach działań PUP na rzecz osób bezrobotnych wzmożony nacisk położony jest na aktywizację osób szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc bezrobotnych:

- do 30 roku życia (w tym do 25 roku życia),
- długotrwale,
- powyżej 50 roku życia,
- korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia,
- posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- niepełnosprawnych.

Ze względu na specyficzne trudności na rynku pracy osób należących do powyższych grup wymagają one wzmożonej uwagi, zindywidualizowanego podejścia, a często również bardziej kompleksowego wsparcia, które ułatwi im wejście na rynek pracy lub reintegrację zawodową. Bezrobotnemu posiadającemu status osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy przysługuje, zgodnie z Ustawą, pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Duży wpływ na skalę i strukturę wydatków z Funduszu Pracy ma sytuacja występująca w danym okresie na rynku pracy, a w szczególności poziom bezrobocia oraz liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłków i świadczeń.

Wydatki z Funduszu Pracy w województwie śląskim w latach 2013 – 2014

Wyszczególnienie	2013 rok		2014 rok		Dynamika w tys. zł 2013 r.=100
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	
Wydatkowane środki FP ogółem	692 307,5	100,0	649 050,1	100,0	122,4
zasiłki dla bezrobotnych	354 796,5	51,3	293 042,7	45,1	116,3
programy na rzecz promocji zatrudnienia	301 866,5	43,6	318 236,3	49,0	131,7

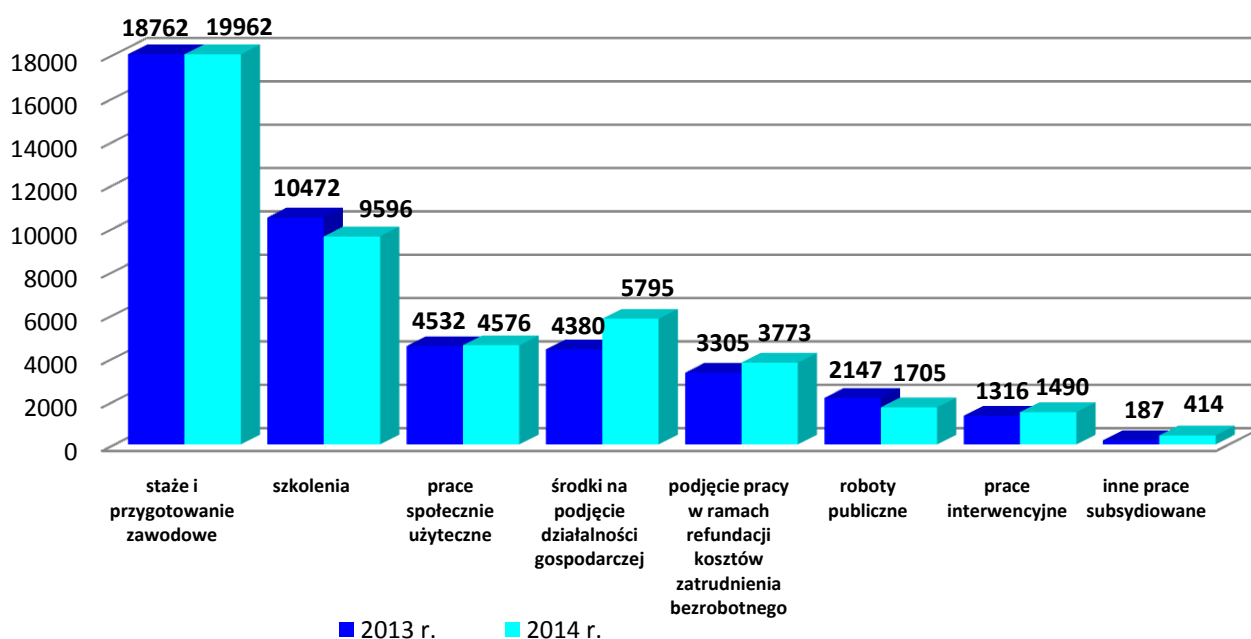
Wyszczególnienie	2013 rok		2014 rok		Dynamika w tys. zł 2013 r.=100
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	
pozostałe	35 644,5	5,1	37 771,1	5,8	92,7

Na podstawie danych ze sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy w 2014 roku stwierdzamy, że 31 powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego wydatkowało z tych środków nieco ponad **649 mln złotych**. Wydatki te utrzymały się na zbliżonym poziomie jak w roku poprzednim. Wielkość i strukturę wydatków z FP w 2014 r. przedstawiono w zestawieniu.

Jak wynika z przedstawionej tabeli w 2014 roku kwota wypłaconych zasiłków dla bezrobotnych, w porównaniu z rokiem 2013, była niższa o 61 753,8 tys. złotych (tj. o 16,3%) i stanowiła 45,1% wszystkich wydatków z Funduszu Pracy. W tym miejscu należy nadmienić, że na koniec grudnia 2013 roku uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych było 28 189 osób, zaś według stanu na koniec roku ubiegłego pobierało go 22 534 bezrobotnych, tj. o 5 655 osób mniej. Zmalał również procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych, w końcu grudnia 2014 r. prawo do tego świadczenia posiadało 12,8% ogółu zaewidencjonowanych (31.12.2013 r. – 13,5%). W ubiegłym roku, podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej środków na zasiłki wydatkowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie – 43 503,1 tys. zł oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Białej – 20 777,5 tys. zł zaś najmniej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świętochłowicach – 2 696,3 tys. zł.

Pozytywnym aspektem jest, iż w 2014 roku udział środków przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia w wydatkach Funduszu Pracy ogółem wyniósł 49% (wobec 43,6% w roku 2013 r.). W ubiegłym roku o ponad 31% (w stosunku do 2013 roku) wzrosły wydatki na aktywne programy na rzecz promocji zatrudnienia z 301 866,5 tys. zł do 318 236,3 tys. zł. W związku z udziałem w programach na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji bezrobotnych, takich jak staże, szkolenia, prace społecznie użyteczne i przygotowanie zawodowe dorosłych, a także poprzez subsydiowane zatrudnienie, w 2014 roku wyrejestrowano 47 311 osób, co stanowiło 16,1 % wszystkich wyłączeń.

Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu w latach 2013 - 2014

Szczegółowe informacje na temat kierunków wydatkowania środków z Funduszu Pracy w województwie śląskim na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, oraz ich dynamikę przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2013 r.		2014 r.		Wzrost/spadek
	tys. zł	% w ogółem	tys. zł	% w ogółem	
Wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w tym wybrane wydatki:	301 866,5	100,0	318 236,3	100,0	16 369,8
- Stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu	112 797,8	37,4	113 913,4	35,8	1 115,6
- Podjęcie działalności gospodarczej	83 320,5	27,6	97 228,0	30,6	13 907,5
- Wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy	46 290,6	15,3	50 430,4	15,8	4 139,8
- Szkolenia	15 198,5	5,0	22 484,7	7,1	7 286,2
- Roboty publiczne	16 083,8	5,3	14 795,4	4,6	-1 288,4
- Prace interwencyjne	6 613,1	2,2	6 696,6	2,1	83,5
- Prace społecznie użyteczne	4 127,7	1,4	4 044,6	1,3	-83,1
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy	bd.	bd.	3 196,6	1,0	-
- Koszty studiów podyplomowych	bd.	bd.	1 022,8	0,3	-
- Przygotowanie zawodowe dorosłych	201,7	0,1	716,5	0,2	514,8
- Bon na finansowanie kosztów kształcenia bezrobotnych do 30 roku życia	bd.	bd.	680,0	0,2	-
- Stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne za okres kontynuowania nauki	495,6	0,2	366,1	0,1	-129,5
- Koszty specyficznych elementów programów specjalnych	2 802,8	0,9	104,4	0,0	-2 698,4
- Dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia	bd.	bd.	94,7	0,0	-
- Refundacje składek na ubezpieczenia społeczne	38,3	0,0	75,2	0,0	36,9
- Wynagrodzenie i koszty osobowe członków spółdzielni socjalnych	24,7	0,0	60,5	0,0	35,8
- Zlecanie usług agencjom zatrudnienia	bd.	bd.	30,0	0,0	-

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli, największą pozycję wśród wydatków poniesionych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej stanowiły w 2014 r., podobnie jak w roku poprzednim, *stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu* (prawie 114 mln zł) stanowiące 35,8% udziału w całkowitych wydatkach na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Drugim co do wielkości wydatkiem były *środki na podjęcie działalności gospodarczej* (ponad 87 mln zł, 30,6%). W stosunku do 2013 roku największy wzrost wydatków wystąpił właśnie na *podjęcie działalności gospodarczej*, o 13,9 tys. zł. oraz na *szkolenia* o 7,3 tys. zł., a także na wydatki związane z *wyposażeniem i doposażeniem stanowiska pracy* o 4,1 tys. zł. W 2014 roku spadek wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wystąpił w czterech

kategoriach. Największy spadek wydatków dotyczył *kosztów specyficznych elementów programów specjalnych oraz robót publicznych*.

W 2014 roku w związku ze zmianą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzone zostały nowe formy aktywizacji zawodowej przeznaczone dla różnych grup osób bezrobotnych. Dla osób bezrobotnych do 30 roku życia: bon stażowy, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, bon szkoleniowy oraz refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne. Dla bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy lub sprawujących opiekę nad osobą zależną: grant na telepracę, świadczenie aktywizacyjne, a dla bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat - dofinansowanie wynagrodzenia. Nowa ustawa wprowadziła dodatkowo pożyczki na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej udzielane przez pośredników finansowych wybieranych przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz instrument dotyczący rozwoju zasobów ludzkich, tj. Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

W województwie śląskim w 2014 r. ponad 43% wszystkich wydatków z Funduszu Pracy, przeznaczonych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, wydatkowana była przez powiatowe urzędy pracy województwa śląskiego na aktywizację młodych bezrobotnych. Kwotę 138 116,2 tys. zł przeznaczono na osoby bezrobotne do 30 roku życia w tym 99 983,8 tys. zł. wydatkowano na osoby bezrobotne poniżej 25 roku życia. W stosunku do roku 2013 wydatki na aktywizację ludzi młodych zostały nieco zwiększone. Największy udział wydatków na młodzież, do 30 roku życia, odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pszczynie – 70,5% wszystkich wydatków w tym powiecie na programy na rzecz promocji zatrudnienia, w Raciborzu – 63,9% i w Lublińcu – 61,1%, natomiast najmniejszy udział dotyczył Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu – 10,2%.

Wydatki FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2014 r. stanowiły niespełna 11% wszystkich wydatków na aktywne programy, na aktywizację osób 50+ przeznaczono 34 903 tys. zł., tj. o 4 770,3 tys. zł. więcej niż w roku 2013. Największy udział wydatków na tę grupę osób odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej – 19,3% wszystkich wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia oraz w Częstochowie – 18%; najmniejszy natomiast w Jastrzębiu Zdroju – 1,1% i w Cieszynie – 2,2%. Należy zaznaczyć, iż struktura wydatków FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia ze względu na grupy wiekowe do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia jest uwarunkowana między innymi sytuacją demograficzną w poszczególnych powiatach województwa.